

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI
TARIX VA MADANIY MEROS
FAKULTETI
JAHON TARIXI KAFEDRASI

2021/22

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yoʻnalishlar)
bakalavriat dasturi uchun
QOʻLLANMA

Hurmatli talabalar!

Buxoro davlat universitetining professor-o'qituvchilari va xodimlari 90 yillik tarixga ega ilm maskani talabasi bo'lganingiz bilan tabriklaydi. Sizga taqdim etilayotgan ushbu qo'llanmaning maqsadi siz qabul qilingan bakalavriat(magistratura) dasturining asosiy tafsilotlarini tushuntirishdir. Ushbu qo'llanmadagi ba'zi ma'lumotlar bir qarashda murakkab va qo'rqinchli bo'lib ko'rinishi mumkin, lekin siz Universitet va dastur haqida boshlang'ich bilimlarni egallaganingizdan keyin siz ushbu qo'llanmani juda foydali ekanligini tushunib yetasiz. Ushbu qo'llanma sizga dastur tuzilishi, baholash tartiblari, dasturga mas'ul shaxslar va boshqa muhim jihatlarini

tushunishga yordam beradi deb umid qilamiz. Ushbu qo'llanmaning nusxalarini universitet Axborot resurs markazidan topishingiz mumkin.

Tahsil olish jarayonidagi qiyinchiliklar sizning o'zingizdagi kuchli tomonlaringizni kashf qilish va ulardan foydalanish uchun noyob imkoniyatni taqdim etadi. Bu davr sizning xotirangizda iliq fikrlar bilan qoladi va bu yerda orttirgan ko'plab do'stlaringiz bir umr siz bilan qoladi deb umid qilaman.

Kursdagi tengdoshlaringiz turli xil bilimlarga, qobiliyatlarga, umid va intilishlarga ega ekanligini bilib olasiz. Umid qilamizki, siz dastur davomida kursdoshlaringiz bilan muloqot qilish orqali foydali hayotiy tajriba va bilimlarga ega bo'lasiz.

Ba'zilaringiz universitetni tugatgandan so'ng qiziqarli va yuqori maoshli ishga joylashishni maqsad qilgan bo'lsangiz, boshqalaringiz magistratura yoki tadqiqot darajasida o'qishni davom ettirishni xohlashingiz mumkin. Universitet sizga o'qish va shaxsiy rivojlanishingizda yordam berish uchun ko'plab imkoniyatlarni taqdim etadi, ammo o'qish va o'rganish uchun asosiy mas'uliyat sizning o'zingizda qoladi.

Biz sizni doimiy ravishda sinovdan o'tkazadigan va barcha qobiliyatlaringizni kash qiladigan akademik muhitni yaratishga intilamiz. Ezgu maqsadlaringizga erishishingiz uchun barchamiz - siz, o'qituvchilar va Universitet o'rtasida hamkorlikni yo'lga qo'yish juda muhimdir. Keling, maqsadimizga erishish va tahsil olish davringizni qiziqarli va qimmatli bilim va tajribaga boyitish uchun birgalikda harakat qilaylik.

O. X. Xamidov

Buxoro davlat universiteti rektori

MUNDARIJA

Umumiy ma'lumotlar

Universitet haqida	4
BuxDU dasturlari.....	7

Universitet xizmatlari

Talabalar turar joyi	10
Talabalarga xizmat ko'rsatish markazi	11
Axborot resurs markazi	12
Korrupsiyaga qarshi kurash	12
Yoshlar ittifoqi	12
BuxDU xalqaro markazlari.....	13
Sport	13

O'quv yili jarayoni

Oquv jarayoni tashkiliy tuzilmasi	14
UNIWORK tizimidan ro'yxatdan o'tish tartibi	16
HEMIS tizimidan foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar	16

Dastur tafsifi va fan platformalari

Dastur haqida	17
Fan platformalari	18

UNIVERSITET HAQIDA

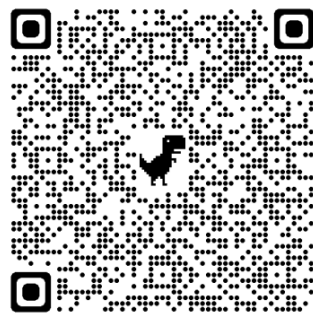
1922-yilda Buxoro Xalq Jumhuriyati qarori bilan Buxoro va Chorjo‘yda xalq maorifi instituti ochildi. Bu – zamonaviy oliy o‘quv yurti tashkil etish yo‘lidagi dastlabki harakat edi. F.Xo‘jayev va A.Fitrat shu institut negizida dorilfunun tashkil etish g‘oyasi bilan chiqdilar, ammo BXJning tugatilishi bilan bu g‘oya amalga oshmay qoldi. 1930-yilga kelib esa Buxoro pedagogika instituti ochildi. Dastlab uning kimyo-biologiya va tarix-ijtimoiyot singari ikki bo‘limida 45 talaba tahsil olgan. Institutning oyoqqa turishida A.Fitrat, Miyonbuzruk Solihov, Muso Saidjonov, B.Cho‘ponzoda, I.Kojin, F.Trudakov, P.Korolenko, N.Merkulovich, V.Abdullayev, G.Yusupov kabi olimlarning xizmatlari katta bo‘ldi. Ikkinchi jahon urushi yillarida bir qator o‘qituvchilar va 47 talaba ko‘ngillilar qatorida urushga ketdi. Bu murakkab davrda talabalarni o‘qishga ko‘proq jalb etish maqsadida Qarshi, G‘ijduvon va Shofirkonda filiallar ochildi. Hozirgi paytda mustaqil O‘zbekistonning yetakchi oliy o‘quv yurtlari darajasiga ko‘tarilgan Xorazm, Qarshi va Termiz davlat universitetlari ilk bor filial sifatida BuxDPI tarkibida ish boshlagan edi.

Institut 1992-yilda universitetga aylantirildi. O‘zbekiston Respublikasi birinchi Prezidenti I.A.Karimovning 1992-yil 28-fevraldagi Farmoniga asosan Buxoro pedagogika institutiga Universitet maqomi berilgach, imkoniyatlar yanada kengaydi.

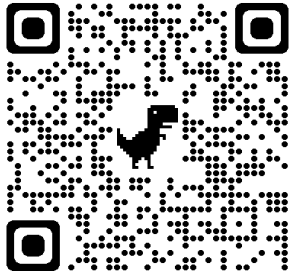
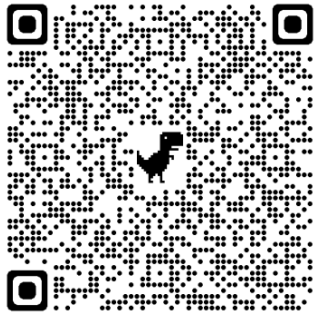
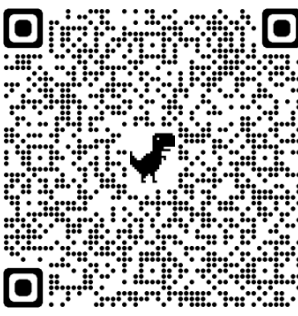
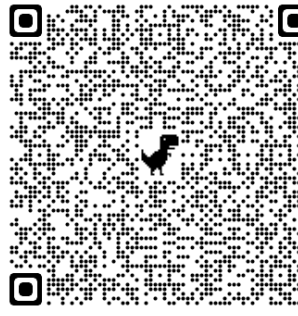
Ayni damda BuxDU respublika OTMlari orasida talabalar soni bo‘yicha 24336 nafar talaba bilan birinchi o‘rini egallab turibdi.

2021-yil 1-yavardan boshlab BuxDUga moliyaviy mustaqillik berildi.

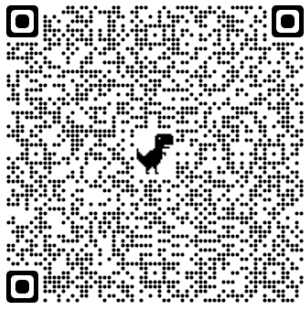
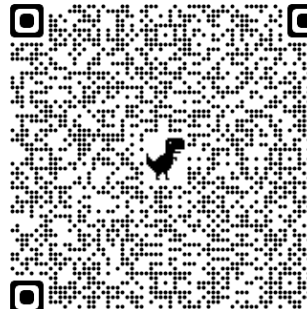
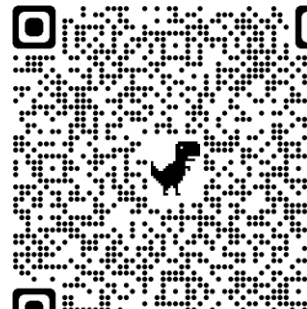

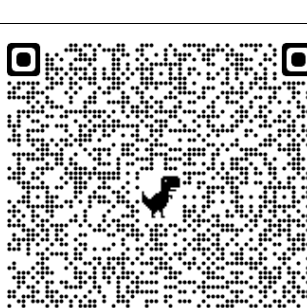
Buxoro davlat universiteti tarkibidagi mavjud fakultetlar va institut joylashuvi:

	Fakultet/ Institut nomi	Joylashgan o‘rni	Xaritada joylashuvi (QR kodni skanerlang)
1	Fizika-matematika fakulteti	Fayzullo Xo‘jayev kampusi Bosh bino (Buxoro, M.Iqbol ko‘chasi 11-uy)	
2	Axborot texnologiyalari fakulteti	Fayzullo Xo‘jayev kampusi Bosh bino (Buxoro, M.Iqbol ko‘chasi 11-uy)	

3	Tabiiy fanlar fakulteti	Fayzullo Xo'jayev kampusi Ikkinchi bino (Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy)	
4	Filologiya fakulteti	Buxoro davlat universitetining Filologiya fakulteti o'quv binosi (200122, Buxoro sh. Alpomish ko'chasi, 1-uy)	
5	Xorijiy tillar fakulteti	Fayzullo Xo'jayev kampusi Uchinchi bino (Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy)	
6	Tarix va madaniy meros fakulteti	Fayzullo Xo'jayev kampusi Uchinchi bino (Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy)	
7	Pedagogika fakulteti	Buxoro davlat universitetining Pedagogika fakulteti binosi	

8	Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti	Buxoro davlat universitetining Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti o'quv binosi	
9	Jismoniy madaniyat fakulteti	Buxoro davlat universitetining Jismoniy madaniyat fakulteti o'quv binosi	
10	Iqtisodiyot va turizm fakulteti	Fayzullo Xo'jayev kampusi Ikkinchi bino (Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy)	
11	Chaqiriqqacha harbiy ta'lim fakulteti	Buxoro davlat universitetining Chaqiriqqacha harbiy ta'lim fakulteti o'quv binosi	
12	San'atshunoslik fakulteti	Buxoro davlat universitetining San'atshunoslik fakulteti o'quv binosi	

13	Agronomiya va biotexnologiya fakulteti	Buxoro davlat universitetining Agronomiya va biotexnologiya fakulteti o'quv binosi	
14	Pedagogika instituti	Buxoro davlat universitetining pedagogika instituti binosi	

Universitet kontakt ma'lumotlari

Tel: (+998) 65 221-29-14

Faks: 8(365) 221-27-07

Rasmiy sayt: <https://buxdu.uz>

E-mail: buxdu_rektor@buxdu.uz

Joylashuvi:

200117, Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy

BUXDU TA'LIM DASTURLARI

Ayni paytda universitetda 13 ta fakultet, 38 ta kafedra va maxsus sirtqi bo'limi hamda malaka oshirish markazi faoliyat ko'rsatmoqda. Universitetda 57 ta'lim yo'nalishi bo'yicha kunduzgi bakalavriat, 12 ta'lim yo'nalishi bo'yicha sirtqi bakalavriat, 11 ta'lim yo'nalishi bo'yicha kechki bakalavriat, 28 mutaxassislik bo'yicha magistratura dasturlari mavjud.

Kunduzgi bakalavriat ta'lim yo'nalishlari

60230101 Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili

60230102 Filologiya va tillarni o'qitish: rus tili

60230112 Filologiya va tillarni o'qitish: ingliz tili

60230113 Filologiya va tillarni o'qitish: nemis tili

60230114 Filologiya va tillarni o'qitish: fransuz tili

60230201 Tarjima nazariyasi va amaliyoti: ingliz tili

60230202 Tarjima nazariyasi va amaliyoti: nemis tili

60230203 Tarjima nazariyasi va amaliyoti: fransuz tili

60220300 Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha)

60220300 Tarix (islom tarixi va manbashunosligi)

60220400 Arxeologiya

60540100 Matematika

60540200 Amaliy matematika

- 60510100 Biologiya (turlari bo'yicha)
60530900 Fizika
60531000 Mexanika va matematik modellashtirish
60530100 Kimyo (turlari bo'yicha)
60530400 Geografiya
60211400 Vokal san'ati: an'anaviy xonandalik
60211500 Cholg'u ijrochiligi (turlari bo'yicha)
60210500 Rangtasvir: dastgohli
60210800 Amaliy san'at: badiiy kulolchilik
60212000 Madaniyat va san'at muassasalarini tashkil etish hamda boshqarish
60310900 Psixologiya (amaliy psixologiya)
60310900 Psixologiya (sport psixologiyasi)
60310900 Psixologiya (oila psixologiyasi)
60320100 Jurnalistika: bosma axborot vositalari jurnalistikasi
60320200 Axborot xizmati va jamoatchilik bilan aloqalar
60310100 Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60412500 Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60411300 Biznesni boshqarish (tarmoqlar bo'yicha)
60410800 Statistika (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60410100 Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)
60411700 Logistika (agrologistika)
60412400 Agrobiznes va investision faoliyat
60710200 Biotexnologiya (tarmoqlar bo'yicha)
60610100 Komp'yuter ilmlari va dasturlash texnologiyalari (yo'nalishlar bo'yicha)
60610200 Axborot tizimlari va texnologiyalari (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
- 60710400 Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60810700 Agrokimyo va agrotuproqshunoslik
60811000 O'simliklarni himoya qilish (ekin turlari bo'yicha)
60811300 Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi (mahsulotlar turlari bo'yicha)
60811800 Mevachilik va uzumchilik
60811900 Sabzavotchilik, polizchilik va kartoshkachilik
60812000 Issiqxona xo'jaligini tashkil etish va yuritish
60920100 Ijtimoiy ish (oila va bolalar bilan ishlash)
60920100 Ijtimoiy ish (fuqarolarning o'z-o'zini boshqarish organlari)
61010100 Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish
61010400 Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)
61010300 Sport faoliyati: kurash
61010302 Sport faoliyati: boks
61010303 Sport faoliyati: voleybol
61010313 Sport faoliyati: futbol
61010316 Sport faoliyati: erkin kurash
61010501 Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati: ingliz tili
61010502 Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati: nemis tili
61010503 Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati: fransuz tili
60610600 Dasturiy injiniring

Sirtqi bakalavriat ta'lim yo'nalishlari

- 60230101 Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili
60540100 Matematika
60510100 Biologiya (turlari bo'yicha)
60530400 Geografiya
60310900 Psixologiya (faoliyat turlari bo'yicha)
60310100 Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60412500 Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
- 60410100 Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)
60920100 Ijtimoiy ish (fuqarolarning o'z-o'zini boshqarish organlari)
61010100 Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish
61010400 Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)
61010313 Sport faoliyati: futbol

Kechki bakalavriat ta'lim yo'nalishlari

60230101 Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili
60540200 Amaliy matematika
60310100 Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60411300 Biznesni boshqarish (tarmoqlar bo'yicha)
60412500 Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

60410100 Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)
60610600 Dasturiy injiniring
61010100 Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish
61010400 Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)
61010316 Sport faoliyati: erkin kurash
61010303 Sport faoliyati: voleybol

Magistratura ta'lim yo'nalishlari

70260502 Adabiyotshunoslik: o'zbek adabiyoti
70260502 Adabiyotshunoslik: ingliz adabiyoti
70230502 Adabiyotshunoslik: rus adabiyoti
70230101 Lingvistika: o'zbek tili
70230101 Lingvistika: ingliz tili
70230101 Lingvistika: fransuz tili
70230101 Lingvistika: rus tili
70230201 Qiyosiy tilshunoslik, lingvistik tarjimashunoslik (ingliz tili)
70220301 Tarix (yo'nalishlar va faoliyat turi bo'yicha)
70220303 Tarixshunoslik, manbashunoslik va tarixiy tadqiqot usullari (mamlakatlar bo'yicha)
70220401 Arxeologiya
70230301 Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik (tillar bo'yicha)
70230501 Etnografiya, etnologiya va antropologiya
70540101 Matematika (yo'nalishlar bo'yicha)
70540201 Amaliy matematika (sohalar bo'yicha)

70510101 Biologiya (fan yo'nalishi bo'yicha)
70530901 Fizika (yo'nalishlar bo'yicha)
70530904 Qayta tiklanuvchi energiya manbalari va barqaror atrof-muhit fizikasi
70530905 Yarim o'tkazgichlar fizikasi
70530101 Kimyo (fan yo'nalishi bo'yicha)
70530402 Geografiya (o'rganish ob'ekti bo'yicha)
70530701 Tuproqshunoslik (tadqiqot turi bo'yicha)
70310901 Psixologiya (faoliyat turlari bo'yicha)
70310102 Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
70610101 Komp'yuter ilmlari va dasturlash texnologiyalari (yo'nalishlar bo'yicha)
70610204 Axborot tizimlari (tarmoqlar bo'yicha)
71010401 Turizm (faoliyat turlari bo'yicha)
71010401 Turizm (ziyosat turizmi)

UNIVERSITET XIZMATLARI

Buxoro davlat universitetida talabalar o'zlarini qiynaydigan muammolariga oson yechim topishi, fan yuzasidan berilgan topshiriqlarni chuqur o'zlashtirishi, darsdan tashqari vaqtlarini qiziqarli va samarali tashkil qilishlari, ishtimoiy jihatdan faol bo'lishlari, sog'lom va malakali kadrlar bo'lib yetishishlarini ta'minlash maqsadida bir qator bo'lim va markazlari faoliyati yo'lga qo'yilgan:

- Talabalarga xizmat ko'rsatish markazi;
- Axborot resurs markazi;
- Universitet markazlari;
- Yoshlar ittifoqi;
- Universitet matbuot xizmati;
- Sport inshootlari;
- Korrupsiyaga qarshi kurash.

TALABALAR TURAR JOYI

Buxoro Davlat universitetida 7 ta talabalar turar joyi binolari mavjud bo'lib, ularda jami 2048 ta o'rin talabalar yashashi uchun mo'ljallangan. 1-6- binolar sig'imi 275 o'rindan bo'lib, jami 1650 o'rindan, 7-bino sig'imi 398 o'rindan iborat. Nogiron talabalar uchun alohida har bir binoda 3 o'rinli xona ajratilgan.

TTJ binolarida jami 64 ta oshxonada mavjud bo'lib, 128 dona elektr plita va har bir oshxonada 1 donadan jami 64 dona muzlatgich o'rnatilgan. 8 ta kir yuvish xonasida 13 dona zamonaviy kir yuvish mashinalari o'rnatilgan. 12 ta dazmollash xonasida 72 dona dazmol mavjud. Binolarning har bir qavatida hojatxona va yuvinish xonasi (dush) tashkil etilgan va faoliyat olib bormoqda.

Talabalar turar joyi foyesida 10 ta zamonaviy kompyuter qo'yilgan va internet tarmog'iga ulangan. Binolarning har bir qavatida bittadan hamda fayelarda jami 30 ta televizor qo'yilgan. TTJ binolarining har bir qavatida ma'naviyat xonalari tashkil etilgan.

Qulayliklar:

- Kompyuter xonalari;
- Dars xonalari;
- Internet;
- Umumiy oshxonada;
- Umumiy yuvinish xonasi;
- Umumiy hojatxona;
- Dam olish xonasi.

Talabalar turar joyiga onlayn ariza berish:

<http://uniwork.buxdu.uz/yotoqxona.asp>

Joylashuvi: Bosh bino 1-qavat 124 xona

Ish vaqti: 8:30 dan 16:30 gacha

Ish kunlari: Dushanbadan shanbagacha

Ko'rsatiladigan asosiy xizmatlar:

- O'qish to'g'risida ma'lumotnoma olish;
- Diplom (duplikat) olish;
- To'lov shartnomasini olish;
- Harbiy bo'limdan ma'lumotnoma olish;
- Transkript olish;
- O'qishni ko'chirish haqida ma'lumotnoma olish;
- Akademik ta'til haqida ma'lumot olish;
- Talabalar safidan chetlashtirish ma'lumot olish;
- O'qishni tiklash haqida ma'lumot olish;
- Shaxsiy ma'lumotlarni o'zgartirish haqida so'rov jo'natish;
- Karyera markazi haqida ma'lumot olish;
- Ichki tartib qoidalar haqida ma'lumot olish;
- Universitetdagi mavjud kurs va markazlar haqida ma'lumot olish;
- Talabalar turar joyi haqida ma'lumot olish;
- UNIWORK platformasidan ro'yxatdan o'tish bo'yicha ma'lumot olish;
- Shikoyat va takliflar jo'natish;
- Fakultetlar haqida ma'lumot olish;
- Ta'lim yo'nalishlari haqida ma'lumot olish;
- Guruhdan guruhga o'tish bo'yicha ma'lumot olish;
- Talabalar almashinuvi haqida ma'lumot olish;
- O'quv shartnomasi (learning agreement) olish;
- "Credit recognition" olish;
- Fanlarga registratsiya qilish;
- Imtihonlarga appelyatsiya berish;
- Imtihonlarga sababli kirmaganlik to'g'risida ma'lumot jo'natish;
- Talabalaik guvohnomalarini olish;
- Yillik akademik calendar haqida ma'lumot olish;
- Darslar jadvali haqida ma'lumot olish;
- Yakuniy imtihonlar jadvali haqida ma'lumotlar olish;
- Baholash natijalari haqida ma'lumot olish (imtihon, kursishi natijalari va jarayonlari haqida);
- Stipendiyalar haqida ma'lumot olish;
- Ilmiy konferensiyalar haqida ma'lumot olish;
- Sertifikatlar olish;
- Akademik grantlar haqida ma'lumot olish;

Telefon: +99865-221-26-37

E-mail: buxduregister@buxdu.uz

buxduregister@gmail.com

AXBOROT RESURS MARKAZI

Joylashuvi: BuxDU asosiy kampus,

Ish vaqti: 8:30 dan 16:30 gacha

Ish kunlari: Dushanbadan shanbagacha

Ko'rsatiladigan asosiy xizmatlar:

- Kutubxona fondidagi kitoblarni talabalarga va o'qituvchilarga mutola qilsih uchun berish;
- Elektron kutubxona fondni yangilab borish;
- Talabalarga ta'limga tegishli kompyuter va internet xizmatlaridan foydalanishiga imkoniyat yaratib berish;
- Badiiy kechalar tashkil etish.

Buxoro davlat universitetining elektron kutubxonasi: <http://elib.buxdu.uz>

Telefon: +99865-221-29-14

E-mail: h.l.salixova@buxdu.uz

KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHISH "KOMPLAENS-NAZORAT" TIZIMINI BOSHQARISH BO'LIMI

Buxoro davlat universitetining Korruptsiyaga qarshi kurashish "komplaens-nazorat" tizimini boshqarish bo'limi o'quv yili mobaynida, dars jarayonlarida, nazorat imtihonlarida yoki bitiruv malakaviy ishlarida pedagog-xodimlar va talabalar orasida ta'magirlik, poraxo'rlik va moddiy manfaatdorlik kabi holatlarning yuz berishini oldini olish asosiy vazifasi hisoblanadi. Yuqoridagiholatlarning birortasiga duch kelsangiz bo'limga murojaat qiling!

Telefon: +998883060666

E-mail: buxdu_korrupsiyagaqarshikurash@mail.ru

Telegram: @anti_corbot

t.me/BuxDu_KorrupsiyagaQarshiKurash

BUXDU YOSHLAR ITTIFOQI

Buxoro davlat universiteti Yoshlar ittifoqi quyidagi vazifalarni bajaradi:

Iqtidorli, faol, intiluvchan talabalarni har taraflama qo'llab-quvvatlash va ularning istedodlarini ro'yobga chiqarish

Talabalarining darsdan bo'sh vaqtlarini samarali tashkil etishda ko'maklashish, to'garaklar tashkil etish.

BUXDU XALQARO MARKAZLARI

JICA markazi: Yaponiyaning JICA xalqaro markazi bilan hamkorlikdagi yapon tili va madaniyatini o'rgatuvchi markaz.

Joylashgan o'rni: Buxoro davlat universiteti, Bosh bino 3-qavat

KOICA markazi: Koreyaning KOICA xalqaro markazi bilan hamkorlikdagi koreys tili va madaniyatini o'rgatuvchi markaz.

Joylashgan o'rni: Buxoro davlat universiteti, Bosh bino 3-qavat 323-xona

SPORT

Universitet talabalarining sport bilan shug'ullanib jismonan sog'lom bo'lishi uchun universitet hududida bir qator qulayliklar yaratilgan. Gimnastika va badiiy gimnastikaga ixtisoslashtirilgan 24x12 metrli, sport o'yinlari (mini futbol, voleybol, qo'l to'pi, basketbol) sport turlariga ixtisoslashtirilgan 36x18 metrli, yakkakurash turlariga ixtisoslashgan 45x25 metrli kurash zali, 24x12 metrli boks sport zallari mavjud. Talabalar ta'lim olishida usti yopiq sport inshootlaridan tashqari 2 ta 40x20 metrli kichik, 1 ta 110x90 metrli katta futbol maydoni, 400 metrli yangi atletika yo'lasi, uzunlikka sakrash, yado, granata uloqtirish sektorlari, 1 ta voleybol, 2 ta basketbol va katta tennis maydonlari talabalarimizga ta'lim yo'nalishi bo'yicha bilimlarini boyitishga xizmat qilmoqda.

O'QUV JARAYONINING TASHKILY TUZILMASI

Buxoro davlat universitetida bakalavr ta'lim dasturlari 3 yil yoki 4 yil, magistratura dasturlari 2 yilni tashkil etadi. Buxoro davlat universiteti 2019/2020 o'quv yilidan boshlab kredit-modul tizimida o'qishni tashkil qilib kelmoqda. O'quv jarayonida turli xil xato va kamchiliklarni oldini olish maqsadida talabalardan kredit-modul tizimi to'g'risida bir qator ma'lumotlar bilan tanishib chiqishlari shart.

Kredit-modul tizimida 1 kredit o'rtacha 25 — 30 akademik soatlik o'quv yuklamasiga teng. Ya'ni talaba muayyan fandan tegishli kreditlarni to'plashi uchun ma'lum miqdordagi o'quv yuklamasini o'zlashtirishi zarur. O'quv yuklamasi bakalavriatda — 40 — 50% auditoriya soati, 50 — 60% mustaqil ish soatiga, magistraturada — 30% — 40% auditoriya soati, 60-70% mustaqil ish soatiga (malakaviy amaliyot va bitiruv malakaviy ishlari bundan mustasno) bo'linadi.

Bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklarida talaba odatda bir semestrda 30 kredit, bir o'quv yilida 60 kredit to'plashi belgilanadi. Semestr davomida talaba tomonidan o'zlashtirilishi lozim bo'lgan kreditlar hajmi o'quv rejasida ko'rsatilgan majburiy va tanlov fanlarini o'z ichiga oladi. Talaba o'zining shaxsiy ta'lim trayektoriyasini shakllantirishda har bir semestr uchun 30 kredit hajmidagi fanlarni o'zlashtirishni nazarda tutishi, ular tarkibida namunaviy o'quv rejasidagi majburiy fanlar bo'lishi shart.

Bir fanga ajratilgan auditoriya soatining 25 foizini va undan ortiq soatni sababsiz qoldirgan talaba ushbu fandan chetlashtirilib, yakuniy nazoratga kiritilmaydi hamda mazkur fan bo'yicha tegishli kreditlarni o'zlashtirmagan hisoblanadi. Yakuniy nazorat turiga kiritilmagan yoki kirmagan, shuningdek, ushbu nazorat turi bo'yicha qoniqsiz baho olgan talaba akademik qarzdor hisoblanadi.

O'quv yili davomiyligi 36 haftagacha bo'lib, shundan 30 haftasi akademik davrga, 2 haftasi fanlarni tanlash uchun ro'yxatdan o'tishga, 4 haftasi attestatsiyalarga ajratiladi.

Ta'lim oluvchini kursdan kursga o'tkazish uning GPA qiymatini hisobga olgan holda amalga oshiriladi. BuxDUda talabalarni kursdan kursga o'tkazishda GPA ko'rsatkichini 2.8 etib belgilangan. GPA o'tish ballini to'play olmagan talaba qayta o'qish uchun tegishli kursda qoldiriladi. Semestr va o'quv yili yakuni natijalari bo'yicha akademik qarzdorligi bor ta'lim oluvchilar o'qishdan chetlashtirilmaydi. Kursdan kursga qolgan talabalar faqat qarzdor bo'lgan fanlarni o'zlashtirib ularga mos ravishda shartnoma mablag'larini to'laydi. Shartnoma asosida bir kursda qayta o'qish soni chegaralanmaydi. Jami ta'lim olish muddati bakalavriat uchun 1 kursga o'qishga qabul qilinganidan so'ng 8 yilgacha, magistratura uchun 1 kursga o'qishga qabul qilinganidan so'ng 4 yilgacha deb belgilangan.

Asosiy tushunchalar izohi:

GPA (Grade Point Average) — ta'lim oluvchining dastur bo'yicha o'zlashtirgan ballari o'rtacha qiymati.

akademik mobillik — oliy ta'lim muassasasi talabalarining muayyan vaqt mobaynida respublika hududidagi yoki chet eldagi boshqa bir oliy ta'lim muassasasiga o'qish maqsadida borishi;

mobillik dasturi — ikki yoki undan ortiq oliy ta'lim muassasasi o'rtasida o'zaro ta'lim to'g'risidagi kelishuv asosida tashkil etilgan akademik mobillik dasturi;

kredit — ta'lim olish natijalariga ko'ra talaba tomonidan muayyan fan bo'yicha o'zlashtirilgan o'quv yuklamasining o'lchov birligi. Kreditlar qoidaga muvofiq butun, kasr sonlarda ifodalanishi mumkin;

oliy ta'lim muassasasi — belgilangan miqdordagi kreditlarni tan olishni hisobga olgan holda ta'lim va malaka to'g'risidagi hujjat beruvchi muassasa;

kreditlarni berish — malaka yoki uning alohida qismlariga qo'yilgan talablarga muvofiq erishilgan ta'lim olish natijalariga ko'ra talaba yoki boshqa ta'lim oluvchilarga kreditlarni rasmiy taqdim etish jarayoni;

kreditlarni ko‘chirish — talabalarning akademik mobilligini ta‘minlash maqsadida bir oliy ta‘lim muassasasi ta‘lim dasturi bo‘yicha olingan kreditlarni boshqa oliy ta‘lim muassasasiga ko‘chirish va tan olish;

kredit to‘plash — ta‘lim elementlarini o‘zlashtirish va boshqa yutuqlarga erishish natijasida taqdim etiladigan kredit birliklarini to‘plash;

talabaning shaxsiy ta‘lim trayektoriyasi — talaba tomonidan tanlangan hamda unga ketma-ketlikda bilimlar to‘plash va xohlagan kompetensiyalar yig‘indisiga ega bo‘lish imkoniyatini beradigan yo‘nalish (marshrut). Ta‘lim trayektoriyasi institutsional hujjatlar va yo‘riqnomalar yordamida tuzilishi hamda turli ta‘lim trayektoriyalari natijada bir xil malaka olishga olib kelishi mumkin;

ta‘lim dasturi — bakalavriat ta‘lim yo‘nalishi yoki magistratura mutaxassisligi bo‘yicha o‘quv jarayonini amalga oshirishga mo‘ljallangan ta‘limning asosiy xususiyatlari (hajmi, mazmuni, rejalashtirilgan natijalar), tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlar, fan dasturlariga quyilgan umumiy talablar, shuningdek, ta‘limni tashkil etish va amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan axborot-resurs va o‘quv-metodik ko‘rsatmalar majmui;

ta‘lim natijalari — talaba tomonidan o‘zlashtirilgan va baho bilan tasdiqlangan malaka darajasini aks ettiradigan, ta‘lim jarayonini muvaffaqiyatli tugallagach talaba o‘zlashtirgan ko‘nikmalar va ularni amalda bajarish qobiliyatining tavsifi;

o‘qish yuklamasi — talaba tomonidan o‘quv faoliyatining barcha turlari — ma‘ruza, amaliy mashg‘ulot, seminar, laboratoriya ishi, kurs loyihasi (ishi), amaliyot va mustaqil ishni amalga oshirish asosida kutilgan o‘quv natijalariga erishish uchun zarur bo‘lgan soatlar hajmi;

ro‘yxatga olish xizmati — ta‘lim jarayonini boshqarish axborot tizimlari va dasturiy mahsulotlardan foydalanib professor-o‘qituvchilar, xodimlar va talabalar bo‘yicha ta‘lim jarayoniga oid ma‘lumotlar bazasini shakllantirishni, shuningdek, talabalarning barcha o‘quv natijalarini ro‘yxatga olish, bilimni nazorat qilish hamda ularning akademik reytingini hisoblashning barcha turlarini tashkil etishni nazarda tutuvchi xizmatlar;

ta‘lim elementlari — ta‘lim dasturining bir qismi bo‘lib, ta‘lim olish natijalariga erishish va ta‘lim dasturida ko‘rsatilgan bilimlarni o‘zlashtirishga ko‘maklashuvchi o‘qitish turi;

transkript — ta‘lim olishning tegishli davrida o‘zlashtirilgan kreditlar va baholarning harf va raqamlardagi ifodasi ko‘rsatib o‘tilgan fanlar ro‘yxatini o‘z ichiga olgan belgilangan shakldagi hujjat.

UNIWORK TIZIMI

UNIWORK tizimi Buxoro davlat universiteti xodimlari, talabalari, abituriyentlar va fuqarolarga universitet xizmatlarini onlayn tarzda amalga oshiruvchi platforma bo'lib unda talabalar shaxsiy hujjatlar jildi, talabaning shaxsiy ta'lim trayektoriyasini shakllantirish, to'lov kontraktidan qarzdorlikni aniqlash, dars jadvalini kuzatish, fanlardan test nazoratlarini topshirish va boshqa interaktiv xizmatlarni ko'rsatishga mo'ljallangan platforma hisoblanadi.

Platformaga o'tish linki: <http://uniwork.buxdu.uz/>

UNIWORK tizimidan ro'yxatdan o'tish uchun video qo'llanma:

<https://www.youtube.com/watch?v=WeA-54rPgOM>

HEMIS TIZIMI

HEMIS axborot tizimi oliy ta'lim muassasalarining asosiy faoliyatlarini avtomatlashtirish hisobiga ma'muriy xodimlar, professor-o'qituvchilar va talabalarga elektron ta'lim xizmatlarini taqdim etadi. Axborot tizimi oliy ta'lim muassasalari bilan Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi o'rtasida axborot ko'prigi vazifasini o'taydi hamda oliy ta'lim muassasalaridan olinadigan turli xil ma'lumotlar sonini keskin kamaytirish, ularning qog'oz shaklidan voz kechish va boshqaruv tizimini raqamlashtirishga xizmat qiladi.

Platformaga o'tish linki: <https://student.buxdu.uz/tg/dashboard/login>

HEMIS tizimidan foydalanish haqida video qo'llanma:

<https://www.youtube.com/watch?v=2CWjW9mWGUc>

**60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar) BAKALAVRIAT TA'LIM
YO'NALISHINING UMUMIY TASNIFI**

Ta'lim shakllari: kunduzgi

Ta'lim tillari: o'zbek, rus, ingliz

Dastur davomiyligi: 4 yil

Beriladigan daraja: bakalavr

Dastur nomi

Dastur Kod

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar)

60220300

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar) ta'lim yo'nalishi ta'lim oluvchi bir semestrda 30 kredit, bir o'quv yilida 60 kredit to'plashi zarur. O'qish muddati 4 yil bo'lib, talaba dastur yakunlangunga qadar 240 kredit to'lashi kerak. Talaba uchun bir ECTS kreditning soatlardagi miqdori 30 akademik soatni tashkil etib, talabani bir yillik o'quv yuklamasi 1800 akademik soatdan iborat bo'ladi. Shundan – 40% auditoriya soati, 60% mustaqil ta'lim soatiga bo'linadi. Semestr davomida talaba tomonidan o'zlashtirilishi lozim bo'lgan kreditlar hajmi fanlar katalogida ko'rsatilgan majburiy va tanlov fanlarini o'z ichiga oladi.

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar) ta'lim yo'nalishi – maktabgacha ta'lim muassasalari, umumiy o'rta ta'lim maktablari, o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalari uchun bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha pedagogik kadr jarayonida foydalaniladigan fanlar, pedagogik faoliyat vositalari, usullari, metodlari;

O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi hamda Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida hamda mustaqil tadqiqotchi sifatida ilmiy-pedagogik tadqiqot ishlari bilan shug'ullanish;

Ommaviy axborot vositalari, davlat boshqaruvi organlari, boshqa davlat va nodavlat muassasalarida kasbiy faoliyat yuritish kabi kompleks masalalar majmuasini qamrab oladi.

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar) ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining kasbiy faoliyat turlari:

- Tashkiliy-boshqaruv;
- Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish;
- Axborot-tahliliy faoliyat;
- Ilmiy-tadqiqot faoliyati;
- Tadbirkorlik.

60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar) ta'lim yo'nalishi bitiruvchilari O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan belgilanadigan davlat boshqaruv organlari sohalarini qamrab oluvchi magistratura mutaxassisliklari bo'yicha belgilangan muddatlarda o'qishni davom ettirishlari mumkin.

I o'quv yili

1-semestr

Fan kodi	Fan nomi	Soat	Kredit	Tanlov turi
URTB104	O'zbek tili (Rus tili)	120	4	Majburiy fan
XJTB106	Xorijiy til	60	2	Majburiy fan
JTSB102	Jismoniy tarbiya va sport	60	2	Majburiy fan
AVEB108	Arxeologiya va etnologiya	240	4	Majburiy fan
UZTB129	O'zbekiston tarixi 1	360	8	Majburiy fan
JATB130	Jahon tarixi 1	360	8	Majburiy fan
MTFB106	Maxsus tarixiy fanlar	180	2	Majburiy fan

2-semestr

Fan kodi	Fan nomi	Soat	Kredit	Semestr
OMTV102	Oliy matematika	60	2	Majburiy fan
XMTV103	Xronologiya va metrologiya	90	3	Majburiy fan
XJTB106	Xorijiy til	180	4	Majburiy fan
AVEB108	Arxeologiya va etnologiya	240	6	Majburiy fan
UZTB129	O'zbekiston tarixi 1	360	18	Majburiy fan
JATB130	Jahon tarixi 1	360	14	Majburiy fan
MTFB106	Maxsus tarixiy fanlar	180	2	Majburiy fan

II o'quv yili

3-semestr

Fan kodi	Fan nomi	Soat	Kredit	Semestr
FALB204	Falsafa	120	4	Majburiy fan
UZTB139	O'zbekiston tarixi 2	360	4	Majburiy fan
JATB130	Jahon tarixi 1	360	4	Majburiy fan
MTFB106	Maxsus tarixiy fanlar	180	2	Majburiy fan
RATB204	Raqamli tarix	120	2	Majburiy fan
JSTB204	Jaxon sivilizatsiyalari tarixi	120	4	Majburiy fan
FTTB205	Fan texnika tarixi	150	4	Majburiy fan
SHTB206	SHarq tillari	180	4	Tanlov fan

4-semestr

Fan kodi	Fan nomi	Soat	Kredit	Semestr
UZTB139	O'zbekiston tarixi 2	360	4	Majburiy fan
JATB130	Jahon tarixi 1	360	4	Majburiy fan
MTFB106	Maxsus tarixiy fanlar	180	2	Majburiy fan
UZTB139	O'zbekiston tarixi 2	360	4	Majburiy fan
TRUB205	Tarixiy o'lkashunoslik	150	5	Majburiy fan
TTMB306	Tarix falsafasi va tarix o'qitish metodikasi	180	6	Majburiy fan
UMTB204	O'zbekiston madaniyati va san'ati tarixi	120	4	Tanlov fan
TRUB205	Tarixiy o'lkashunoslik	150	4	Tanlov fan
SHTB206	SHarq tillari	180	4	

III o'quv yili

5-semestr

Fan kodi	Fan nomi	Soat	Kredit	Semestr
----------	----------	------	--------	---------

UZTB139	O'zbekiston tarixi 2	360	4	Majburiy fan
JATB130	Jahon tarixi 1	360	4	Majburiy fan
UPPB308	Umumiy pedagogika va psixologiya	150	4	Majburiy fan
MZShB 304	Muзейshunoslik	160	4	Majburiy fan
ARVB 304	Arxivshunoslik	160	4	Majburiy fan
TO`MM3008	Texnologiya o'qitish metodikasir	240	8	Majburiy fan
GO`MM3009	Tabiatshunoslik o'qitish metodikasi	270	9	Majburiy fan
BSSTIE3004	Boshlang'ich sinflatda sinfdan tashqari ishlar	120	4	Tanlov fan
BSKMSHME3004	Boshlang'ich sinflarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish metodikasi	120		Tanlov fan

6-semestr

Fan kodi	Fan nomi	Soat	Kredit	Semestr
UZTB139	O'zbekiston tarixi 2	360	4	Majburiy fan
JATB130	Jahon tarixi 1	360	4	Majburiy fan
XMTB 308	Xalqaro munosabatlar va diplomatiya tarixi	240	4	Majburiy fan
UPPB308	Umumiy pedagogika va psixologiya	150	4	Majburiy fan
UMTB 406	O'zbek muxojirligi tarixi	120	4	Tanlov fan
TEMTB 406	Turkistonda yangi ekin navlarining tarqalishi va dehqonchilik madaniyatidagi	120	2	Tanlov fan
BIYB 404	Buyuk ipak yo'li va tarixi	120	2	Tanlov fan

III o'quv yili

7-semestr

Fan kodi	Fan nomi	Soat	Kredit	Semestr
XMTB 308	Xalqaro munosabatlar va diplomatiya tarixi	240	4	Majburiy fan
UXEB 304	O'zbek xalqi etnogenezi va etnik tarixi	120	2	Majburiy fan
ShAMB 305	SHarq allomalarining ilmiy merosi	150	4	Majburiy fan
MATB 305	Manbashunoslik va tarixshunoslik	150	4	Majburiy fan
UETB 305	O'zbekistonning eng yangi tarixi	150	4	Majburiy fan
ShAMB 305	SHarq allomalarining ilmiy merosi	150	4	Majburiy fan
UTSB403	O'zbek tilini sohada qo'llanilishi	90	2	Majburiy fan

8-semestr

Fan kodi	Fan nomi	Soat	Kredit	Bir kredit soat hisobida
O'DTEM3007	Pedagogik amaliyot	420	15	Majburiy
HO'M3004	Malakaviy amaliyot	420	15	Majburiy

Jahon tarixi

Kod: JATB130	Soat: 900	Kredit: 30	Majburiy fan
--------------	-----------	------------	--------------

Fanning maqsad va vazifalar

Fanning maqsadi:

- Jahon tarixining turli bosqichlarida ro'y bergan muhim voqealar va jarayonlarni yoritib berish; – insoniyatning ko'p asrlik taraqqiyotiga katta ta'sir ko'rsatgan omillarni tahlil qilish; - tarixiy rivojlanish davomida turli mamlakatlar va mintaqalarga xos bo'lgan xususiyatlarni ochib berish; - dunyoning turli chekkalarida ro'y bergan voqealar va jarayonlarning ko'p hollarda o'zaro bog'liqligini talabalarga tushuntirish;
- tarixiy rivojlanishning barcha mamlakatlar uchun umumiy qonuniyatlar mavjudligini namoyon qilish va chuqur xamda xar tomonlama tanishtirishdan iborat.

Fanning vazifalari

- nazariy bilimlar, amapiy ko'nikmalar, katta xajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash va unda bulutli texnologiyalarni qo'llash, jahon tarixini, undagi xavfsizlikni ta'minlashning strategik yo'nalishlari, dunyoga integratsiya bilan rivojlanishni olib borish siyosat yo'lini to'g'ri tanlash va ulardan samarali foydalanishning ahamiyatini ochib berishdan iborat.

Fan yakunida talaba qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi?

- Jahon tarixi fanining o'ziga xos xususiyatlari;
- Davlatchilik namunalarning ahamiyati va vazifasi;
- boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim bo'lgan muammolari;
- Dunyo davlatlarining tarixi va hozirgi vaqtdagi holati haqida **bilimga**;
- Jahon tarixi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni, dars turlari va tarkibini;
- Tarix fanining rivojlanish tendeniyalari;
- Tarix o'qitish metodikasini;
- Dunyo davlatlari tarixiy tajribasini o'rgatish metodikasini;
- Tarix darslarida o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay va foydali shakllari, usullari va vositalarini **ko'nikma**;
- Tarix darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish;
- dars jarayoniga ilg'or va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni olib kirish, kompyuter va o'qitish texnika vositalaridan, turli ko'rgazma hamda tarqatma materiallardan samarali foydalana olish;
- o'quvchilar bilimini tekshirish va baholash shakllarini aniqlay olish;
- xatolarni kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash;

Fanning qisqacha bayoni:

“Jahon tarixi” fani mutaxxassislik fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 1,2- va 3-kurslarda o'qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi va “Arxeologiya” bakalavriat ta'lim yo'nalishlarida ham o'qitiladi. Jahon tarixi fanini puxta o'zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga, talabalarning pedagogik amaliyoti davrida va universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko'nikma sifatida xizmat qiladi.

O'qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma'ruza

Seminar

Mustaqil ta'lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o'quv mashg'uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	6 ta
Oraliq nazorat	6 ta
Yakuniy nazorat	6 ta (semestr oxirida)

Fanning tarkibi:

I modul: QADIMGI DUNYO TARIXI FANIGA KIRISH. QADIMGI MISR.

Mavzu: Kirish. Qadimgi sharq manbashunosligi

Mavzu rejası:

1. Qadimgi Sharq tarixi manbashunosligi va tarixshunosligi. Manba turlari va ularni o'rganish metodikasi
2. Me'morchilik yodgorliklari. Arxeologik manbalar
3. Qadimgi Misr tarixshunosligi va manbashunosligi

Mavzu: Qadimgi Misr

Reja:

1. Qadimgi Misrning tabiiy sharoiti va aholisi. Ilk dehqon jamoalari
2. Ilk va Qadimgi podsholik davrida Misr
3. Fir'avnlarning faoliyati. Xufu, Xafra Menkaura ehromlari
4. Qadimgi Misr madaniyati

2-MODUL. QADIMGI MESOPOTAMIYA

Mavzu: Qadimgi Mesopotamiya

Reja:

1. Mesopotamiyaning tabiiy sharoiti, iqlimi va aholisi
2. Ikki daryo oralig'ida ilk sivilizatsiyalarning vujudga kelishi
3. Xo'jalikning rivojlanishi, dehqonchilik, chorvachilik, hunarmandchilik

3-MODUL. QADIMGI OSSURIYA, KICHIK OSIYO

Mavzu: Qadimgi Ossuriya

Reja:

1. Yangi ossur podsholigi. Iqtisodiy yuksalish
2. Ossur qonunlari sharhi
3. Ikki daryo oralig'i madaniyati. Yozuv, fan, adabiyot, afsonalar

Mavzu: Qadimgi Kichik Osiyo

Reja:

1. Qadimgi Xett davlatining tabiiy sharoiti va aholisi
2. Xett davlatining vujudga kelishi va yuksalishi
3. Xett davlatining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli

4-MODUL. Qadimgi Old Osiyo

Mavzu: Qadimgi Yaqin Sharq

Reja:

1. Qadimgi Yamxad
2. Qadimgi Fnikiya
3. Qadimgi Fnikiya madaniyati 2-mavzu. Boshlang'ich sinflarda badiiy asarni tahlil qilish.

Mavzu: Isroil-Yahudiy davlati

Reja:

1. Yahudiylarning Falastin yerlariga bostirib kirishi
2. Qadimgi Frigiya va Lidiya davlatlari
3. Urartu davlatining rivojlanish tarixi
4. Ervandidlar. Kolxida

5-MODUL. QADIMGI HINDISTON

Mavzu: Qadimgi Hindiston sivilizatsiyasi

Reja:

1. Mohinjo-Daro va Xarappa. Hududlar tabiiy sharoiti va aholisi
2. Ijtimoiy tuzum va iqtisodiy munosabatlar
3. Oriylar bosqini. Braxmanizm

6-MODUL. QADIMGI XITOIY

Mavzu: Qadimgi Xitoy

Reja:

- 1.Tabiiy sharoiti, iqlimi va aholisi
- 2.Ilk dehqonchilik madaniyatlari
- 3.Xitoy tarixini o'rganish manbalari

Adabiyotlar

Tavsiya etilgan adabiyotlar quyidagi havoladan yuklab olishingiz mumkin:

www.buxdu.arm.uz

Asosiy adabiyotlar

1. Jahon tarixi (I tom, I qism) / darslik / T.: —NAVROZ, 2018. —260 b
2. Jahon tarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi) / o'quv qo'llanma / T.: - NAVROZ, 2018. —304 b.
3. Roger B. Beck, Linda Black, Larry S. Krieger, Philip C. Naylor, Dahia Ibo Shabaka "World history: patterns of interaction". Holt Mc Dougal Little, USA, 2014.
4. Древние цивилизации. PDF. М. -Наука.2016.
5. Афанасьева В.К. и др. Искусство Древнего Востока. М. Прогресс. 3-е издание. 2012.
6. Ражабов Р. Қадимги дунè тарихи. Тошкент. 2009.
7. Майоров Н.И. Введение в историю Древнего Востока. PDF. Учебное пособие. 2003.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қўрамиз. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
4. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ. Т.: —Ўзбекистон. 2016.
5. Авдиев В.И. Қадимги Шарқ тарихи Т., 1964.
6. Авдиев В.И. История Древнего Востока. М. 1948, 1953, 1976.
7. Авдиев В. И Военная история Древнего Египта. Т. I-II, М. 1953-1959
8. Афанасьева В. К и др Искусство Древнего Востока М. 1971.
9. Бикерман Э. Хронология Древнего Мира. М. Изд-во Вост. литер ры.1975.
- 10.Всемирная История. М.Госиздат.1955,1956, Том№1.
- 11.Древний Восток и античный мир.М.1968.
- 12.Источниковедение истории Древнего Востока. М. 1984
- 13.История Древнего Мира под ред. Дьяконова И.М. М.1982.
- 14.Дьяконов И. М. Проблемы экономики в структуре общества Ближнего Востока М. 1968.
- 15.Египет поры нового Царства М. 1973.
- 16.Заблоцка Ю, История Ближнего Востока в древности М. 1989
- 17.Источниковедение Истории Древнего Востока М. 1984 18.История Древнего Востока. Под ред. Кузищина В.И. М.1979.
- 19.Кинг Х. А. Египет до Фараонов М. 1961.
- 20.Пруссаков В.И. Раннее государство Древнего Египта. М., 2004. 21.Литература Древнего Востока. М. 1971
- 22.Брентес Б. от Шанидара до Аккада. М. 1976

- 23.Дьяконов И . М. Социально-экономический строй древнего Шумера. М. 1958
24.Дьяконов И .М. Люди города Ура М .1988.
25.Кленгель Б.Э. Вавилонская башня. М.1991
26.Крамер С. Э. История начинается в Шумере М. 1991 27.Опенхейм Р.
Древняя Месопотамия. М. 1989
28.Ардзинба В. Г Очерки по социально- экономической истории Хеттского государства.
Тбилиси 1973
29.Ардзимба В. Г. Ритуалы и мифы Древней Анатолии М. 1982 30.Редер.Д .Д
Черкасова Е. А. История Древнего мира М, 1979 31.Струве В. В. История Древнего
Востока М. 1941
32.Тематическая хрестоматия по истории Древнего Мира. Сост. Н. Пикус. часть 1 М., 1960.
33.Древний Восток. М. 1963
34.Хрестоматия по истории Древнего Мира. Под ред В. Г. Боруховича. М. 1973.
35.Хрестоматия по истории Древнего Востока. Под ред В. Струве. и Д. Г. Редера. 1963.
36.Хрестоматия по истории Древнего Востока вторая часть М. 1980 37.Герни О.Э.
Хетты. М. 1987
38.Матвеев К. и Сазонов А. Пять жизней древней Сури М. 1989 39.Маттиэ Э.
Древняя Эбла М. 1983
40.Меларт Д. Древнейшие цивилизации Ближнего Востока М. 1982 41.Бойс М.
Зороастризм М. 1987.
42.Гафуров Б. Г. Таджики Древнейшая, древняя и средневековая история Душанбе Ирфон
1989
43.Дандамаев. М. А. Луконин В. Г. Культура и экономика Древнего Ирана М. 1980 г.
44.Дандамаев М. А. Политическая история Ахеменидской державы М. 1981.
45.Бонгард-Левин Р. М. Ильин Г. Ф. Древняя Индия М. 1969 46.Бонгард-Левин Р. М.
Индия эпохи Маурьев М. 1972 47.Древние цивилизации. Под ред. Г. М. Бонгард-Левина М.
1989 48.Культура Древней Индии М. 1976.
49.Шарма Р.Ш. Древнейшее индийское общество . М. 1987.
50.Васильев Л.С. Проблема генезиса Китайского государства М. 1983 51.Древние
цивилизации М. 1989
52.Китай государство и общества М. 1977
53.Крюков М.В. и др Древние китайцы в эпоху централизованных империй М. 1983.
54.Малявин И. Китайская цивилизация. М., 2007.
Internet saytlari 1. www.ziyonet.uz/
2. www.history.ru

Jahon tarixi

Kod: JATB130	Soat: 900	Kredit: 30	Majburiy fan
--------------	-----------	------------	--------------

Fanning maqsad va vazifalar

Fanning maqsadi:

- Jahon tarixining turli bosqichlarida ro'y bergan muhim voqealar va jarayonlarni yoritib berish;
– insoniyatning ko'p asrlik taraqqiyotiga katta ta'sir ko'rsatgan omillarni tahlil qilish; - tarixiy rivojlanish davomida turli mamlakatlar va mintaqalarga xos bo'lgan xususiyatlarni ochib berish; - dunyoning turli chekkalarida ro'y bergan voqealar va jarayonlarning ko'p hollarda o'zaro bog'liqligini talabalarga tushuntirish;
- tarixiy rivojlanishning barcha mamlakatlar uchun umumiy qonuniyatlar mavjudligini namoyon qilish va chuqur xamda xar tomonlama tanishtirishdan iborat.

Fanning vazifalari

– nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash va unda bulutli texnologiyalarni qo'llash, jahon tarixini, undagi xavfsizlikni ta'minlashning strategik yo'nalishlari, dunyoga integratsiya bilan rivojlanishni olib borish siyosat yo'lini to'g'ri tanlash va ulardan samarali foydalanishning ahamiyatini ochib berishdan iborat.

Fan yakunida talaba qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi?

- Jahon tarixi fanining o'ziga xos xususiyatlari;
- Davlatchilik namunalarning ahamiyati va vazifasi;
- boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim bo'lgan muammolari;
 - Dunyo davlatlarining tarixi va hozirgi vaqtdagi holati haqida **bilimga**;
 - Jahon tarixi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni, dars turlari va tarkibini;
 - Tarix fanining rivojlanish tendensiyalari;
 - Tarix o'qitish metodikasini;
 - Dunyo davlatlari tarixiy tajribasini o'rgatish metodikasini;
- Tarix darslarida o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay va foydali shakllari, usullari va vositalarini **ko'nikma**;
- Tarix darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish;
- dars jarayoniga ilg'or va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni olib kirish, kompyuter va o'qitish texnika vositalaridan, turli ko'rgazma hamda tarqatma materiallardan samarali foydalana olish;
- o'quvchilar bilimini tekshirish va baholash shakllarini aniqlay olish;
- xatolarni kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash;

Fanning qisqacha bayoni:

“Jahon tarixi” fani mutaxassislik fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 1,2- va 3-kurslarda o'qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi va “Arxeologiya” bakalavriat ta'lim yo'nalishlarida ham o'qitiladi. Jahon tarixi fanini puxta o'zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga, talabalarning pedagogik amaliyoti davrida va universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko'nikma sifatida xizmat qiladi.

O'qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma'ruza

Seminar

Mustaqil ta'lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o'quv mashg'uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	6 ta
Oraliq nazorat	6 ta
Yakuniy nazorat	6 ta (semestr oxirida)

Fanning tarkibi:

I modul: QADIMGI DUNYO TARIXI FANIGA KIRISH. QADIMGI MISR.

Mavzu: Kirish. Qadimgi sharq manbashunosligi

Mavzu rejasi:

- 1.Qadimgi Sharq tarixi manbashunosligi va tarixshunosligi. Manba turlari va ularni o'rganish metodikasi
- 2.Me'morchilik yodgorliklari. Arxeologik manbalar
- 3.Qadimgi Misr tarixshunosligi va manbashunosligi

Mavzu: Qadimgi Misr

Reja:

- 1.Qadimgi Misrning tabiiy sharoiti va aholisi. Ilk dehqon jamoalari
- 2.Il va Qadimgi podsholik davrida Misr
- 3.Fir'avnlarning faoliyati. Xufu, Xafra Menkaura ehromlari
- 4.Qadimgi Misr madaniyati

2-MODUL.QADIMGI MESOPOTAMIYA

Mavzu: Qadimgi Mesopotamiya

Reja:

- 1.Mesopotamiyaning tabiiy sharoiti, iqlimi va aholisi
- 2.Ikki daryo oralig'ida ilk sivilizatsiyalarning vujudga kelishi
- 3.Xo'jalikning rivojlanishi, dehqonchilik, chorvachilik, hunarmandchilik

3-MODUL.QADIMGI OSSURIYA, KICHIK OSIYO

Mavzu: Qadimgi Ossuriya

Reja:

- 1.Yangi ossur podsholigi. Iqtisodiy yuksalish
- 2.Ossur qonunlari sharhi
- 3.Ikki daryo oralig'i madaniyati. Yozuv, fan, adabiyot, afsonalar

Mavzu: Qadimgi Kichik Osiyo

Reja:

- 1.Qadimgi Xett davlatining tabiiy sharoiti va aholisi
- 2.Xett davlatining vujudga kelishi va yuksalishi
- 3.Xett davlatining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli

4-MODUL.Qadimgi Old Osiyo

Mavzu: Qadimgi Yaqin Sharq

Reja:

- 1.Qadimgi Yamxad
2. Qadimgi Fnikiya
3. Qadimgi Fnikiya madaniyati2-mavzu. Boshlang'ich sinflarda badiiy asarni tahlil qilish.

Mavzu: Isroil-Yahudiy davlati

Reja:

- 1.Yahudiylarning Falastin yerlariga bostirib kirishi
- 2.Qadimgi Frigiya va Lidiya davlatlari
- 3.Urartu davlatining rivojlanish tarixi
4. Ervandidlar. Kolxida

5-MODUL. QADIMGI HINDISTON

Mavzu: Qadimgi Hindiston sivilizatsiyasi

Reja:

- 1.Mohinjo-Daro va Xarappa. Hududlar tabiiy sharoiti va aholisi
- 2.Ijtimoiy tuzum va iqtisodiy munosabatlar
- 3.Oriylar bosqini. Braxmanizm

6-MODUL. QADIMGI XITOIY

Mavzu: Qadimgi Xitoy

Reja:

- 1.Tabiiy sharoiti, iqlimi va aholisi
- 2.Ilkl dehqonchilik madaniyatlari
- 3.Xitoy tarixini o'rganish manbalari

II modul

O'RTA ASRLAR TARIXI

1.MODUL. Mavzu: Kirish. Varvar qirolliklarining ijtimoiy-iqtisodiy va siësiy rivojlanishi

Reja:

- 1.O'rta asrlar tarixi manbalarini turkumlash.
2. German qabilalari. Feodalizm sintezi.
- 3.Rim imperiyasida feodal munosabatlarning vujudga kelishi

2-MODUL. Mavzu: Franklar imperiyasi

Reja:

- 1.Galliyaning franklar tomonidan bosib olinishi.
 - 2.Frank davlati.
 - 3.Buyuk Karl imperiyasi.
- Sosoniylar davlati va Vizantiya imperiyasi

3-MODUL. Mavzu: Sosoniylar davlati va Vizantiya imperiyasi.

Reja:

- 1.Sosoniylar davlatini yuzaga kelishi.
- 2.IV-IX asr birinchi yarmida Vizantiya.
- 3.IX-XI asr o'rtalarida Vizantiya.

4-MODUL. Mavzu: Arab xalifaligi.

Reja:

- 1.Arabiston yarim oroli aholisi va madaniyati.
- 2.Davlatning yuzaga kelishi shart-sharoitlari.
3. Ummaviylarning hokimiyatga kelishi.
4. Abbosiylar hokimiyati va uning parchalanish sabablari

5- MODUL. Mavzu: Ilk o'rta asrlarda Angliya, Germaniya, Kiev Rusi.

Reja:

1. Angliya
- 2.Germaniya
- 3.Kiev Rus

6- MODUL. Mavzu: Ilk O'rta asrlarda Hindiston va Xitoy.

Reja:

1. Hindistonning ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
- 2.Feodal er egaligi turlari
3. Xan imperiyasidan keyin Uch podsholik davrida o'zaro urushlar.
- 4.VI-VII asrlarda Xitoyning birlashishi va iqtisodiy yuksalishi.

7-MODUL. Mavzu: Salib yurishlari

Reja:

1. Salib yurishlari (XI asr oxiridan to XIII asr oxirigacha) sabablari va ularning qatnashchilari, xarakteri. Birinchi salib yurishi.
 2. SHarqda salibchilar davlati.
 3. So'nggi salib yurishlar. Salib yurishlarning oqibatlarini.
- Rivojlangan o'rta asrlarda

8-MODUL. Mavzu: Fransiya, Angliya.

Reja:

1. XI-XIII asrlarda Fransiya Agrar tuzumdagi o'zgarishlar
2. XIV-XV asrlarda Fransiya
3. XI-XII asrlarda Angliya
4. XV asrda Angliyaning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi

9-MODUL. Mavzu: XII-XV asrlarda Rus knyazliklarining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti.

Reja:

1. Feodal tarqoqlik davrida Rus erlari
2. Oltin O'rda xonligi
3. Rus erlarining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishi.

10- MODUL. Mavzu: XI-XV asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari

Reja:

1. XI-XIII asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari
2. Rekonkista
3. XIV-XV asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari

11-MODUL. Mavzu: Rivojlangan o'rta asrlarda Muqaddas Rim imperiyasi

Reja:

1. XII-XIII asrlarda Muqaddas Rim imperiyasi
2. German imperatorlarining tashqi siyosati
3. XIV-XV asrlarda Germaniya

12-MODUL. Mavzu: XII-XV asrlarda Mo'g'ullar imperiyasi

Reja:

1. Mo'g'ullar davlatining yuzaga kelishi.
2. CHingizxon va uning vorislarining ichki va tashqi siyosati.
3. O'rta Osiy Mo'g'ul saltanati tarkibida.

13-MODUL. Mavzu: XI-XV asrlarda Turkiya (Usmoniylar imperiyasi).

Reja:

1. Saljuqiylar davrining asosiy xususiyatlari
2. XIV asr ikkinchi yarmida Usmoniylar davlatining tashkil topishi va Bolqon istilosi
3. Mexmed II islohotlari

14-MODUL. Mavzu: XI-XV asrlarda Eron

Reja:

1. Abbosiylar davrida Eron
2. Mo'g'ullar bosqini davrida Eron
3. Safaviylar davlatini yuzaga kelish shart-sharoiti

15-MODUL. Mavzu: XIII-XV asrlarda Hindiston va Xitoy.

Reja:

1. Dehli sultonligining tashkil topishi
2. XIII asrda Dehli davlati. Ala ud-Din Xilji Muxammad Tug‘laq imperiyasi.
3. Feodal urushlar. YAn-yan islohotlari
4. Min davlatining tashkil topishi

Adabiyotlar

Tavsiya etilgan adabiyotlar quyidagi havoladan yuklab olishingiz mumkin:

www.buxdu.arm.uz

Asosiy adabiyotlar

1. Jahon tarixi (I tom, I qism) / darslik / T.: —NAVROZ, 2018. –260 b
2. Jahon tarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi) / o‘quv qo‘llanma / T.: - NAVROZ, 2018. –304 b.
3. Roger B. Beck, Linda Black, Larry S. Krieger, Philip C. Naylor, Dahia Ibo Shabaka "World history: patterns of interaction". Holt Mc Dougal Little, USA, 2014.
4. Древниецивилизации. PDF. М. -Наука.2016.
5. Афанасьева В.К. и др. Искусство Древнего Востока. М. Прогресс. 3-е издание. 2012.
6. Ражабов Р. Қадимги дунё тарихи. Тошкент. 2009.
7. Майоров Н.И. Введение в историю Древнего Востока. PDF. Учебное пособие. 2003.

Qo‘shimchaadabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Танкидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қўрамиз. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
4. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ. Т.: —Ўзбекистон. 2016.
5. Авдиев В.И. Қадимги Шарқ тарихи Т., 1964.
6. Авдиев В.И. История Древнего Востока. М. 1948, 1953, 1976.
7. Авдиев В. И Военная история Древнего Египта. Т. I-II, М. 1953-1959
8. Афанасьева В. К и др Искусство Древнего Востока М. 1971.
9. Бикерман Э. Хронология Древнего Мира. М. Изд-во Вост. литер ры.1975.
- 10.Всемирная История. М.Госиздат.1955,1956, Том№1.
- 11.Древний Восток и античный мир.М.1968.
- 12.Источниковедение истории Древнего Востока. М. 1984
- 13.История Древнего Мира под ред. Дьяконова И.М. М.1982.
- 14.Дьяконов И. М. Проблемы экономики в структуре общества Ближнего Востока М. 1968.
- 15.Египет поры нового Царства М. 1973.
- 16.Заблоцка Ю, История Ближнего Востока в древности М. 1989
- 17.Источниковедение Истории Древнего Востока М. 1984 18.История Древнего Востока. Под ред. Кузищина В.И. М.1979.
- 19.Кинг Х. А. Египет до Фараонов М. 1961.

20. Прусаков В.И. Раннее государство Древнего Египта. М., 2004. 21. Литература Древнего Востока. М. 1971
22. Брентес Б. от Шанидара до Аккада. М. 1976
23. Дьяконов И. М. Социально-экономический строй древнего Шумера. М. 1958
24. Дьяконов И. М. Люди города Ура М. 1988.
25. Кленгель Б.Э. Вавилонская башня. М. 1991
26. Крамер С. Э. История начинается в Шумере М. 1991 27. Опенхейм Р. Древняя Месопотамия. М. 1989
28. Ардзинба В. Г. Очерки по социально-экономической истории Хеттского государства. Тбилиси 1973
29. Ардзимба В. Г. Ритуалы и мифы Древней Анатолии М. 1982 30. Редер Д. Д Черкасова Е. А. История Древнего мира М, 1979 31. Струве В. В. История Древнего Востока М. 1941
32. Тематическая хрестоматия по истории Древнего Мира. Сост. Н. Пикус. часть 1 М., 1960.
33. Древний Восток. М. 1963
34. Хрестоматия по истории Древнего Мира. Под ред В. Г. Боруховича. М. 1973.
35. Хрестоматия по истории Древнего Востока. Под ред В. Струве. и Д. Г. Редера. 1963.
36. Хрестоматия по истории Древнего Востока вторая часть М. 1980 37. Герни О.Э. Хетты. М. 1987
38. Матвеев К. и Сазонов А. Пять жизней древней Сури М. 1989 39. Маттиэ Э. Древняя Эбла М. 1983
40. Меларт Д. Древнейшие цивилизации Ближнего Востока М. 1982 41. Бойс М. Зороастризм М. 1987.
42. Гафуров Б. Г. Таджики Древнейшая, древняя и средневековая история Душанбе Ирфон 1989
43. Дандамаев М. А. Луконин В. Г. Культура и экономика Древнего Ирана М. 1980 г.
44. Дандамаев М. А. Политическая история Ахеменидской державы М. 1981.
45. Бонгард-Левин Р. М. Ильин Г. Ф. Древняя Индия М. 1969 46. Бонгард-Левин Р. М. Индия эпохи Маурьев М. 1972 47. Древние цивилизации. Под ред. Г. М. Бонгард-Левина М. 1989 48. Культура Древней Индии М. 1976.
49. Шарма Р.Ш. Древнейшее индийское общество. М. 1987.
50. Васильев Л.С. Проблема генезиса Китайского государства М. 1983 51. Древние цивилизации М. 1989
52. Китай государство и общества М. 1977
53. Крюков М.В. и др Древние китайцы в эпоху централизованных империй М. 1983.
54. Малявин И. Китайская цивилизация. М., 2007.
- Internet saytlari** 1. www.ziyonet.uz/
2. www.history.ru

Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari

Kod:	Soat: 30	Kredit: 2	Tanlov fan
------	----------	-----------	------------

Fanning maqsad va vazifalar

Mazkur fanning maqsadi Turkiston matbuoti bosib o'tgan tarixiy yo'lni xolislik prinsipiga rioya etgan holda ilmiy yoritib berishdir. Ushbu maqsaddan kelib chiqqan holda quyidagi vazifalarni amalga oshirish taqozo etiladi:

- “Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fani, nazariy-metodologik asoslari, manbalari va ahamiyatini ochib berish;
- Turkistonda matbuot yuzaga kelishi arafasidagi ijtimoiy-siyosiy vaziyatni tahlil qilish;
- Turkistonda milliy matbuot paydo bo‘lishining ijtimoiy-siyosiy xarakterini izohlash;
- Turkistonda milliy matbuot taraqqiyotining yangi bosqichi tahlili orqali talabalar bilimni boyitish;
- XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxorodagi iqtisodiy – siyosiy vaziyat va matbuotning ahvolini umumiy tavsiflash;
- Buxoro Xalq Sovet Respublikasi davri matbuoti va uning manbaviy ahamiyatini ochib berish;
- “Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalari – BXSR tarixini o‘rganish manbasi ekanligini isbotlab berish.

Fanning ilm-fan va ishlab chiqarishdagi o‘rni

O‘zbekiston Respublikasining mustaqillikka erishishi, barcha sohalarda bo‘lgani kabi, tarixchi olimlar zimmasiga ham mas’uliyatli vazifalarni yukladi. Mustaqillik qo‘lga kiritilgandan keyin sovet hukmronligi yillarida soxtalashtirilgan tarixni turli tazyiqlardan xoli ravishda haqqoniy yoritish asosiy talablardan biriga aylandi. O‘zbekiston tarixini o‘rganish davlat siyosati darajasiga ko‘tarildi va kun tartibiga haqqoniy tarixni birlamchi manbalar asosida yaratish, uni xolisona talqin etish, bahs va munozaralar asosida tarixiy haqiqatni tiklash vazifasi qo‘yildi.

Fanning qisqacha bayoni:

“Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fani tanlov fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 4-kurslarda o‘qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi va “Tarix” bakalavriat ta’lim yo‘nalishlarida ham o‘qitiladi. “Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fanini puxta o‘zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko‘nikma sifatida xizmat qiladi.

O‘qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma’ruza

Seminar

Mustaqil ta’lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o‘quv mashg‘uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	4 ta
Oraliq nazorat	1 ta
Yakuniy nazorat	1 ta (yil oxirida)

Fanning tarkibi:

1-modul. Kirish. “Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fani, nazariy- metodologik asoslari, manbalari va ahamiyati

“Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fanining ob’ekti, maqsadi va vazifalarini tahlil qilish. “Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fanini davrlashtirib, uni manbalar asosida isbotlab berish. Fanini yoritishga xizmat qiluvchi ayrim manba va adabiyotlarning qisqacha mazmunini sharhlash, asosiy, qo‘shimcha, yordamchi tarixiy kitob hamda darsliklarni qayd etish.

2- modul. Turkistonda matbuot yuzaga kelishi arafasidagi ijtimoiy-siyosiy vaziyat

Chor Rossiyasi mustamlakachilarining iqtisodiy va madaniy siyosatini ochib berib, uning oqibatlarini to‘g‘risida tushunchalarni boyitish. Rus mustamlakachiligi matbuotining vujudga kelishi tarixi, nomlari, nashr etila boshlangan sanalarini qayd etish hamda uning vazifalarini tahlil qilish. Turkistonda xususiy gazeta va jurnallarning vujudga kelishini jarayonlarini ochib berish, o‘ziga xos xususiyatlarini alohida ko‘rsatish

3- modul. Turkistonda milliy matbuot paydo bo‘lishining ijtimoiy-siyosiy xarakteri

Turkiston, Buxoro va Xorazmda vujudga kelgan jadidchilik harakati, ularning maqsad va vazifalari nuqtai nazaridan o‘ziga xos farqli xususiyatlarga ega ekanligi. Turkistonda milliy matbuot yuzaga kelishi ijtimoiy zarurat ekanligi, mustamlakachilikka qarshi kurashda matbuot muhim ahamiyat kasb etishi. Milliy gazetalar va ular bilan mustamlaka matbuoti orasidagi mafkuraviy kurash yuz berganligi.

4- modul. Turkistonda milliy matbuot taraqqiyotining yangi bosqichi

Birinchi jahon urushi va uning Turkiston o‘lkasi ijtimoiy hayotiga ta’siri milliy matbuotning rivojlanib borishiga asosiy omillardan biri ekanligi. Turkistonda 1917-1918 yillardagi siyosiy jarayonlarning milliy matbuot taraqqiyotiga ta’sir qilganligi, ayni paytda matbuot materiallari demokratik o‘zgarishlarni yorishda muhim manba bo‘la olishi. O‘zbek milliy matbuotining atoqli namoyandalarining milliy matbuot rivojiga qo‘shgan hissalarini, ularning publitsistik chiqishlarida tarixiy jarayonlarning tahlili.

5- modul. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxorodagi iqtisodiy – siyosiy vaziyat va matbuotning ahvoli.

Buxoro amirligining ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy ahvoli qoloq ekanligi, uning sabablari, keltirib chiqargan bir necha omillar, yarim mustamlakachilik asoratlari, o‘rta asrchilik feodal munosabatlarning va despotik davlat boshqaruvining mavjudligi. Buxoroda jadidchilik g‘oyalarining kirib kelishi, taraqqiyparvarlarning maorif va madaniyat sohasiga yangicha yondashuvlari mahalliy matbuot vujudga kelishining tarixiy omili ekanligi. Buxoro jadidlarning siyosiy kurash maydoniga chiqishi, ularga nisbatan amirlik tuzumining qarshi ekanligi, oqibatda taraqqiyparvarlarning muhojirlik vaqtlaridagi faoliyati milliy matbuot rivojining yangi davri sifatida talqin etilishi.

6- modul. Buxoro Xalq Sovet Respublikasi davri matbuoti

Buxoro amirligining ag‘darilishi, bu tarixiy voqeaning oqibatlarini, qizil armiya qo‘shinlarining noinsoniy hatti-harakatlari, shunday murakkab sharoitda BXSР davlati va hukumatining tuzilishi, uning boshqaruvi, nozirliklar faoliyati, iqtisodiy va ijtimoiy-siyosiy, madaniy sohalarda olib borilgan bir qator islohotlar. “Buxoro axbori” gazetasining umumiy tavsifi va mazmunini bayon etish orqali uning muharrirlari, nashr soni, shakli, ruknlari, maqolalar turkumi va bibliografiyasiga e’tibor qaratish. “Ozod Buxoro” gazetasiga tavsif - bu gazetaga mafkuraviy ta’sirning kuchayishi omillarini, shakli va mazmuniga bir qator o‘zgarishlar sodir bo‘lganligini izohlashdan iborat ekanligi.

7- modul. “Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalarini – BXSР tarixini o‘rganish manbasi

BXSР matbuoti sahifalarida iqtisodiy ahvolga doir maqolalar ancha salmoqli bo‘lib, bu esa mamlakatning paxtachilik, qorko‘lchilik, ipakchilik, ichki va tashqi savdo, bank-moliya va pul tizimi, soliq va bojxona sohasini o‘rganish uchun muhim manbaviy material ekanligi. Gazetalarda ijtimoiy muammolarning yoritilishini qayd etish orqali BXSРdagi maishiy turmush muammolari, xalq salomatligi va xotin-qizlar masalalarini tahlil etish.

“Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalaridagi ma’lumotlar asosida BXSRdagi siyosiy jarayonlar va davlat boshqaruvi, ya’ni hukumat tizimidagi islohotlar, harbiy masalalarning talqin etilishi.

“Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalarida maorif va madaniyat masalalarining yoritilishi masalasi tahlili, qolaversa, gazetalaridagi salmoqli maqola va xabarlar mazkur muammolarga qaratilganligi. 1920-1921 yillarda e’lon qilingan materiallarda respublika maorif tizimini shakllantirish jarayoni, savodsizlikka qarshi kurash tadbirlari, madaniy oqartuv muassasalarini ochilishi haqida to’laroq tasavvur hosil qiladi. BXSRdagi teatr, kutubxona, muzey, musiqa maktabi, klub, choyxona, kasalxona, dorixona, milliy bog‘, dam olish maskani kabi yangi tashkil qilingan muassasalar to’g’risida ko‘plab ma’lumotlar mavjud. Mazkur ma’lumotlar orqali turli-tuman madaniy muassasalarga asos solinganligi bilan bog‘liq sanalar, ular faoliyati yo‘nalishlarining maqsad va vazifalari aniq dalilii raqamlarda berilganligi.

Adabiyotlar

1. **Abduazizova N. O‘zbekiston jurnalistikasi tarixi (1870-2000) - Toshkent: Akademiya. 1999. - 192 b.**
2. **Abduazizova N. Milliy jurnalistika tarixi (Genezis va evolyusiyasi). Birinchi jild. –Toshkent: SHarq, 2008. -380 b.**
3. Alimova D., Mustafoeva N., Rajabov Q. Tarixga murojaat xolislikni talab etadi // O‘zbekiston tarixi. -T.: 2004. -№3. -B. 70-81.
4. Alimova D., Rashidov U. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxorodagi siyosiy harakatlar va kurashlar. Buxoro – 2009. -116 b.
5. Alimov I. Аграрные преобразование в Народных Советских Республиках Хорезма и Бухары (1920-1924gg).- T.: Uzbekistan, 1970. -80 s.
6. **Amonov U. “Buxoroyi sharif” ro‘znomasini o‘qib... //Pedagogik mahorat. -Buxoro, 2007. -№1. -B. 50-51.**
7. **A‘zamxo‘jaev S. Turkiston muxtoriyati: milliy-demokratik davlatchilik qurilishi tajribasi. -T.: Ma‘naviyat, 2000. -168 b.**
8. **Bobojonova F. XIX asr oxiri-XX asr boshlarida Buxoro amirligida madrasa tizimi //Pedagogik mahorat. -Buxoro, 2007. -№2. -B. 32-33.**
9. **Vasileva E. “Ozod Buxoro” haqida //Buxoro haqiqati. 1990 yil 26 aprel.**
10. **Do‘stqoraev B. Cho‘lpon: gazeta - ettinchi davlat //O‘zbekiston adabiyoti va san‘ati. 2004 yil 22 oktyabr.**
11. **Do‘stqoraev B. Buxoroda milliy matbuotning yuzaga kelishi //Ma‘rifat. 2008 yil 21, 25, 28 iyun, 2 iyul.**
12. **Do‘stqoraev B. O‘zbekiston jurnalistikasi tarixi. (1870-1917 yil noyabr). Darslik. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2009. -378 b.**
13. **Jadidchilik: islohot, yangilanish, mustaqillik va taraqqiyot uchun kurash. (Turkiston va Buxoro jadidchiligi tarixiga yangi chizgilar) /Davriy to‘plam. -№ 1. -T.: Universitet, 1999. -218 b.**
14. Ziyoy Said. O‘zbek vaqtli matbuoti tarixiga materiallar (1870-1927). –Toshkent-Samarqand: O‘zdavnashr, 1927. -180 b. (Qayta nashri: Ziyoy Said. Tanlangan asarlar. -T.: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san‘at nashriyoti, 1974. -B. 14-115).
15. Ishanov A. Buxarskaya Narodnaya Sovetskaya Respublika. -T.: Uzbekistan, 1969. -392 s.
16. **Yo‘ldoshev N. Matbaa va matbuot tarixidan //Buxoro haqiqati. 1990 yil 15 avgust.**
17. **Karimov R., Radjabov K. Politicheskaya i ekonomicheskaya situatsiya v Buxarskoy Respublike (1920-1924 gg.) //Istorii Uzbekistana (1917-1991gg.) -T.: SHark, 2002. -S. 63-70.**
18. Majid Hasaniy. Fayzulla Xo‘jaev. -T.: O‘zbekiston, 1990. -204 b.
19. Mahmudov M. Barhayot siymolar (Qatag‘on qurbonlari haqida lavhalar). -T.: O‘zbekiston, 1991. -96 b.
20. Mahmud Said Ahroriy. Tanlangan asarlar /To‘plab nashrga tayyorlovchi Xolida Ahrorova. -T.: Ma‘naviyat, 2001. -101 b.

21. Milliy matbuot sahifalarida (1921-1926 y.) /Maqolalar bibliografiyasi. -T.: Ma'naviyat, 1999. -112 b.
22. Mingnorov A. Turkistonda 1917-1918 yillardagi milliy siyosiy tashkilotlar (milliy matbuot materiallari asosida). -T.: Ma'naviyat, 2002.
23. Orziev M. XX asr boshlarida Buxoroda xorijda chop etilgan matbuot targ'iboti // "Tarixiy xotira – ma'naviyat asosi" mavzusidagi ilmiy-nazariy anjumani materiallari. –Buxoro, 2010. –B. 87-88.
24. Orziev M. "Buxoroi sharif" va "Turon" gazetalarini – tadqiqotchilar nigohida // "XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxoro" mavzusida respublika ilmiy-nazariy anjumani materiallari. –Buxoro, 2010. -B. 22-24.
25. Orziev M. XX asr boshlarida Buxoro amirligidagi iqtisodiy ahvol xususida ("Buxoroi sharif" gazetasi materiallari asosida) // "Tarixiy xotira – ma'naviyat asosi" mavzusidagi ilmiy-nazariy anjumani materiallari. –Buxoro, 2011. –B. 52-54.
- 26. Rajabov Q. Buxoro va Xorazm Xalq Respublikalari: davlatchilikning demokratik shakli /O'zbekiston davlatchiligi tarixi ocherklari. -T.: SHarq, 2001. -B.185-202.**
- 27. Rajabov Q. Buxoroga qizil armiya bosqini va unga qarshi kurash. -T.: Ma'naviyat, 2002. -144 b.**
- 28. Rajabov Q., Haydarov M. Turkiston tarixi (1917-1924 yillar) /O'quv qo'llanma. -T.: Universitet, 2002. -168 b.**
- 29. Rajabov Q. Buxoro Xalq Sovet Respublikasi /O'zME. 2-jild. -T., 2001. -B.299-302.**
30. Rajabov Q., Ergashev O. Buxoro vohasida yashovchi boylar va ulamolarning qatag'on qilinishi //Bux DU ilmiy axborotlari. -Buxoro, 2008. № 3. -B.13-18.
31. Rajabov Q., Rahmonov K. "Buxoro axbori" va "Ozod Buxoro" gazetalarida maorif masalasining yoritilishi // O'zbekiston tarixi va madaniyati (Respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari). Toshkent – 2011. –B. 154-160.
32. Rajabov Q. Fayzulla Xo'jaev (tarixiy esse). –T.: "ABU MATBUOT-KONSALT" nashriyoti, 2011. -48 b. –(Tarix va taqdir).
- 59. Rashidov U. Buxoro inqilobi: u qanday bo'lgan edi? //Buxoro haqiqati. 1995 yil 23 avgust.**
33. Rashidov U. Buxoro Xalq Respublikasi. -Buxoro: Buxoro, 2003. -99 b.
34. Rashidov U., Rashidova L. Buxoro amirligida jadidchilik harakati va uning shakllanish omillari /Iz istorii kulturnogo naslediya Бухары. (10 выпуск). -Buxara: Buxara, 2006. -B.81-84.
35. Rashidov U. Buxoro bosqini va sovet tuzumiga qarshi kurash. -Buxoro, 2008. -64 b.
36. Rahmonov K. "Buxoro axbori" gazetasi - Buxoro Respublikasi matbuot organi //Jamiyat va boshqaruv. -T., 2004. № 2. -B.44-46.
37. Rahmonov K. Sog'likni saqlash muammolarining davriy matbuotdagi talqini //Jamiyat va boshqaruv. -T., 2006. (maxsus son), -B.115-117.
38. Rahmonov K. Fayzulla Xo'jaevning Berlindan Buxoroga maktubi //Buxoro mavjlari. -Buxoro, 2008. № 1. -B.34-35.
39. Rahmonov K., Hayitov J. Buxoroda mahalliy matbuotning vujudga kelishi tarixidan (XX asrning birinchi choragi) // Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. -Buxoro. 2008. № 3. -B.24-28.
40. Rahmonov K. BXSrdagi qishloq xo'jaligi muammolarining davriy matbuotda yoritilishi // O'zbekiston tarixi yosh tadqiqotchilar nigohida (YOsh tarixchi olimlarning ilmiy maqolalari to'plami). –T.: "O'ZBEKISTON" NMIU, 2010. –B. 53-57.
41. Rahmonov K. Matbuotda dunyo mamlakatlaridagi ijtimoiy-siyosiy muammolar talqini // Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. –Buxoro, 2011. -№1. –B. 4-8.
- 42. Turdiev SH. Ular Germaniyada o'qigan edilar. -T.: Akademxizmat, 2006.**
43. Fayzulla Xo'jaev. Tanlangan asarlar. 3 tomlik. T.1. -T.: Fan, 1976. -B.535.
- 44. Fitrat. Tanlangan asarlar. (Nashrga tayyorlovchi, to'plovchi, so'z boshi va izohlar muallifi – Hamidulla Boltaboev). –T. I, -T.: Ma'naviyat, 2000. -255 b. ; T. II. -T.: Ma'naviyat, 2000. -204 b. ; T. III. -T.: Ma'naviyat, 2003. -255 b.**
45. SHek L. Pobeda Narodnoy Sovetskoy revolyusii v Buxare.-T.: Gosizdat, 1956.-80s.

46. SHodmonova S. Turkiston matbuotida hunar ta'limi masalalari // Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. -Buxoro. 2009. № 3. -B.21-23.
47. SHodmonova S. Turkiston tarixi-matbuot ko'zgasida (1870-1917 yillar). -T.: Yangi nashr, 2011. - 296 b.
- 48. Ernazarov T. , Akbarov A. Istoriya pechati Turkestana (1970-1925). -Toshkent: O'qituvchi, 1976. -287 s.**
49. O'zbekistonning yangi tarixi. 2-kitob. O'zbekiston sovet mustamlakachiligi davrida /Ilmiy muharrir Jo'raev M. -T.: SHarq, 2000.-688
50. O'zbekiston tarixi (1917-1991 y). 10-sinf o'quvchilari uchun darslik. /Mas'ul muharrir Alimova D. -T.: SHarq, 2000. -416 b.
51. O'zbekiston davlatchiligi tarixi ocherklari /Mas'ul muharrirlar: Alimova D, Rtveladze E. -T.: SHarq, 2001. -224 b.
52. O'zbekiston tarixi (Oliy o'quv yurtlarining nomutaxassis fakultetlari talabalari uchun darslik) /R.Murtazaevaning umumiy tahriri ostida. -T.: YAngi asr avlodi, 2003. -675 b.
53. O'zbekiston tarixi solnomasi /Tuzuvchi mualliflar: Rajabov Q., Hasanov F. -T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2007. -230 b.
54. Qosimov F., Rashidov U. Buxoro amirligining tugatilishi /Buxoro tarixi masalalari. -Buxoro, 1996.-B.69-93.
55. Qosimov F. Buxoro Respublikasi tarixshunosligi. -Buxoro, 1997. -70b.
56. Qosimov F. Buxoroda milliy demokratik harakatning o'ziga xos xususiyatlari /Markaziy Osiyo XX asr boshlarida: islohotlar, yangilanish va taraqqiyot uchun kurash. -T. , 2001. -B.115-118.
- 57. Hayitov SH. Birinchi muharrir //Buxoronoma. 2003 yil 10 sentyabr.**
- 58. Hayitov SH., Rahmonov K. Buxoro Xalq Respublikasi va Germaniya: hamkorlikning tarixiy lavhalari (1920-1924 yillar). -T.: Fan, 2004. -101b.**
59. Hayitov SH. va b. Buxoro Xalq Sovet Respublikasi: iqtisodiyot, ijtimoiy siyosat, madaniy hayot. – Buxoro: Buxoro, 2005. - 154 b.
60. Hayitov SH. O'zbek muhojirligi tarixi (1917–1991 yillar). -T.: ABU MATBUOT-KONSALT, 2008. – 207 b.
61. Hayitov SH., Orziev M. Sadridin Ayniy asarlari – Buxoro matbuoti tarixidan ma'lumot beruvchi muhim manba // Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. -Buxoro. 2009. № 4. -B. 3 - 6.
62. Holboev S. Buxoro amirligining oltin xazinasi. -T.: Fan, 2008. -180 b
63. Rahmonov K., Majidov J. “Turkiston matbuotining dolzarb muammolari”. O'quv qo'llanma. – Buxoro. 2019 (to'ldirilgan nashri).
64. Hayitov SH. va boshqalar. Buxoroning jaxoniy shuhrati. –T., “Durdona”, 2020 yil. 208 bet.

TARIX O`QITISH METODIKASI

Kod:	Soat: 30	Kredit: 2	Majburiy fan
------	----------	-----------	--------------

Fanning maqsad va vazifalar

Fanning maqsadi:

- fanning mazmuni va vazifalari, o'qitish usullari, ta'limiy vositalar bilan tanishtirish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish hamda amaliyotga tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.
- talablarini nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, ta'limi jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirishdan iborat. Shuningdek, davlat ta'lim standarti. O'quv

dasturi, maktab darsliklarining mazmuni va metodik tuzilishi bilan tanishtirish; ta'limda o'qitishning zamonaviy ilg'or metod hamda usullarni o'rgatish vazifalarini bajaradi.

Fan yakunida talaba qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi?

- Tarix o'qitish metodikasining o'ziga xos xususiyatlari;
- fanning ahamiyati va vazifasi;
- tarix o'qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim bo'lgan muammolari;
 - tarix o'qitish metodikasining tarixi va hozirgi vaqtdagi holati haqida **bilimga**;
 - tarix o'qitish metodikasi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni, dars turlari va tarkibini;
 - tarix o'rgatish metodikasini;
- tarix darslarida o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay va foydali shakllari, usullari va vositalarini **ko'nikma**;
- tarix darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish;
- dars jarayoniga ilg'or va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni olib kirish, kompyuter va o'qitish texnika vositalaridan, turli ko'rgazma hamda tarqatma materiallardan samarali foydalana olish;
- o'quvchilar bilimini tekshirish va baholash shakllarini aniqlay olish;
- xatolarni kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash;

Fanning qisqacha bayoni:

“Tarix o'qitish metodikasi” fani umumkasbiy fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 3-kurslarda o'qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi va “Tarix” bakalavriat ta'lim yo'nalishlarida ham o'qitiladi. Tarix o'qitish metodikasi fanini puxta o'zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga, talabalarning pedagogik amaliyoti davrida va universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko'nikma sifatida xizmat qiladi.

O'qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma'ruza

Seminar

Mustaqil ta'lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o'quv mashg'uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	4 ta
Oraliq nazorat	1 ta
Yakuniy nazorat	1 ta (yil oxirida)

Jahon tarixi

Kod: JATB130	Soat: 900	Kredit: 30	Majburiy fan
--------------	-----------	------------	--------------

Fanning maqsad va vazifalar

Fanning maqsadi:

- Jahon tarixining turli bosqichlarida ro'y bergan muhim voqealar va jarayonlarni yoritib berish;
 - insoniyatning ko'p asrlik taraqqiyotiga katta ta'sir ko'rsatgan omillarni tahlil qilish;
- tarixiy rivojlanish davomida turli mamlakatlar va mintaqalarga xos bo'lgan xususiyatlarni ochib berish;
- dunyoning turli chekkalarida ro'y bergan voqealar va jarayonlarning ko'p hollarda o'zaro bog'liqligini talabalarga tushuntirish;
- tarixiy rivojlanishning barcha mamlakatlar uchun umumiy qonuniyatlar mavjudligini namoyon qilish va chuqur xamda xar tomonlama tanishtirishdan iborat.

Fanning vazifalari

- nazariy bilimlar, amapiy ko'nikmalar, katta xajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash va unda bulutli texnologiyalarni qo'llash, jahon tarixini, undagi xavfsizlikni ta'minlashning strategik yo'nalishlari, dunyoga integratsiya bilan rivojlanishni olib borish siyosat yo'lini to'g'ri tanlash va ulardan samarali foydalanishning ahamiyatini ochib berishdan iborat.

Fan yakunida talaba qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi?

- Jahon tarixi fanining o'ziga xos xususiyatlari;
- Davlatchilik namunalarining ahamiyati va vazifasi;
- boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim bo'lgan muammolari;
- Dunyo davlatlarining tarixi va hozirgi vaqtdagi holati haqid**abilimga**;
- Jahon tarixi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni, dars turlari va tarkibini;
- Tarix fanining rivojlanish tendeniylari;
- Tarix o'qitish metodikasini;
- Dunyo davlatlari tarixiy tajribasini o'rgatish metodikasini;
- Tarix darslarida o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay va foydali shakllari, usullari va vositalarini **ko'nikma**;
- Tarix darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish;
- dars jarayoniga ilg'or va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni olib kirish, kompyuter va o'qitish texnika vositalaridan, turli ko'rgazma hamda tarqatma materiallardan samarali foydalana olish;
- o'quvchilar bilimini tekshirish va baholash shakllarini aniqlay olish;
- xatolarni kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash;

Fanning qisqacha bayoni:

“Jahon tarixi” fani mutaxxassislik fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 1,2- va 3-kurslarda o'qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi va “Arxeologiya” bakalavriat ta'lim yo'nalishlarida ham o'qitiladi. Jahon tarixi fanini puxta o'zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga, talabalarning pedagogik amaliyoti davrida va universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko'nikma sifatida xizmat qiladi.

O'qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma'ruza

Seminar

Mustaqil ta'lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o'quv mashg'uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	6 ta
Oraliq nazorat	6 ta
Yakuniy nazorat	6 ta (semestr oxirida)

Fanning tarkibi:

I modul: QADIMGI DUNYO TARIXI FANIGA KIRISH. QADIMGI MISR.

Mavzu: Kirish. Qadimgi sharq manbashunosligi

Mavzu rejasi:

1. Qadimgi Sharq tarixi manbashunosligi va tarixshunosligi. Manba turlari va ularni o'rganish metodikasi
2. Me'morchilik yodgorliklari. Arxeologik manbalar
3. Qadimgi Misr tarixshunosligi va manbashunosligi

Mavzu: Qadimgi Misr

Reja:

1. Qadimgi Misrning tabiiy sharoiti va aholisi. Ilk dehqon jamoalari
2. Ilk va Qadimgi podsholik davrida Misr
3. Fir'avnlarning faoliyati. Xufu, Xafra Menkaura ehromlari
4. Qadimgi Misr madaniyati

2-MODUL. QADIMGI MESOPOTAMIYA

Mavzu: Qadimgi Mesopotamiya

Reja:

1. Mesopotamiyaning tabiiy sharoiti, iqlimi va aholisi
2. Ikki daryo oralig'ida ilk sivilizatsiyalarning vujudga kelishi
3. Xo'jalikning rivojlanishi, dehqonchilik, chorvachilik, hunarmandchilik

3-MODUL. QADIMGI OSSURIYA, KICHIK OSIYO

Mavzu: Qadimgi Ossuriya

Reja:

1. Yangi ossur podsholigi. Iqtisodiy yuksalish
2. Ossur qonunlari sharhi
3. Ikki daryo oralig'i madaniyati. Yozuv, fan, adabiyot, afsonalar

Mavzu: Qadimgi Kichik Osiyo

Reja:

1. Qadimgi Xett davlatining tabiiy sharoiti va aholisi
2. Xett davlatining vujudga kelishi va yuksalishi
3. Xett davlatining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli

4-MODUL. Qadimgi Old Osiyo

Mavzu: Qadimgi Yaqin Sharq

Reja:

1. Qadimgi Yamxad
2. Qadimgi Fnikiya
3. Qadimgi Fnikiya madaniyati 2-mavzu. Boshlang'ich sinflarda badiiy asarni tahlil qilish.

Mavzu: Isroil-Yahudiy davlati

Reja:

1. Yahudiylarning Falastin yerlariga bostirib kirishi
2. Qadimgi Frigiya va Lidiya davlatlari
3. Urartu davlatining rivojlanish tarixi
4. Ervandidlar. Kolxida

5-MODUL. QADIMGI HINDISTON

Mavzu: Qadimgi Hindiston sivilizatsiyasi

Reja:

1. Mohinjo-Daro va Xarappa. Hududlar tabiiy sharoiti va aholisi
2. Ijtimoiy tuzum va iqtisodiy munosabatlar
3. Oriylar bosqini. Braxmanizm

6-MODUL. QADIMGI XITOIY

Mavzu: Qadimgi Xitoy

Reja:

- 1.Tabiiy sharoiti, iqlimi va aholisi
- 2.Ilkh dehqonchilik madaniyatlari
- 3.Xitoy tarixini o'rganish manbalari

II modul

O'RTA ASRLAR TARIXI

1.MODUL. Mavzu: Kirish. Varvar qirolliklarining ijtimoiy-iqtisodiy va siësiy rivojlanishi

Reja:

- 1.O'rta asrlar tarixi manbalarini turkumlash.
2. German qabilalari. Feodalizm sintezi.
- 3.Rim imperiyasida feodal munosabatlarning vujudga kelishi

2-MODUL. Mavzu: Franklar imperiyasi

Reja:

- 1.Galliyaning franklar tomonidan bosib olinishi.
 - 2.Frank davlati.
 - 3.Buyuk Karl imperiyasi.
- Sosoniylar davlati va Vizantiya imperiyasi

3-MODUL. Mavzu: Sosoniylar davlati va Vizantiya imperiyasi.

Reja:

- 1.Sosoniylar davlatini yuzaga kelishi.
- 2.IV-IX asr birinchi yarmida Vizantiya.
- 3.IX-XI asr o'rtalarida Vizantiya.

4-MODUL. Mavzu: Arab xalifaligi.

Reja:

- 1.Arabiston yarim oroli aholisi va madaniyati.
- 2.Davlatning yuzaga kelishi shart-sharoitlari.
3. Ummaviylarning hokimiyatga kelishi.
4. Abbosiylar hokimiyati va uning parchalanish sabablari

5- MODUL. Mavzu: Ilkh o'rta asrlarda Angliya, Germaniya, Kiev Rusi.

Reja:

1. Angliya
- 2.Germaniya
- 3.Kiev Rus

6- MODUL. Mavzu: Ilkh O'rta asrlarda Hindiston va Xitoy.

Reja:

1. Hindistonning ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
- 2.Feodal er egaligi turlari
3. Xan imperiyasidan keyin Uch podsholik davrida o'zaro urushlar.
- 4.VI-VII asrlarda Xitoyning birlashishi va iqtisodiy yuksalishi.

7-MODUL. Mavzu: Salib yurishlari

Reja:

1. Salib yurishlari (XI asr oxiridan to XIII asr oxirigacha) sabablari va ularning qatnashchilari, xarakteri. Birinchi salib yurishi.
 2. SHarqda salibchilar davlati.
 3. So'nggi salib yurishlar. Salib yurishlarning oqibatlari.
- Rivojlangan o'rta asrlarda

8-MODUL. Mavzu: Fransiya, Angliya.

Reja:

1. XI-XIII asrlarda Fransiya Agrar tuzumdagi o'zgarishlar
2. XIV-XV asrlarda Fransiya
3. XI-XII asrlarda Angliya
4. XV asrda Angliyaning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi

9-MODUL. Mavzu: XII-XV asrlarda Rus knyazliklarining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti.

Reja:

4. Feodal tarqoqlik davrida Rus erlari
5. Oltin O'rda xonligi
6. Rus erlarining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishi.

10- MODUL. Mavzu: XI-XV asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari

Reja:

4. XI-XIII asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari
5. Rekonkista
6. XIV-XV asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari

11-MODUL. Mavzu: Rivojlangan o'rta asrlarda Muqaddas Rim imperiyasi

Reja:

4. XII-XIII asrlarda Muqaddas Rim imperiyasi
5. German imperatorlarining tashqi siyosati
6. XIV-XV asrlarda Germaniya

12-MODUL. Mavzu: XII-XV asrlarda Mo'g'ullar imperiyasi

Reja:

4. Mo'g'ullar davlatining yuzaga kelishi.
5. CHingizxon va uning vorislarining ichki va tashqi siyosati.
6. O'rta Osiy Mo'g'ul saltanati tarkibida.

13-MODUL. Mavzu: XI-XV asrlarda Turkiya (Usmoniylar imperiyasi).

Reja:

4. Saljuqiylar davrining asosiy xususiyatlari
5. XIV asr ikkinchi yarmida Usmoniylar davlatining tashkil topishi va Bolqon istilosi
6. Mexmed II islohotlari

14-MODUL. Mavzu: XI-XV asrlarda Eron

Reja:

4. Abbosiylar davrida Eron
5. Mo'g'ullar bosqini davrida Eron
6. Safaviylar davlatini yuzaga kelish shart-sharoiti

15-MODUL. Mavzu: XIII-XV asrlarda Hindiston va Xitoy.

Reja:

5. Dehli sultonligining tashkil topishi
6. XIII asrda Dehli davlati. Ala ud-Din Xilji Muxammad Tug'laq imperiyasi.
7. Feodal urushlar. YAn-yan islohotlari
8. Min davlatining tashkil topishi

Adabiyotlar

Tavsiya etilgan adabiyotlar quyidagi havoladan yuklab olishingiz mumkin:

www.buxdu.arm.uz

Asosiy adabiyotlar

1. Jahon tarixi (I tom, I qism) / darslik / T.: —NAVROZ, 2018. –260 b
2. Jahon tarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi) / o'quv qo'llanma / T.: - NAVROZ, 2018. –304 b.
3. Roger B. Beck, Linda Black, Larry S. Krieger, Philip C. Naylor, Dahia Ibo Shabaka "World history: patterns of interaction". Holt Mc Dougal Little, USA, 2014.
4. Древниецивилизации. PDF. М. -Наука.2016.
5. Афанасьева В.К. и др. Искусство Древнего Востока. М. Прогресс. 3-е издание. 2012.
6. Ражабов Р. Қадимги дунё тарихи. Тошкент. 2009.
7. Майоров Н.И. Введение в историю Древнего Востока. PDF. Учебное пособие. 2003.

Qo'shimchaadabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Танкидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қўрамиз. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
4. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ. Т.: —Ўзбекистон. 2016.
5. Авдиев В.И. Қадимги Шарқ тарихи Т., 1964.
6. Авдиев В.И. История Древнего Востока. М. 1948, 1953, 1976.
7. Авдиев В. И Военная история Древнего Египта. Т. I-II, М. 1953-1959
8. Афанасьева В. К и др Искусство Древнего Востока М. 1971.
9. Бикерман Э. Хронология Древнего Мира. М. Изд-во Вост. литер ры.1975.
- 10.Всемирная История. М.Госиздат.1955,1956, Том№1.
- 11.Древний Восток и античный мир.М.1968.
- 12.Источниковедение истории Древнего Востока. М. 1984
- 13.История Древнего Мира под ред. Дьяконова И.М. М.1982.
- 14.Дьяконов И. М. Проблемы экономики в структуре общества Ближнего Востока М. 1968.
- 15.Египет поры нового Царства М. 1973.
- 16.Заблоцка Ю, История Ближнего Востока в древности М. 1989
- 17.Источниковедение Истории Древнего Востока М. 1984 18.История Древнего Востока. Под ред. Кузищина В.И. М.1979.
- 19.Кинг Х. А. Египет до Фараонов М. 1961.

20. Прусаков В.И. Раннее государство Древнего Египта. М., 2004. 21. Литература Древнего Востока. М. 1971
22. Брентес Б. от Шанидара до Аккада. М. 1976
23. Дьяконов И. М. Социально-экономический строй древнего Шумера. М. 1958
24. Дьяконов И. М. Люди города Ура М. 1988.
25. Кленгель Б.Э. Вавилонская башня. М. 1991
26. Крамер С. Э. История начинается в Шумере М. 1991 27. Опенхейм Р. Древняя Месопотамия. М. 1989
28. Ардзинба В. Г. Очерки по социально-экономической истории Хеттского государства. Тбилиси 1973
29. Ардзимба В. Г. Ритуалы и мифы Древней Анатолии М. 1982 30. Редер. Д. Д Черкасова Е. А. История Древнего мира М, 1979 31. Струве В. В. История Древнего Востока М. 1941
32. Тематическая хрестоматия по истории Древнего Мира. Сост. Н. Пикус. часть 1 М., 1960.
33. Древний Восток. М. 1963
34. Хрестоматия по истории Древнего Мира. Под ред В. Г. Боруховича. М. 1973.
35. Хрестоматия по истории Древнего Востока. Под ред В. Струве. и Д. Г. Редера. 1963.
36. Хрестоматия по истории Древнего Востока вторая часть М. 1980 37. Герни О.Э. Хетты. М. 1987
38. Матвеев К. и Сазонов А. Пять жизней древней Сури М. 1989 39. Маттиэ Э. Древняя Эбла М. 1983
40. Меларт Д. Древнейшие цивилизации Ближнего Востока М. 1982 41. Бойс М. Зороастризм М. 1987.
42. Гафуров Б. Г. Таджики Древнейшая, древняя и средневековая история Душанбе Ирфон 1989
43. Дандамаев. М. А. Луконин В. Г. Культура и экономика Древнего Ирана М. 1980 г.
44. Дандамаев М. А. Политическая история Ахеменидской державы М. 1981.
45. Бонгард-Левин Р. М. Ильин Г. Ф. Древняя Индия М. 1969 46. Бонгард-Левин Р. М. Индия эпохи Маурьев М. 1972 47. Древние цивилизации. Под ред. Г. М. Бонгард-Левина М. 1989 48. Культура Древней Индии М. 1976.
49. Шарма Р.Ш. Древнейшее индийское общество. М. 1987.
50. Васильев Л.С. Проблема генезиса Китайского государства М. 1983 51. Древние цивилизации М. 1989
52. Китай государство и общества М. 1977
53. Крюков М.В. и др Древние китайцы в эпоху централизованных империй М. 1983.
54. Малявин И. Китайская цивилизация. М., 2007.
- Internet saytlari** 1. www.ziyonet.uz/
2. www.history.ru

Jahon tarixi

Kod: JATB130	Soat: 900	Kredit: 30	Majburiy fan
--------------	-----------	------------	--------------

Fanning maqsad va vazifalar

Fanning maqsadi:

- Jahon tarixining turli bosqichlarida ro'y bergan muhim voqealar va jarayonlarni yoritib berish;
- insoniyatning ko'p asrlik taraqqiyotiga katta ta'sir ko'rsatgan omillarni tahlil qilish;
- tarixiy rivojlanish davomida turli mamlakatlar va mintaqalarga xos bo'lgan xususiyatlarni ochib berish;
- dunyoning turli chekkalarida ro'y bergan voqealar va jarayonlarning ko'p hollarda o'zaro bog'liqligini talabalarga tushuntirish;

- tarixiy rivojlanishning barcha mamlakatlar uchun umumiy qonuniyatlar mavjudligini namoyon qilish va chuqur xamda xar tomonlama tanishtirishdan iborat.

Fanning vazifalari

- nazariy bilimlar, amapiy ko'nikmalar, katta xajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash va unda bulutli texnologiyalarni qo'llash, jahon tarixini, undagi xavfsizlikni ta'minlashning strategik yo'nalishlari, dunyoga integratsiya bilan rivojlanishni olib borish siyosat yo'lini to'g'ri tanlash va ulardan samarali foydalanishning ahamiyatini ochib berishdan iborat.

Fan yakunida talaba qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi?

- Jahon tarixi fanining o'ziga xos xususiyatlari;
- Davlatchilik namunalarining ahamiyati va vazifasi;
- boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim bo'lgan muammolari;
- Dunyo davlatlarining tarixi va hozirgi vaqtdagi holati haqid**abilimga**;
- Jahon tarixi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni, dars turlari va tarkibini;
- Tarix fanining rivojlanish tendeniylari;
- Tarix o'qitish metodikasini;
- Dunyo davlatlari tarixiy tajribasini o'rgatish metodikasini;
- Tarix darslarida o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay va foydali shakllari, usullari va vositalarini **ko'nikma**;
- Tarix darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish;
- dars jarayoniga ilg'or va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni olib kirish, kompyuter va o'qitish texnika vositalaridan, turli ko'rgazma hamda tarqatma materiallardan samarali foydalana olish;
- o'quvchilar bilimini tekshirish va baholash shakllarini aniqlay olish;
- xatolarni kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash;

Fanning qisqacha bayoni:

“Jahon tarixi” fani mutaxxassislik fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 1,2- va 3-kurslarda o'qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi va “Arxeologiya” bakalavriat ta'lim yo'nalishlarida ham o'qitiladi. Jahon tarixi fanini puxta o'zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga, talabalarining pedagogik amaliyoti davrida va universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko'nikma sifatida xizmat qiladi.

O'qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma'ruza

Seminar

Mustaqil ta'lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o'quv mashg'uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	6 ta
Oraliq nazorat	6 ta
Yakuniy nazorat	6 ta (semestr oxirida)

Fanning tarkibi:

I modul: QADIMGI DUNYO TARIXI FANIGA KIRISH. QADIMGI MISR.

Mavzu: Kirish. Qadimgi sharq manbashunosligi

Mavzu rejasi:

- 1.Qadimgi Sharq tarixi manbashunosligi va tarixshunosligi. Manba turlari va ularni o'rganish metodikasi
- 2.Me'morchilik yodgorliklari. Arxeologik manbalar
- 3.Qadimgi Misr tarixshunosligi va manbashunosligi

Mavzu: Qadimgi Misr

Reja:

- 1.Qadimgi Misrning tabiiy sharoiti va aholisi. Ilk dehqon jamoalari
- 2.Il va Qadimgi podsholik davrida Misr
- 3.Fir'avnlarning faoliyati. Xufu, Xafra Menkaura ehromlari
- 4.Qadimgi Misr madaniyati

2-MODUL.QADIMGI MESOPOTAMIYA

Mavzu: Qadimgi Mesopotamiya

Reja:

- 1.Mesopotamiyaning tabiiy sharoiti, iqlimi va aholisi
- 2.Ikki daryo oralig'ida ilk sivilizatsiyalarning vujudga kelishi
- 3.Xo'jalikning rivojlanishi, dehqonchilik, chorvachilik, hunarmandchilik

3-MODUL.QADIMGI OSSURIYA, KICHIK OSIYO

Mavzu: Qadimgi Ossuriya

Reja:

- 1.Yangi ossur podsholigi. Iqtisodiy yuksalish
- 2.Ossur qonunlari sharhi
- 3.Ikki daryo oralig'i madaniyati. Yozuv, fan, adabiyot, afsonalar

Mavzu: Qadimgi Kichik Osiyo

Reja:

- 1.Qadimgi Xett davlatining tabiiy sharoiti va aholisi
- 2.Xett davlatining vujudga kelishi va yuksalishi
- 3.Xett davlatining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli

4-MODUL.Qadimgi Old Osiyo

Mavzu: Qadimgi Yaqin Sharq

Reja:

- 1.Qadimgi Yamxad
2. Qadimgi Fnikiya
3. Qadimgi Fnikiya madaniyati2-mavzu. Boshlang'ich sinflarda badiiy asarni tahlil qilish.

Mavzu: Isroil-Yahudiy davlati

Reja:

- 1.Yahudiylarning Falastin yerlariga bostirib kirishi
- 2.Qadimgi Frigiya va Lidiya davlatlari
- 3.Urartu davlatining rivojlanish tarixi
4. Ervandidlar. Kolxida

5-MODUL. QADIMGI HINDISTON

Mavzu: Qadimgi Hindiston sivilizatsiyasi

Reja:

- 1.Mohinjo-Daro va Xarappa. Hududlar tabiiy sharoiti va aholisi
- 2.Ijtimoiy tuzum va iqtisodiy munosabatlar
- 3.Oriylar bosqini. Braxmanizm

6-MODUL. QADIMGI XITOIY

Mavzu: Qadimgi Xitoy

Reja:

- 1.Tabiiy sharoiti, iqlimi va aholisi
- 2.Ilk dehqonchilik madaniyatlari
- 3.Xitoy tarixini o'rganish manbalari

II modul

O'RTA ASRLAR TARIXI

1.MODUL. Mavzu:Kirish. Varvar qirolliklarining ijtimoiy-iqtisodiy va siësiy rivojlanishi

Reja:

- 1.O'rta asrlar tarixi manbalarini turkumlash.
2. German qabilalari. Feodalizm sintezi.
- 3.Rim imperiyasida feodal munosabatlarning vujudga kelishi

2-MODUL. Mavzu:Franklar imperiyasi

Reja:

- 1.Galliyaning franklar tomonidan bosib olinishi.
 - 2.Frank davlati.
 - 3.Buyuk Karl imperiyasi.
- Sosoniylar davlati va Vizantiya imperiyasi

3-MODUL. Mavzu: Sosoniylar davlati va Vizantiya imperiyasi.

Reja:

- 1.Sosoniylar davlatini yuzaga kelishi.
- 2.IV-IX asr birinchi yarmida Vizantiya.
- 3.IX-XI asr o'rtalarida Vizantiya.

4-MODUL. Mavzu:Arab xalifaligi.

Reja:

- 1.Arabiston yarim oroli aholisi va madaniyati.
- 2.Davlatning yuzaga kelishi shart-sharoitlari.
3. Ummaviylarning hokimiyatga kelishi.
4. Abbosiylar hokimiyati va uning parchalanish sabablari

5- MODUL. Mavzu:Ilk o'rta asrlarda Angliya, Germaniya, Kiev Rusi.

Reja:

1. Angliya
- 2.Germaniya
- 3.Kiev Rus

6- MODUL. Mavzu:Ilk O'rta asrlarda Hindiston va Xitoy.

Reja:

1. Hindistonning ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
- 2.Feodal er egaligi turlari
3. Xan imperiyasidan keyin Uch podsholik davrida o'zaro urushlar.
- 4.VI-VII asrlarda Xitoyning birlashishi va iqtisodiy yuksalishi.

7-MODUL. Mavzu: Salib yurishlari

Reja:

1. Salib yurishlari (XI asr oxiridan to XIII asr oxirigacha) sabablari va ularning qatnashchilari, xarakteri. Birinchi salib yurishi.
 2. SHarqda salibchilar davlati.
 3. So'nggi salib yurishlar. Salib yurishlarning oqibatlari.
- Rivojlangan o'rta asrlarda

8-MODUL. Mavzu: Fransiya, Angliya.

Reja:

1. XI-XIII asrlarda Fransiya Agrar tuzumdagi o'zgarishlar
2. XIV-XV asrlarda Fransiya
3. XI-XII asrlarda Angliya
4. XV asrda Angliyaning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi

9-MODUL. Mavzu: XII-XV asrlarda Rus knyazliklarining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti.

Reja:

7. Feodal tarqoqlik davrida Rus erlari
8. Oltin O'rda xonligi
9. Rus erlarining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishi.

10- MODUL. Mavzu: XI-XV asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari

Reja:

7. XI-XIII asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari
8. Rekonkista
9. XIV-XV asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari

11-MODUL. Mavzu: Rivojlangan o'rta asrlarda Muqaddas Rim imperiyasi

Reja:

7. XII-XIII asrlarda Muqaddas Rim imperiyasi
8. German imperatorlarining tashqi siyosati
9. XIV-XV asrlarda Germaniya

12-MODUL. Mavzu: XII-XV asrlarda Mo'g'ullar imperiyasi

Reja:

7. Mo'g'ullar davlatining yuzaga kelishi.
8. CHingizxon va uning vorislarining ichki va tashqi siyosati.
9. O'rta Osiy Mo'g'ul saltanati tarkibida.

13-MODUL. Mavzu: XI-XV asrlarda Turkiya (Usmoniylar imperiyasi).

Reja:

7. Saljuqiylar davrining asosiy xususiyatlari
8. XIV asr ikkinchi yarmida Usmoniylar davlatining tashkil topishi va Bolqon istilosi
9. Mexmed II islohotlari

14-MODUL. Mavzu: XI-XV asrlarda Eron

Reja:

7. Abbosiylar davrida Eron
8. Mo'g'ullar bosqini davrida Eron
9. Safaviylar davlatini yuzaga kelish shart-sharoiti

15-MODUL. Mavzu: XIII-XV asrlarda Hindiston va Xitoy.

Reja:

9. Dehli sultonligining tashkil topishi
10. XIII asrda Dehli davlati. Ala ud-Din Xilji Muxammad Tug'laq imperiyasi.
11. Feodal urushlar. YAn-yan islohotlari
12. Min davlatining tashkil topishi

Adabiyotlar

Tavsiya etilgan adabiyotlar quyidagi havoladan yuklab olishingiz mumkin:
www.buxdu.arm.uz

Asosiy adabiyotlar

1. Jahon tarixi (I tom, I qism) / darslik / T.: —NAVROZ, 2018. –260 b
2. Jahon tarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi) / o'quv qo'llanma / T.: - NAVROZ, 2018. –304 b.
3. Roger B. Beck, Linda Black, Larry S. Krieger, Philip C. Naylor, Dahia Ibo Shabaka "World history: patterns of interaction". Holt Mc Dougal Little, USA, 2014.
4. Древниецивилизации. PDF. М. -Наука.2016.
5. Афанасьева В.К. и др. Искусство Древнего Востока. М. Прогресс. 3-е издание. 2012.
6. Ражабов Р. Қадимги дунё тарихи. Тошкент. 2009.
7. Майоров Н.И. Введение в историю Древнего Востока. PDF. Учебное пособие. 2003.

Qo'shimchaadabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Танкидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қўрамиз. Т.: —Ўзбекистон. 2017.
4. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ. Т.: —Ўзбекистон. 2016.
5. Авдиев В.И. Қадимги Шарқ тарихи Т., 1964.
6. Авдиев В.И. История Древнего Востока. М. 1948, 1953, 1976.
7. Авдиев В. И Военная история Древнего Египта. Т. I-II, М. 1953-1959
8. Афанасьева В. К и др Искусство Древнего Востока М. 1971.
9. Бикерман Э. Хронология Древнего Мира. М. Изд-во Вост. литер ры.1975.
- 10.Всемирная История. М.Госиздат.1955,1956, Том№1.
- 11.Древний Восток и античный мир.М.1968.
- 12.Источниковедение истории Древнего Востока. М. 1984
- 13.История Древнего Мира под ред. Дьяконова И.М. М.1982.
- 14.Дьяконов И. М. Проблемы экономики в структуре общества Ближнего Востока М. 1968.
- 15.Египет поры нового Царства М. 1973.
- 16.Заблоцка Ю, История Ближнего Востока в древности М. 1989
- 17.Источниковедение Истории Древнего Востока М. 1984 18.История Древнего Востока. Под ред. Кузищина В.И. М.1979.
- 19.Кинг Х. А. Египет до Фараонов М. 1961.

20. Прусаков В.И. Раннее государство Древнего Египта. М., 2004. 21. Литература Древнего Востока. М. 1971
22. Брентес Б. от Шанидара до Аккада. М. 1976
23. Дьяконов И. М. Социально-экономический строй древнего Шумера. М. 1958
24. Дьяконов И. М. Люди города Ура М. 1988.
25. Кленгель Б.Э. Вавилонская башня. М. 1991
26. Крамер С. Э. История начинается в Шумере М. 1991 27. Опенхейм Р. Древняя Месопотамия. М. 1989
28. Ардзинба В. Г. Очерки по социально-экономической истории Хеттского государства. Тбилиси 1973
29. Ардзимба В. Г. Ритуалы и мифы Древней Анатолии М. 1982 30. Редер Д. Д Черкасова Е. А. История Древнего мира М, 1979 31. Струве В. В. История Древнего Востока М. 1941
32. Тематическая хрестоматия по истории Древнего Мира. Сост. Н. Пикус. часть 1 М., 1960.
33. Древний Восток. М. 1963
34. Хрестоматия по истории Древнего Мира. Под ред В. Г. Боруховича. М. 1973.
35. Хрестоматия по истории Древнего Востока. Под ред В. Струве. и Д. Г. Редера. 1963.
36. Хрестоматия по истории Древнего Востока вторая часть М. 1980 37. Герни О.Э. Хетты. М. 1987
38. Матвеев К. и Сазонов А. Пять жизней древней Сури М. 1989 39. Маттиэ Э. Древняя Эбла М. 1983
40. Меларт Д. Древнейшие цивилизации Ближнего Востока М. 1982 41. Бойс М. Зороастризм М. 1987.
42. Гафуров Б. Г. Таджики Древнейшая, древняя и средневековая история Душанбе Ирфон 1989
43. Дандамаев М. А. Луконин В. Г. Культура и экономика Древнего Ирана М. 1980 г.
44. Дандамаев М. А. Политическая история Ахеменидской державы М. 1981.
45. Бонгард-Левин Р. М. Ильин Г. Ф. Древняя Индия М. 1969 46. Бонгард-Левин Р. М. Индия эпохи Маурьев М. 1972 47. Древние цивилизации. Под ред. Г. М. Бонгард-Левина М. 1989 48. Культура Древней Индии М. 1976.
49. Шарма Р.Ш. Древнейшее индийское общество . М. 1987.
50. Васильев Л.С. Проблема генезиса Китайского государства М. 1983 51. Древние цивилизации М. 1989
52. Китай государство и общества М. 1977
53. Крюков М.В. и др Древние китайцы в эпоху централизованных империй М. 1983.
54. Малявин И. Китайская цивилизация. М., 2007.
- Internet saytlari** 1. www.ziyonet.uz/
2. www.history.ru

Tarixiy geografiya

Kod: TGT 130	Soat: 120	Kredit: 4	Majburiy fan
--------------	-----------	-----------	--------------

Fanning maqsad va vazifalar

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda tarixiy geografiya fanining shakllanishi va taraqqiyoti, uning tarixiy fanlarni o'rganishdagi o'rni, mintaqamizning boy tarixiy geografiyasi haqida tarixiy-geografik bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - talabalarda fanning nazariy va amaliy masalalari hamda O'rta Osiyoning tarixiy geografiyasini o'rgatishdan iborat.

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar

“Tarixiy geografiya” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- Tarixiy geografiyaning vazifalari, Tarixiy geografiyaning asosiy bo'limlari, tarixiy geografiyaning shakllanishi va taraqqiyoti, tarixiy kartografiya va uning asosiy yo'nalishlari, tarixiy kartografiyaning shakllanishi va taraqqiyotini **bilishi** kerak;

- talaba O'rta Osiyoning ibtidoiy jamoa va antik davrdagi tarixiy geografiyasi, O'rta Osiyoning o'rta asrlar va XVIII-XIX asr birinchi yarmidagi tarixiy geografiyasi, mintaqaning chor Rossiyasi boshqaruvi davridagi hamda Turkistonning 1917-1924 yillarda tarixiy geografiyasi haqida **ko'nikmalarga ega bo'lishi** kerak;

- talaba O'zbekistonning 1924-1991 yillardagi tarixiy geografiyasi, mustaqil O'zbekistonda tarixiy geografiyaning muammolari va taraqqiyot vazifalari, hozirgi sharoitda O'zbekiston Respublikasi tarixiy geografiyasining xususiyatli jihatlarini ilmiy jihatdan o'rganish **malakalariga ega bo'lishi** kerak.

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

“Tarixiy geografiya” fani asosiy matematik va tabiiy-ilmiy fan hisoblanib, 4-semestrda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan matematik va tabiiy-ilmiy fanlar (Fan va texnika tarixi va h.k.), umumkasbiy fanlar (O'zbekiston tarixi, Arxeologiya va etnologiya, Jahon tarixi va h.k.) fanlaridan etarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishni talab etadi.

Fanning ilm-fan va ishlab chiqarishdagi o'rni

“Tarixiy geografiya” fani Vatanimiz tarixining ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi holatini o'rganishi jarayonida ishlab chiqarish kuchlari va munosabatlari, ularning o'sish sur'atlari va inqirozli holatlarini ham tahlil etadi. Talabalar mazkur ma'lumotlar orqali ishlab chiqarishning tarixiy qonuniyatlari haqida batafsil bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladilar. Bu esa ularning keyingi ishlab chiqarish yoki amaliyotdagi faoliyatlarida ham qo'l kelishi mumkin.

SHuning uchun tarixiy geografiyaga alohida talablar qo'yiladi.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning tarixiy geografiya fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar, virtual stendlar hamda tarixiy-geografik kartalarning namunalaridan foydalaniladi. Ma'ruza, amaliy va laboratoriya darslarida mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

O'qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma'ruza

Seminar

Mustaqil ta'lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o'quv mashg'uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	1 ta
Oraliq nazorat	1 ta
Yakuniy nazorat	1 ta (semestr oxirida)

Fanning tarkibi:

1-MODUL: TARIXIY GEOGRAFIYANING METODI, PREDMETI VA VAZIFALARI.

Mavzu: Kirish. Tarixiy geografiyaning metodi, predmeti va vazifalari.

Mavzu rejasi:

1. Tarixiy geografiya fani haqidagi ilmiy qarashlar
2. Tarixiy geografiyaning predmeti vazifalari
3. Tarixiy geografiyaning o'rganish manbalari, metodi

Mavzu: Tarixiy geografiyaning vazifalari. Tarixiy geografiyaning asosiy bo'limlari.

Reja:

1. Tarixiy geografiyaning vazifalari.
2. Tarixiy geografiyaning asosiy bo'limlari.
3. Tarixiy geografiyani o'rganishda yordamchi tarix fanlari.

2-MODUL: TARIXIY GEOGRAFIYANING SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI.

Mavzu: Tarixiy geografiyaning shakllanishi

Mavzu rejasi:

1. Tarixiy geografiyaning fan sifatida shakllanishi.
2. Tarixiy geografiya sohasining taraqqiyotida O'rta Osiyolik olimlarning hissasi.
3. Tarixiy asarlarda o'lka tarixiy geografiyasi

3-MODUL: TARIXIY KARTOGRAFIYA VA UNING ASOSIY YO'NALISHLARI.

Mavzu: Karta va kartografiya tushunchasi

Mavzu rejasi:

1. Karta va kartografiya tushunchalari.
2. Tarixiy kartalar.
3. Tarixiy kartografiya.

4-MODUL: TARIXIY KARTOGRAFIYANING SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI.

Mavzu: Tarixiy kartografiyaning taraqqiyoti va rivojlanishi

Mavzu rejasi:

1. Antik davr muarrixlarining o'rta osiyoga doir kartografik tadqiqotlari
2. XIII - XIX asrlarda harbiy Evropada O'rta Osiyo haqidagi tarixiy kartografik ma'lumotlar.
3. Rossiyada O'rta Osiyo haqidagi tarixiy kartografik ma'lumotlar.
4. O'rta Osiyo olimlarining tarixiy kartografik tadqiqotlari.

5-MODUL: O'RTA OSIYONING IBTIDOIY JAMOA VA ANTIK DAVRDAGI TARIXIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: ibtidoiy jamoa va antik davri tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

1. O'rta osiyoning ibtidoiy jamoa davridagi tarixiy geografiyasi.
2. O'rta osiyodagi hadimgi xalqlar va davlat birlashmalari tarixiy geografiyasi.
3. Miloddan avvalgi IV va milodiy IV asrlarda O'rta Osiyo tarixiy geografiyasi.
4. Buyuk ipak yo'li tarixiy geografiyasi.

6-MODUL: O'RTA OSIYONING O'RTA ASRLARDAGI TARIXIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: O'rta asrlar tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

1. E'ftalitlar, Turk xoqonligi davridagi tarixiy geografiya.
2. Arablar bosqini va milliy ozodlik harakatlari tarixiy geografiyasi.
3. IX- XII asrlarda O'rta Osiyo tarixiy geografiyasi.
4. Mo'g'il bosqini va mo'g'il uluslari davrida O'rta Osiyo tarixiy geografiyasi.
5. Amir Temur va Temuriylar davri tarixiy geografiyasi.

6. Shayboniylar va Ashtarxoniylar davrida O'rta Osiyo tarixiy geografiyasi.

7-MODUL: O'RTA OSIYO DAVLATLARINING XVIII-XIX ASR BIRINCHI YARMIDAGI TARIXIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: XVIII-XIX asr birinchi yarmidagi tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

- 1.O'rta Osiyo xonliklarining siyosiy tuzilishi va davlat boshqaruvi.
- 2.Xonliklarning ma'muriy hududiy bo'linishi soliq tizimi.
- 3.Xonliklarning aholisi va iqtisodiy geografiyasi.

8-MODUL: O'RTA OSIYONING CHOR ROSSIYASI BOSHQARUVI DAVRIDAGI TARIXIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: Chor Rossiya boshqaruvi davridagi tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

- 1.Chor Rossiyasining O'rta Osiyoni istilo etish geografiyasi va milliy - ozodlik harakatlari geografiyasi.
- 2.O'rta Osiyoning Rossiya boshqaruvi davridagi tarixiy geografiyasi.
3. XIX srning II - yarmi va XX asr boshlarida Turkistonda iqtisodiy hayot.

9-MODUL: 1917-1924 yillarda Turkiston. O'zbekistonning 1924-1938 yillardagi chegaralari va ma'muriy-hududiy bo'linishi.

Mavzu: O'zbekistonning 1924-1938 yillardagi chegaralari va ma'muriy-hududiy bo'linishi.

Mavzu rejasi:

- 1.1917 - 20 yillarda Turkiston tarixiy geografiyasiga tavsif.
- 2.Milliy hududiy chegaralanish va O'zbekiston SSRning tashkil topishi.
3. 1924 - 38 yillarda O'zbekistonning chegaralari va ma'muriy - hududiy bo'linishi.

10-MODUL: O'ZBEKISTON POYTAXTLARI.

Mavzu: O'zbekiston poytaxtlari.

Mavzu rejasi:

- 1.Buxoro O'zbekistonning dastlabki poytaxti
- 2.Samarhandning poytaxt bo'lishi
3. Toshkent O'zbekiston poytaxti

Mavzu: Sovetlar davrida O'zbekiston, Qozog'iston va Tojikiston chegarasining o'zgarishlari.

Mavzu rejasi:

- 1.Sovet davrida O'zbekiston chegarasining o'zgarishlari
- 2.Sovet davrida Qozog'iston chegarasining o'zgarishlari
- 3.Sovet davrida Tojikiston chegarasining o'zgarishlari

11-MODUL: O'ZBEKISTONNING XO'JALIGI, AHOLI VA TABIIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: O'zbekistonning xo'jaligi, aholi va tabiiy geografiyasi.

Mavzu rejasi:

- 1.Sovet davrida O'zbekistonning xo'jalik iqtisodiy geografiyasi.
- 2.O'zbekiston SSRning aholi tarixiy geografiyasi.
3. Sovet davrida O'zbekistonning tabiiy geografiyasidagi o'zgarishlar

12-MODUL: O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TARIXIY GEOGRAFIYASI (1991-2008 YILLAR).

Mavzu: O'zbekiston Respublikasining tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

- 1.Siyoiy, ma'muriy - hududiy bo'linishi.
- 2.Aholi tarixiy geografiyasi.
- 3.Xo'jalik iqtisodiy va tabiiy geografiyasi.

Adabiyotlar

Tavsiya etilgan adabiyotlar quyidagi havoladan yuklab olishingiz mumkin:

www.buxdu.arm.uz

Asosiy adabiyotlar:

- 1 .Sh.Mirziyoyev.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 - 2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida Farmoni «Xalq so'zi» gazetasi 2017 yil 8 fevraldagi 28 (6722)-sonida e'lon qilingan. 2017 yil 7 fevral,PF-4947-son qarori.
2. Sh.Mirziyoyev."Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak".- Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturining eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza // Xalq so'zi gazetasi . 2017 yil 16 yanvar, № 11.
3. Karimov I. O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. – T.: O'zbekiston, 1997.
4. Karimov I. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. – T.: SHarq, 1998.
5. Karimov I. Yuksak ma'naviyat-engilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008.
6. Saidboboev Z. Tarixiy geografiya. O'quv darsligi. – T.: Noshir, 2010.
7. Yasunskiy V. K. Istoricheskaya geografiya. Istoriya eyo vozniknoveniya i razvitiya v XIV-XVIII vv. – M., 1958.
8. Hasanov H. Sayyoh olimlar. – T., 1981.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Abduraximova N. A. Sistema kolonialnogo upravleniya v Turkestane. – T., 1976.
2. Abulg'ozixon. Shajarai turk. – T., 1992.
3. Aminov O. XVI-XX asrlarda O'rta Osiyoning Rossiya bilan tarixiy va iqtisodiy aloqalari. – T., 1958.
4. Amir Temur jahon tarixida. – T., 1996.
5. Axmedov B. Gosudarstvo kochevnykh uzbekov. – M., 1965.
6. Ahmedov B. Buyuk Amir Temur. – T., 1996.
7. Bartold V. V. Turkestan v epoxu mongolskogo nashestviya. – Soch. t. 1. – M., 1963.
8. Bobobekov X. Qo'qon tarixi. – T., 1996.
9. Bichurin I. Ya. Sobraniya svedeniy o narodax Sredney Azii v drevnie vremena. – M. – L., 1950.
10. Bolshaya (sovetskaya) ensiklopediya. Izd. 2. T. 19., – M., 1953.
11. Golubsov I. A. Voprosy istoricheskoy geografii, arxivovedeniya, arxeologii i istochnikovedeniya. – M., 1963.
12. Gumilyov L. N. Eftaliti i ix sosedy v IV v. // VDI, 1959, №1.
13. Gumilyov L. N. Drevnie tyurki. – M., 1967.
14. Dyakonov N. M. Drevnyaya Baktriya. – M., 1954.
15. Ziyaev X. Turkistonda Rossiya tajovuzi va hukmronligiga qarshi kurash. –T., 1998.
16. Ibn Arabshoh. Amir Temur tarixi. I-II kitob. – T., 1992.
17. Ibrohimov N. Ibn Battuta va uning O'rta Osiyoga sayoxati. – T., 1993.
18. Ivanov P. A. Ocherk po istorii Sredney Azii (XVI-XIX vv.) – M., 1958.
19. Yo'ldoshev M. Xiva xonligida feodal er egaligi va davlat tuzilishi. – T., 1959.
20. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
21. Karavaev Z. F. Nekotorye voprosy sozdaniya istoricheskix kart. – M., 1956.
22. Kursiy Ruf. Istoriya Aleksandra Makedonskogo. – M.: MGU, 1963

23. Mirzaliyev T. Kartografiya. – T., 1982.
24. Pidaev Sh. Sirli kushonlar davlati. – T., 1990.
25. Sagdullaev A. Qadimgi O'zbekiston ilk yozma manbalarda. – T., 1996.
26. Caidboboev Z. Evropada O'rta Osiyoga oid tarixiy-kartografik ma'lumotlar (XVI-XIX asrlar). – T.: Fan, 2008.
27. Tarixiy manbashunoslik muammolari. / Respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari. –T., 2008.
28. O'zbekistonning yangi tarixi. I-III jild. – T.: Sharq, 2000.
29. O'zbekiston davlatchiligi tarixi ocherklari. – T.: Sharq, 2001.

Elektron manbalar:

30. www.ziyonet.net
34. www.history.ru

TARIX O'QITISH METODIKASI

Kod:	Soat: 30	Kredit: 2	Majburiy fan
------	----------	-----------	--------------

Fanning maqsad va vazifalar

Fanning maqsadi:

- fanning mazmuni va vazifalari, o'qitish usullari, ta'limiy vositalar bilan tanishtirish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish hamda amaliyotga tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.
- talablarini nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, ta'limi jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirishdan iborat. Shuningdek, davlat ta'lim standarti. O'quv dasturi, maktab darsliklarining mazmuni va metodik tuzilishi bilan tanishtirish; ta'limda o'qitishning zamonaviy ilg'or metod hamda usullarni o'rgatish vazifalarini bajaradi.

Fan yakunida talaba qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi?

- Tarix o'qitish metodikasining o'ziga xos xususiyatlari;
- fanning ahamiyati va vazifasi;
- tarix o'qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim bo'lgan muammolari;
 - tarix o'qitish metodikasining tarixi va hozirgi vaqtdagi holati haqida **bilimga**;
 - tarix o'qitish metodikasi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni, dars turlari va tarkibini;
 - tarix o'rgatish metodikasini;
- tarix darslarida o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay va foydali shakllari, usullari va vositalarini **ko'nikma**;
- tarix darslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish;
- dars jarayoniga ilg'or va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni olib kirish, kompyuter va o'qitish texnika vositalaridan, turli ko'rgazma hamda tarqatma materiallardan samarali foydalana olish;
- o'quvchilar bilimini tekshirish va baholash shakllarini aniqlay olish;
- xatolarni kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash;

Fanning qisqacha bayoni:

“Tarix o‘qitish metodikasi” fani umumkasbiy fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 3-kurslarda o‘qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi va “Tarix” bakalavriat ta’lim yo‘nalishlarida ham o‘qitiladi. Tarix o‘qitish metodikasi fanini puxta o‘zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga, talabalarning pedagogik amaliyoti davrida va universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko‘nikma sifatida xizmat qiladi.

O'qitish va baholash usuli**Dars turi**

Ma’ruza

Seminar

Mustaqil ta’lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o‘quv mashg‘uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	4 ta
Oraliq nazorat	1 ta
Yakuniy nazorat	1 ta (yil oxirida)

Fanning tarkibi:

1-modul. Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni

“Tarix o‘qitish metodikasi va ta’lim texnologiyalari” fanining tarixi va rivojlanish bosqichlari. Tarix darsining turlari va ularni rejalashtirish haqida, tarix darslari sifat va samaradorligini oshirish haqida ma’lumotlar. Tarix o‘qitish metodikasi va ta’lim texnologiyalari fanini o‘rganish sohasidagi mamlakatimizdagi ijtimoiy – iqtisodiy islohotlar natijalari. Tarix o‘qitishning mazmuni va vazifasi jamiyat taraqqiyotida moddiy ishlab chiqarishning belgilovchilari haqida, ijtimoiy hayotning hamma sohalarida xalq ommasining, uning mehnati va kurashining hal qiluvchi roli to‘g‘risida yoshlar (bakalavriat talabalar)ga tushunchalar hosil qilishdan iboratdir.

2-modul. Tarix o‘qitish usullari fani to‘g‘risida umumiy ma’lumotlar

Fanning vazifalari. Tarix o‘qitish metodikasi va ta’lim texnologiyalari fanining xozirgi bosqichdagi taraqqiyoti hamda ushbu fanga ilmiy bilimlarning mustaqil bir tarmog‘i sifatida qaralishi. Tarix o‘qitish metodikasi va ta’lim texnologiyalari fani orqali bakalavriat talabalariga umummilliy va umuminsoniy qadriyatlarni hamjixatligini ko‘rsatib berish. Mazkur fan orqali ta’lim – tarbiyaning uzviy birligini, o‘qitish davomida talabalarni g‘oyaviy mafkuraviy saviyasini muttasil o‘sib borishini ta’minlash. Fanni o‘qitish turlari dasturda ko‘rsatilgan mavzular ma’ruza, seminar shaklida olib boriladi.

3-modul. Tarix o‘qitishda bosma matnlar bilan ishlash usuli

Tarix o‘qitishda qo‘llaniladigan matnlarga – darslik matni, tarixiy xujjatlar, ilmiy – ommabop va badiiy, tarixiy adabiyotlar kiritilishi. Bosma matnlarga a) tushuntirib va izohlab o‘qish; b) darslik matni mazmunini o‘zlashtirish; v) o‘quvchilarni bob, paragraf va undagi joylarni bir – biridan ajrata bilishga o‘rgatilishi.

4-modul. Tarix ta’limining amaliy usullari

Tarix o‘qitishda amaliy uslubning yozma mashq, tajriba – tekshiruv, mehnat topshiriqlarini bajarish kabi turlaridan foydalanishi. Tarix o‘qitishda ta’limning amaliy uslubi didaktik va metodik ahamiyatga ega ekanligi.

5-modul. Tarix darslari, uning xillari va tuzilishi

Tarix o‘qituvchisi har bir dars mavzuni aniqlashda tarixiylik (istorizm) sistemalilik va izchillikka doimo ijodiy yondoshib borishi lozimligi. Tarix darslari xillarini hamda tuzilishini o‘rganishda mashhur metodistlar A. A. Vagin, S. V. Ivanov, V. A. Bernadskiy, M. A. Zinovev, P. S. Leybengrub tajribalari va tadqiqotlaridan foydalanilishi.

6-modul. Tarix o‘qitishda ekologik ta’lim – tarbiyaning asosiy yo‘nalishlari

Ekologik ta’lim – tarbiya bilan umumiy ta’limning o‘zaro aloqadorligi. Insonni uning o‘rab turgan tabiatga nisbatan ma’suliyati to‘g‘risidagi umumiy tasavvur asoslarini shakllantirishga asoslanganligi. Sotsial ekologiyaning insonparvarligi hamda uning pedagogika va metodika fani bilan uzviy bog‘liqligi. Ekologik madaniyat yoshlarimizning ijtimoiy faolliklari ifodasi ekanligi. Maktab sharoitida ekologik ta’lim – tarbiyaning maqsad va vazifalari.

7-modul. Ta’lim – tarbiya tizimida tarix o‘rganishga integratsion yondoshish

Ta’lim – tarbiya jarayonida ijtimoiy – siyosiy, ma’naviy va mafkuraviy jihatdan yetuk shaxsni kamol toptirishda, birinchi galda ta’limni insonparvarlashtirish, demokratlashtirish va integratsiyalashtirishga yo‘naltirishning asosiy omili deb hisoblanishi.

8-modul. Dars tahlilining maqsad va vazifalari

Dars tahlilining maqsadlari va vazifalari quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

Maqsad: o‘quv – uslubiy qo‘llanmalarda tavsiya etilgan ilg‘or tajribalarni amalga joriy etish; ta’lim usulining didaktik prinsiplariga amal qilish; ijodiy izlanuvchi o‘qituvchilar tajribasini aniqlab, ularni amalda qo‘llash.

Vazifalari: – Mehnatga muhabbat, yoshlarni milliy g‘oya, vatanparvarlik ruhida tarbiyalash va ularda ahloqiy estetik sifatlarni kamol toptirish. Dars jarayonida yangi pedagogik texnologiya (“Blits – o‘yin”) dan foydalanilishi.

9-modul. Milliy qadriyatlarni anglamoq Vatanni anglamoqdir

Tarix ta'limida milliy qadriyat tushunchasi. Yoshlarni milliy qadriyat va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash vazifalari. Milliy qadriyat, manaviyat umumbashariy qadriyat va madaniyatning sarchashmasi ekanligi Prezidentimiz I.A.Karimovning “O‘zbekistonning o‘z istiqloq va taraqqiyot yo‘li” asarida mustaqil O‘zbekistonni rivojlantirishning ma'naviy ahloqiy negizlarini belgilab berilishi.

10-modul. Tarix o‘qitishda pedagogik va ta'lim texnologiyalari

Xozirgi zamon jamiyatida ta'lim jarayonlarining rivojlanishi. Ta'lim soxasida pedagogik jarayonlarga texnologik nuqtai-nazardan yondoshish. Tarix o‘qitishda texnologik yondoshuv va o‘quv jarayonini aniq vositalar yordamida boshqarish. Bugungi kunda tarix ta'limi jarayonida interfaol uslublar, innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalarini o‘quv jarayoniga qo‘llashga bo‘lgan qiziqishni ortib borishi. Tarix o‘qitishda pedagogik texnologiya va pedagogik mahoratga oid bilim, tajriba va malakalarni oshib borishi. “Ta'lim texnologiyasi” atamasini zamonaviy nuqtai-nazardan tushunish. Texnologiya bu- o‘quv jarayonini tashkil etish usullari, materiallar, odamlar, muassasalar va tizimlar haqidagi fikrlar timsoli ekanligi. Ta'lim texnologiyalari atamalari. Ta'lim texnologiyasi tushunchasining nazariy va amaliy jihatlarini. Respublikamizda ijtimoiy pedagogik sharoitga moslashgan ta'lim texnologiyalarini yaratish va ularni ta'lim tarbiya amaliyotida qo‘llash.

Adabiyotlar

Tavsiya etilgan adabiyotlar quyidagi havoladan yuklab olishingiz mumkin:

www.buxdu.arm.uz

- Toshpo‘latov T., G‘afforov YA.X. Tarix o‘qitish metodikasi. (Darslik) T., “Turon – iqbol” nashriyoti 2010.
- A.K.Nafasov – Tarix fanini o‘qitishda pedagogik texnologiyalar. T., “Olam” nashriyoti. 2011.
- B.Ziyomhammadov. “Pedagogik mahorat asoslari”, T., “TIB-KITOB” 2009 y.
- Tolipov O‘.Q., Usmonboev M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. T., “Fan”, 2006.
- G‘afforov YA.X. – Maxsus fanlarni o‘qitishda yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanish usullari. T., “Universitet” 2008.

Qo‘shimcha adabiyotlar

- G‘afforov YA. X., G‘afforova M. G. “O‘zbekiston xalqlari tarixini o‘qitish usullari”. T., “Universitet” 1996.
- Babanskiy YU. K. “Xozirgi zamon umumiy ta’lim maktablarida o‘qitish metodlari”. T., “O‘zbekiston”, 1990.
- Toshpo‘latov T., G‘afforov YA. “Tarix o‘qitish metodikasi”. T., “Universitet” nashriyoti. 2002.
- B.Farberman. “Ilg‘or pedagogik texnologiyalar”. T., “Fan” 2000 yil Karimov I.A. O‘zbekistonning o‘z istiqloq va taraqqiyot yo‘li. T., “O‘zbekiston”, 1992.
- Safo Ochil. Mustaqillik ma’naviyati va tarbiya asoslari. T., “O‘qituvchi”, 1997.
- Qodirov B. Ta’lim tizimidagi islohotlarning maqsad va yo‘nalishlari. T. “O‘zbekiston”. 1999.
- Tarix o‘qitish usullari. O‘quv-uslubiy majmua. Universitet. 2019.
- K.J.Raxmonov, J.J.Majidov. Tarix fani bo‘yicha innovatsiya va interfaol metodlarni tatbiq etish. Uslubiy qo‘llanma. Buxoro-2020 yil, 97 bet.
- K.J.Raxmonov. “1918-1939 yillarda Fransiya” mavzusi yuzasidan dars ishlanmasi”. Metodik qo‘llanma, Buxoro-2020 yil. 22 bet.
- K.J.Raxmonov. “1918-1939 yillarda Germaniya” mavzusi yuzasidan dars ishlanmasi”. Metodik qo‘llanma, Buxoro-2020 yil. 32 bet.

Elektron adabiyotlar

- www.ziyonet.net
- www.history.ru

Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari

Kod:	Soat: 30	Kredit: 2	Tanlov fan
------	----------	-----------	------------

Fanning maqsad va vazifalar

Mazkur fanning maqsadi Turkiston matbuoti bosib o‘tgan tarixiy yo‘lni xolislik prinsipiga rioya etgan holda ilmiy yoritib berishdir. Ushbu maqsaddan kelib chiqqan holda quyidagi vazifalarni amalga oshirish taqozo etiladi:

- “Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fani, nazariy-metodologik asoslari, manbalari va ahamiyatini ochib berish;
- Turkistonda matbuot yuzaga kelishi arafasidagi ijtimoiy-siyosiy vaziyatni tahlil qilish;
- Turkistonda milliy matbuot paydo bo‘lishining ijtimoiy-siyosiy xarakterini izohlash;
- Turkistonda milliy matbuot taraqqiyotining yangi bosqichi tahlili orqali talabalar bilimini boyitish;
- XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxorodagi iqtisodiy – siyosiy vaziyat va matbuotning ahvolini umumiy tavsiflash;
- Buxoro Xalq Sovet Respublikasi davri matbuoti va uning manbaviy ahamiyatini ochib berish;
- “Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalari – BXSР tarixini o‘rganish manbasi ekanligini isbotlab berish.

Fanning ilm-fan va ishlab chiqarishdagi o‘rni

O‘zbekiston Respublikasining mustaqillikka erishishi, barcha sohalarda bo‘lgani kabi, tarixchi olimlar zimmasiga ham mas’uliyatli vazifalarni yukladi. Mustaqillik qo‘lga kiritilgandan keyin sovet hukmronligi yillarida soxtalashtirilgan tarixni turli tazyiqlardan xoli ravishda haqqoniy yoritish asosiy talablardan biriga aylandi. O‘zbekiston tarixini o‘rganish davlat siyosati darajasiga ko‘tarildi va kun tartibiga haqqoniy tarixni birlamchi manbalar asosida yaratish, uni xolisona talqin etish, bahs va munozaralar asosida tarixiy haqiqatni tiklash vazifasi qo‘yildi.

O‘zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti I.A.Karimov xalqimizning katta ma’naviy meros egasi ekanligiga alohida to‘xtalib ta’kidlaganidek: “...bugungi kunda kutubxonalarimiz xazinasida saqlanayotgan ming-minglab qo‘lyozmalar, ularda mujassamlashgan tarix, adabiyot, san’at, siyosat, axloq, falsafa, tibbiyot, matematika, mineralogiya, kimyo, astronomiya, me’morchilik, dehqonchilik va boshqa sohalarga oid qimmatbaho asarlar bizning buyuk ma’naviy boyligimizdir”¹. Xalqning milliy o‘zligini anglashida alohida ahamiyat kasb etgan ma’naviy meros ichida davriy matbuot ham alohida o‘rin tutadi.

¹ Каримов И.А. Юксак маънавият-енгилмас куч. –Тошкент: Маънавият, 2008. –Б. 31.

Ayniqsa, O‘zbekistonning mustamlaka davri tarixini o‘rganishda davriy materiallari katta ahamiyatga ega. SHuning uchun 1870-1925 yillarda Turkiston va Buxoroda nashr etilgan gazeta va jurnallarning boy faktik materiallari o‘rganilayotgan fan uchun manbaviy xizmat qiladi. Bu jihat esa fanning naqadar dolzarb ekanligini anglatadi.

Fanning qisqacha bayoni:

“Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fani tanlov fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 4-kurslarda o‘qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi va “Tarix” bakalavriat ta’lim yo‘nalishlarida ham o‘qitiladi. “Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fanini puxta o‘zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko‘nikma sifatida xizmat qiladi.

O'qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma’ruza

Seminar

Mustaqil ta’lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o’quv mashg’uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	4 ta
Oraliq nazorat	1 ta
Yakuniy nazorat	1 ta (yil oxirida)

Fanning tarkibi:

1-modul. Kirish. “Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fani, nazariy- metodologik asoslari, manbalari va ahamiyati

“Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fanining ob’ekti, maqsadi va vazifalarini tahlil qilish. “Turkiston matbuoti tarixining dolzarb muammolari” fanini davrlashtirib, uni manbalar asosida isbotlab berish. Fanini yoritishga xizmat qiluvchi ayrim manba va adabiyotlarning qisqacha mazmunini sharhlash, asosiy, qo‘shimcha, yordamchi tarixiy kitob hamda darsliklarni qayd etish.

2- modul. Turkistonda matbuot yuzaga kelishi arafasidagi ijtimoiy-siyosiy vaziyat

Chor Rossiyasi mustamlakachilarining iqtisodiy va madaniy siyosatini ochib berib, uning oqibatlarini to‘g‘risida tushunchalarni boyitish. Rus mustamlakachiligi matbuotining vujudga kelishi tarixi, nomlari, nashr etila boshlangan sanalarini qayd etish hamda uning vazifalarini tahlil qilish. Turkistonda xususiy gazeta va jurnallarning vujudga kelishini jarayonlarini ochib berish, o‘ziga xos xususiyatlarini alohida ko‘rsatish

3- modul. Turkistonda milliy matbuot paydo bo‘lishining ijtimoiy-siyosiy xarakteri

Turkiston, Buxoro va Xorazmda vujudga kelgan jadidchilik harakati, ularning maqsad va vazifalari nuqtai nazaridan o‘ziga xos farqli xususiyatlarga ega ekanligi. Turkistonda milliy matbuot yuzaga kelishi ijtimoiy zarurat ekanligi, mustamlakachilikka qarshi kurashda matbuot muhim ahamiyat kasb etishi. Milliy gazetalar va ular bilan mustamlaka matbuoti orasidagi mafkuraviy kurash yuz berganligi.

4- modul. Turkistonda milliy matbuot taraqqiyotining yangi bosqichi

Birinchi jahon urushi va uning Turkiston o‘lkasi ijtimoiy hayotiga ta’siri milliy matbuotning rivojlanib borishiga asosiy omillardan biri ekanligi. Turkistonda 1917-1918 yillardagi siyosiy jarayonlarning milliy matbuot taraqqiyotiga ta’sir qilganligi, ayni paytda matbuot materiallari demokratik o‘zgarishlarni yorishda muhim manba bo‘la olishi. O‘zbek milliy matbuotining atoqli namoyandalarining milliy matbuot rivojiga qo‘shgan hissalarini, ularning publitsistik chiqishlarida tarixiy jarayonlarning tahlili.

5- modul. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxorodagi iqtisodiy – siyosiy vaziyat va matbuotning ahvoli.

Buxoro amirligining ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy ahvoli qoloq ekanligi, uning sabablari, keltirib chiqargan bir necha omillar, yarim mustamlakachilik asoratlari, o‘rta asrchilik feodal munosabatlarning va despotik davlat boshqaruvining mavjudligi. Buxoroda jadidchilik g‘oyalarining kirib kelishi, taraqqiyparvarlarning maorif va madaniyat sohasiga yangicha yondashuvlari mahalliy matbuot vujudga kelishining tarixiy omili ekanligi. Buxoro jadidlarning siyosiy kurash maydoniga chiqishi, ularga nisbatan amirlik tuzumining qarshi ekanligi, oqibatda taraqqiyparvarlarning muhojirlik vaqtlaridagi faoliyati milliy matbuot rivojining yangi davri sifatida talqin etilishi.

6- modul. Buxoro Xalq Sovet Respublikasi davri matbuoti

Buxoro amirligining ag‘darilishi, bu tarixiy voqeaning oqibatlarini, qizil armiya qo‘shinlarining noinsoniy hatti-harakatlari, shunday murakkab sharoitda BXSР davlati va hukumatining tuzilishi, uning boshqaruvi, nozirliklar faoliyati, iqtisodiy va ijtimoiy-siyosiy, madaniy sohalarda olib borilgan bir qator islohotlar. “Buxoro axbori” gazetasining umumiy tavsifi va mazmunini bayon etish orqali uning muharrirlari, nashr soni, shakli, ruknlari, maqolalar turkumi va bibliografiyasiga e’tibor qaratish. “Ozod Buxoro” gazetasiga tavsif - bu gazetaga mafkuraviy ta’sirning kuchayishi omillarini, shakli va mazmuniga bir qator o‘zgarishlar sodir bo‘lganligini izohlashdan iborat ekanligi.

7- modul. “Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalarini – BXSР tarixini o‘rganish manbasi

BXSР matbuoti sahifalarida iqtisodiy ahvolga doir maqolalar ancha salmoqli bo‘lib, bu esa mamlakatning paxtachilik, qorko‘lchilik, ipakchilik, ichki va tashqi savdo, bank-moliya va pul tizimi, soliq va bojxona sohasini o‘rganish uchun muhim manbaviy material ekanligi. Gazetalarda ijtimoiy muammolarning yoritilishini qayd etish orqali BXSРdagi maishiy turmush muammolari, xalq salomatligi va xotin-qizlar masalalarini tahlil etish.

“Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalaridagi ma’lumotlar asosida BXSRdagi siyosiy jarayonlar va davlat boshqaruvi, ya’ni hukumat tizimidagi islohotlar, harbiy masalalarning talqin etilishi.

“Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalarida maorif va madaniyat masalalarining yoritilishi masalasi tahlili, qolaversa, gazetalaridagi salmoqli maqola va xabarlar mazkur muammolarga qaratilganligi. 1920-1921 yillarda e’lon qilingan materiallarda respublika maorif tizimini shakllantirish jarayoni, savodsizlikka qarshi kurash tadbirlari, madaniy oqartuv muassasalarini ochilishi haqida to’laroq tasavvur hosil qiladi. BXSRdagi teatr, kutubxona, muzey, musiqa maktabi, klub, choyxona, kasalxona, dorixona, milliy bog‘, dam olish maskani kabi yangi tashkil qilingan muassasalar to’g’risida ko’plab ma’lumotlar mavjud. Mazkur ma’lumotlar orqali turli-tuman madaniy muassasalarga asos solinganligi bilan bog’liq sanalar, ular faoliyati yo’nalishlarining maqsad va vazifalari aniq dalilii raqamlarda berilganligi.

“Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalarida BXSR ichki siyosati bilan bog’liq voqealarni aks etuvchi oyna bo’libgina qolmay, dunyo mamlakatlarida kechgan ijtimoiy-siyosiy muammolarni o’z o’quvchilariga etkazib beruvchi matbuot organlari xam bo’ldi. Gazetalarning turli-tuman sonlarida Evropa va Osiyo qit’alarining ayrim olingan davlatlaridagi qaynoq siyosiy jarayonlar yoritilganligi.

“Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalarida BXSRning xorijiy davlatlar bilan hamkorlik aloqalari haqida ham boy manbaviy asos bo’ladi. BXSRning G’arb va SHarq dunyosidagi davlatlar bilan imkon qadar mustaqil iqtisodiy aloqalarga kirishganligini isbotlovchi o’nlab raqam va dalillar keltirilgan. Matbuot orqali BXSR hukumati har doim ham Markaz izmi bilan ish ko’rmaganligi, aksincha, mustaqil tashqi iqtisodiy siyosat yo’lini tutishga uringanligini ko’rsatadi. BXSRning xorijiy mamlakatlarda va qo’shni respublikalarda diplomatik vakolatxonalarini ochilganligi, ularda faoliyat ko’rsatgan elchi va konsulxonalar vakillari bilan bog’liq boy materiallar gazetalarida uchraydi. “Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalarining o’nlab sonlarida BXSRning xorijiy davlatlardan RSFSR, Turkiya, Germaniya bilan madaniy aloqalari, ayniqsa, xorijga o’qish uchun yuborilgan o’quvchi va talabalari to’g’risidagi dalillar ayniqsa, qiziqarliidir.

Adabiyotlar

1. Abduazizova N. O‘zbekiston jurnalistikasi tarixi (1870-2000) - Toshkent: Akademiya. 1999. -192 b.
2. Abduazizova N. Milliy jurnalistika tarixi (Genezis va evolyusiyasi). Birinchi jild. –Toshkent: SHarq, 2008. -380 b.
3. Alimova D., Mustafoeva N., Rajabov Q. Tarixga murojaat xolislikni talab etadi // O‘zbekiston tarixi. -T.: 2004. -№3. -B. 70-81.
4. Alimova D., Rashidov U. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxorodagi siyosiy harakatlar va kurashlar. Buxoro – 2009. -116 b.
5. Alimov I. Aграрные преобразования в Народных Советских Республиках Хорезма и Бухары (1920-1924gg).- T.: Uzbekistan, 1970. -80 s.
6. Amonov U. “Buxoroyi sharif” ro‘znomasini o‘qib... //Pedagogik mahorat. -Buxoro, 2007. -№1. -B. 50-51.
7. A’zamxo’jaev S. Turkiston muxtoriyati: milliy-demokratik davlatchilik qurilishi tajribasi. -T.: Ma’naviyat, 2000. -168 b.
8. Bobojonova F. XIX asr oxiri-XX asr boshlarida Buxoro amirligida madrasa tizimi //Pedagogik mahorat. -Buxoro, 2007. -№2. -B. 32-33.
9. Vasileva E. “Ozod Buxoro” haqida //Buxoro haqiqati. 1990 yil 26 aprel.
10. Do’stqoraev B. CHo’lpon: gazeta - ettinchi davlat //O‘zbekiston adabiyoti va san’ati. 2004 yil 22 oktyabr.
11. Do’stqoraev B. Buxoroda milliy matbuotning yuzaga kelishi //Ma’rifat. 2008 yil 21, 25, 28 iyun, 2 iyul.
12. Do’stqoraev B. O‘zbekiston jurnalistikasi tarixi. (1870-1917 yil noyabr). Darslik. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2009. -378 b.
13. Jadidchilik: islohot, yangilanish, mustaqillik va taraqqiyot uchun kurash. (Turkiston va Buxoro jadidchiligi tarixiga yangi chizgilar) /Davriy to‘plam. -№ 1. -T.: Universitet, 1999. -218 b.

14. Ziyov Said. O'zbek vaqtli matbuoti tarixiga materiallar (1870-1927). –Toshkent-Samarqand: O'zdamnashr, 1927. -180 b. (Qayta nashri: Ziyov Said. Tanlangan asarlar. -T.: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1974. -B. 14-115).
15. Ishanov A. Buxarskaya Narodnaya Sovetskaya Respublika. -T.: Uzbekistan, 1969. -392 s.
16. Yo'ldoshev N. Matbaa va matbuot tarixidan //Buxoro haqiqati. 1990 yil 15 avgust.
17. Karimov R., Radjabov K. Politicheskaya i ekonomicheskaya situatsiya v Buxarskoy Respublike (1920-1924 gg.) //Istorii Uzbekistana (1917-1991gg.) -T.: SHark, 2002. -S. 63-70.
18. Majid Hasaniy. Fayzulla Xo'jaev. -T.: O'zbekiston, 1990. -204 b.
19. Mahmudov M. Barhayot siymolar (Qatag'on qurbonlari haqida lavhalar). -T.: O'zbekiston, 1991. -96 b.
20. Mahmud Said Ahroriy. Tanlangan asarlar /To'plab nashrga tayyorlovchi Xolida Ahrorova. -T.: Ma'naviyat, 2001. -101 b.
21. Milliy matbuot sahifalarida (1921-1926 y.) /Maqolalar bibliografiyasi. -T.: Ma'naviyat, 1999. -112 b.
22. Mingnorov A. Turkistonda 1917-1918 yillardagi milliy siyosiy tashkilotlar (milliy matbuot materiallari asosida). -T.: Ma'naviyat, 2002.
23. Orziev M. XX asr boshlarida Buxoroda xorijda chop etilgan matbuot targ'iboti // “Tarixiy xotira – ma'naviyat asosi” mavzusidagi ilmiy-nazariy anjumani materiallari. –Buxoro, 2010. –B. 87-88.
24. Orziev M. “Buxoroi sharif” va “Turon” gazetalarini – tadqiqotchilar nigohida //“XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxoro” mavzusida respublika ilmiy-nazariy anjumani materiallari. –Buxoro, 2010. -B. 22-24.
25. Orziev M. XX asr boshlarida Buxoro amirligidagi iqtisodiy ahvol xususida (“Buxoroi sharif” gazetasi materiallari asosida) // “Tarixiy xotira – ma'naviyat asosi” mavzusidagi ilmiy-nazariy anjumani materiallari. –Buxoro, 2011. –B. 52-54.
26. Rajabov Q. Buxoro va Xorazm Xalq Respublikalari: davlatchilikning demokratik shakli /O'zbekiston davlatchiligi tarixi ocherklari. -T.: SHarq, 2001. -B.185-202.
27. Rajabov Q. Buxoroga qizil armiya bosqini va unga qarshi kurash. -T.: Ma'naviyat, 2002. -144 b.
28. Rajabov Q., Haydarov M. Turkiston tarixi (1917-1924 yillar) /O'quv qo'llanma. -T.: Universitet, 2002. -168 b.
29. Rajabov Q. Buxoro Xalq Sovet Respublikasi /O'zME. 2-jild. -T., 2001. -B.299-302.
30. Rajabov Q., Ergashev O. Buxoro vohasida yashovchi boylar va ulamolarning qatag'on qilinishi //Bux DU ilmiy axborotlari. -Buxoro, 2008. № 3. -B.13-18.
31. Rajabov Q., Rahmonov K. “Buxoro axbori” va “Ozod Buxoro” gazetalarida maorif masalasining yoritilishi // O'zbekiston tarixi va madaniyati (Respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari). Toshkent – 2011. –B. 154-160.
32. Rajabov Q. Fayzulla Xo'jaev (tarixiy esse). –T.: “ABU MATBUOT-KONSALT” nashriyoti, 2011. -48 b. –(Tarix va taqdir).
59. Rashidov U. Buxoro inqilobi: u qanday bo'lgan edi? //Buxoro haqiqati. 1995 yil 23 avgust.
33. Rashidov U. Buxoro Xalq Respublikasi. -Buxoro: Buxoro, 2003. -99 b.
34. Rashidov U., Rashidova L. Buxoro amirligida jadidchilik harakati va uning shakllanish omillari /Iz istorii kulturnogo naslediya Вухары. (10 выпusk). -Buxara: Buxara, 2006. -B.81-84.
35. Rashidov U. Buxoro bosqini va sovet tuzumiga qarshi kurash. -Buxoro, 2008. -64 b.
36. Rahmonov K. “Buxoro axbori” gazetasi - Buxoro Respublikasi matbuot organi //Jamiyat va boshqaruv. -T., 2004. № 2. -B.44-46.
37. Rahmonov K. Sog'likni saqlash muammolarining davriy matbuotdagi talqini //Jamiyat va boshqaruv. -T., 2006. (maxsus son), -B.115-117.
38. Rahmonov K. Fayzulla Xo'jaevning Berlindan Buxoroga maktubi //Buxoro mavjlari. -Buxoro, 2008. № 1. -B.34-35.
39. Rahmonov K., Hayitov J. Buxoroda mahalliy matbuotning vujudga kelishi tarixidan (XX asrning birinchi choragi) // Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. -Buxoro. 2008. № 3. -B.24-28.

40. Rahmonov K. BXSrdagi qishloq xo'jaligi muammolarining davriy matbuotda yoritilishi // O'zbekiston tarixi yosh tadqiqotchilar nigohida (YOsh tarixchi olimlarning ilmiy maqolalari to'plami). –T.: “O'ZBEKISTON” NMIU, 2010. –B. 53-57.
41. Rahmonov K. Matbuotda dunyo mamlakatlaridagi ijtimoiy-siyosiy muammolar talqini // Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. –Buxoro, 2011. -№1. –B. 4-8.
42. Turdiev SH. Ular Germaniyada o'qigan edilar. -T.: Akademxizmat, 2006.
43. Fayzulla Xo'jaev. Tanlangan asarlar. 3 tomlik. T.1. -T.: Fan, 1976. -B.535.
44. Fitrat. Tanlangan asarlar. (Nashrga tayyorlovchi, to'plovchi, so'z boshi va izohlar muallifi – Hamidulla Boltaboev). –T. I, -T.: Ma'naviyat, 2000. -255 b. ; T. II. -T.: Ma'naviyat, 2000. -204 b. ; T. III. -T.: Ma'naviyat, 2003. -255 b.
45. SHek L. Pobeda Narodnoy Sovetskoy revolyusii v Buxare.-T.: Gosizdat, 1956.-80s.
46. SHodmonova S. Turkiston matbuotida hunar ta'limi masalalari // Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. -Buxoro. 2009. № 3. -B.21-23.
47. SHodmonova S. Turkiston tarixi-matbuot ko'zgasida (1870-1917 yillar). –T.: Yangi nashr, 2011. - 296 b.
48. Ernazarov T. , Akbarov A. Istoriya pechati Turkestana (1970-1925). –Toshkent: O'qituvchi, 1976. - 287 s.
49. O'zbekistonning yangi tarixi. 2-kitob. O'zbekiston sovet mustamlakachiligi davrida /Ilmiy muharrir Jo'raev M. -T.: SHarq, 2000.-688
50. O'zbekiston tarixi (1917-1991 y). 10-sinf o'quvchilari uchun darslik. /Mas'ul muharrir Alimova D. -T.: SHarq, 2000. -416 b.
51. O'zbekiston davlatchiligi tarixi ocherklari /Mas'ul muharrirlar: Alimova D, Rtveladze E. -T.: SHarq, 2001. -224 b.
52. O'zbekiston tarixi (Oliy o'quv yurtlarining nomutaxassis fakultetlari talabalari uchun darslik) /R.Murtazaevaning umumiy tahriri ostida. -T.: YAngi asr avlodi, 2003. -675 b.
53. O'zbekiston tarixi solnomasi /Tuzuvchi mualliflar: Rajabov Q., Hasanov F. -T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2007. -230 b.
54. Qosimov F., Rashidov U. Buxoro amirligining tugatilishi /Buxoro tarixi masalalari. -Buxoro, 1996.-B.69-93.
55. Qosimov F. Buxoro Respublikasi tarixshunosligi. -Buxoro, 1997. -70b.
56. Qosimov F. Buxoroda milliy demokratik harakatning o'ziga xos xususiyatlari /Markaziy Osiyo XX asr boshlarida: islohotlar, yangilanish va taraqqiyot uchun kurash. -T. , 2001. -B.115-118.
57. Hayitov SH. Birinchi muharrir //Buxoronoma. 2003 yil 10 sentyabr.
58. Hayitov SH., Rahmonov K. Buxoro Xalq Respublikasi va Germaniya: hamkorlikning tarixiy lavhalari (1920-1924 yillar). -T.: Fan, 2004. -101b.
59. Hayitov SH. va b. Buxoro Xalq Sovet Respublikasi: iqtisodiyot, ijtimoiy siyosat, madaniy hayot. – Buxoro: Buxoro, 2005. - 154 b.
60. Hayitov SH. O'zbek muhojirligi tarixi (1917–1991 yillar). -T.: ABU MATBUOT-KONSALT, 2008. – 207 b.
61. Hayitov SH., Orziev M. Sadridin Ayniy asarlari – Buxoro matbuoti tarixidan ma'lumot beruvchi muhim manba // Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. -Buxoro. 2009. № 4. -B. 3 - 6.
62. Holboev S. Buxoro amirligining oltin xazinasi. -T.: Fan, 2008. -180 b
63. Rahmonov K., Majidov J. “Turkiston matbuotining dolzarb muammolari”. O'quv qo'llanma. – Buxoro. 2019 (to'ldirilgan nashri).
64. Hayitov SH. va boshqalar. Buxoroning jaxoniy shuhrati. –T., “Durdona”, 2020 yil. 208 bet.

Tarixiy geografiya

Fanning tarkibi:

1-MODUL: TARIXIY GEOGRAFIYANING METODI, PREDMETI VA VAZIFALARI.

Mavzu: Kirish. Tarixiy geografiyaning metodi, predmeti va vazifalari.

Mavzu rejasi:

1. Tarixiy geografiya fani haqidagi ilmiy qarashlar
2. Tarixiy geografiyaning predmeti vazifalari
3. Tarixiy geografiyaning o'rganish manbalari, metodi

Mavzu: Tarixiy geografiyaning vazifalari. Tarixiy geografiyaning asosiy bo'limlari.

Reja:

1. Tarixiy geografiyaning vazifalari.
2. Tarixiy geografiyaning asosiy bo'limlari.
3. Tarixiy geografiyani o'rganishda yordamchi tarix fanlari.

2-MODUL: TARIXIY GEOGRAFIYANING SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI.

Mavzu: Tarixiy geografiyaning shakllanishi

Mavzu rejasi:

1. Tarixiy geografiyaning fan sifatida shakllanishi.
2. Tarixiy geografiya sohasining taraqqiyotida O'rta Osiyolik olimlarning hissasi.
3. Tarixiy asarlarda o'lka tarixiy geografiyasi

3-MODUL: TARIXIY KARTOGRAFIYA VA UNING ASOSIY YO'NALISHLARI.

Mavzu: Karta va kartografiya tushunchasi

Mavzu rejasi:

1. Karta va kartografiya tushunchalari.
2. Tarixiy kartalar.
3. Tarixiy kartografiya.

4-MODUL: TARIXIY KARTOGRAFIYANING SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI.

Mavzu: Tarixiy kartografiyaning taraqqiyoti va rivojlanishi

Mavzu rejasi:

1. Antik davr muarrixlarining o'rta osiyoga doir kartografik tadqiqotlari
2. XIII - XIX asrlarda harbiy Evropada O'rta Osiyo haqidagi tarixiy kartografik ma'lumotlar.
3. Rossiyada O'rta Osiyo haqidagi tarixiy kartografik ma'lumotlar.
4. O'rta Osiyo olimlarining tarixiy kartografik tadqiqotlari.

5-MODUL: O'RTA OSIYONING IBTIDOIY JAMOA VA ANTIK DAVRDAGI TARIXIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: ibtidoiy jamoa va antik davri tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

1. O'rta osiyoning ibtidoiy jamoa davridagi tarixiy geografiyasi.
2. O'rta osiyodagi hadimgi xalqlar va davlat birlashmalari tarixiy geografiyasi.
3. Miloddan avvalgi IV va milodiy IV asrlarda O'rta Osiyo tarixiy geografiyasi.
4. Buyuk ipak yo'li tarixiy geografiyasi.

6-MODUL: O'RTA OSIYONING O'RTA ASRLARDAGI TARIXIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: O'rta asrlar tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

1. E'ftalitlar, Turk xoqonligi davridagi tarixiy geografiya.
2. Arablar bosqini va milliy ozodlik harakatlari tarixiy geografiyasi.
3. IX- XII asrlarda O'rta Osiyo tarixiy geografiyasi.
4. Mo'g'il bosqini va mo'g'il uluslari davrida O'rta Osiyo tarixiy geografiyasi.
5. Amir Temur va Temuriylar davri tarixiy geografiyasi.
6. Shayboniylar va Ashtarxoniylar davrida O'rta Osiyo tarixiy geografiyasi.

7-MODUL: O'RTA OSIYO DAVLATLARINING XVIII-XIX ASR BIRINCHI YARMIDAGI TARIXIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: XVIII-XIX asr birinchi yarmidagi tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

- 1.O'rta Osiyo xonliklarining siyosiy tuzilishi va davlat boshqaruvi.
- 2.Xonliklarning ma'muriy hududiy bo'linishi soliq tizimi.
- 3.Xonliklarning aholisi va iqtisodiy geografiyasi.

8-MODUL: O'RTA OSIYONING CHOR ROSSIYASI BOSHQARUVI DAVRIDAGI TARIXIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: Chor Rossiya boshqaruvi davridagi tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

- 1.Chor Rossiyasining O'rta Osiyoni istilo etish geografiyasi va milliy - ozodlik harakatlari geografiyasi.
- 2.O'rta Osiyoning Rossiya boshqaruvi davridagi tarixiy geografiyasi.
3. XIX srning II - yarmi va XX asr boshlarida Turkistonda iqtisodiy hayot.

9-MODUL: 1917-1924 yillarda Turkiston. O'zbekistonning 1924-1938 yillardagi chegaralari va ma'muriy-hududiy bo'linishi.

Mavzu: O'zbekistonning 1924-1938 yillardagi chegaralari va ma'muriy-hududiy bo'linishi.

Mavzu rejasi:

- 1.1917 - 20 yillarda Turkiston tarixiy geografiyasiga tavsif.
- 2.Milliy hududiy chegaralanish va O'zbekiston SSRning tashkil topishi.
3. 1924 - 38 yillarda O'zbekistonning chegaralari va ma'muriy - hududiy bo'linishi.

10-MODUL: O'ZBEKISTON POYTAXTLARI.

Mavzu: O'zbekiston poytaxtlari.

Mavzu rejasi:

- 1.Buxoro O'zbekistonning dastlabki poytaxti
- 2.Samarhandning poytaxt bo'lishi
3. Toshkent O'zbekiston poytaxti

Mavzu: Sovetlar davrida O'zbekiston, Qozog'iston va Tojikiston chegarasining o'zgarishlari.

Mavzu rejasi:

- 1.Sovet davrida O'zbekiston chegarasining o'zgarishlari
- 2.Sovet davrida Qozog'iston chegarasining o'zgarishlari
- 3.Sovet davrida Tojikiston chegarasining o'zgarishlari

11-MODUL: O'ZBEKISTONNING XO'JALIGI, AHOLI VA TABIIY GEOGRAFIYASI.

Mavzu: O'zbekistonning xo'jaligi, aholi va tabiiy geografiyasi.

Mavzu rejasi:

- 1.Sovet davrida O'zbekistonning xo'jalik iqtisodiy geografiyasi.
- 2.O'zbekiston SSRning aholi tarixiy geografiyasi.
3. Sovet davrida O'zbekistonning tabiiy geografiyasidagi o'zgarishlar

12-MODUL: O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TARIXIY GEOGRAFIYASI (1991-2008 YILLAR).

Mavzu: O'zbekiston Respublikasining tarixiy geografiyasi

Mavzu rejasi:

- 1.Siyoiy, ma'muriy - hududiy bo'linishi.
- 2.Aholi tarixiy geografiyasi.

3.Xo'jalik iqtisodiy va tabiy geografiyasi.

TGT 130

Buxoro davlat universiteti

20300 Tarix (Jahon mamlakatlari bo'yicha)

Buxoro tarixi – 3 – kurs talabalari (7-jarayon)
turining

YEVROPA VA AMERIKA MAMLAKATLARI ENG YANGI TARIXI

FAN KATALOGI

Akademik daraja - BAKALAVR

O'qish muddati - 4 yil

Ta'lim shakli – kunduzgi

Ta'lim tili - o'zbek

Jami kreditlar - 240

Fanlarga ajratilgan umumiy soatlar –

Fanning tarkibi:

- 1-ma'ruza.** Kirish. I va II jahon urushi o'rtasidagi Evropa mamlakatlari.
- 2-ma'ruza.** Buyuk Britaniya 1918-1945 yillarda
- 3-ma'ruza.** Germaniya 1918-1945 yillarda.
- 4-ma'ruza** Fransiya 1918-1945 yillarda.
- 5-ma'ruza.** AQSH 1918-1945 yillarda
- 6-ma'ruza.** Italiya 1918-1945 yillarda.
- 7-ma'ruza.** SSSR 1918-1945 yillarda.
- 8- ma'ruza.** SHarqiy Evropa davlatlari 1918-1939 yillarda.
- 9-ma'ruza.** Yevropa va Amerika davlatlari ikkinchi jahon urushi yillarida
- 10-ma'ruza.** Ikkinchi jahon urushidan keyingi yillarda Evropa va Amerika mamlakatlari
- 11-ma'ruza.** GFR II jahon urushidan keyingi yillarda
- 12-ma'ruza.** AQSH II jahon urushidan keyingi yillarda
- 13-ma'ruza.** Angliya II jahon urushidan keyingi yillarda
- 14-ma'ruza.** Fransiya II jahon urushidan keyingi yillarda
- 15-ma'ruza.** SSSR II jahon urushidan keyingi yillarda. SHarqiy Evropa mamlakatlari ikkinchi jahon urushidan so'ng
- 16-ma'ruza.** SHarqiy Evropa mamlakatlari ikkinchi jahon urushidan so'ng
- 17-ma'ruza.** Ikkinchi jahon urushidan so'ng xalqaro munosabatlar

TARBIYAVIY ISHLAR METODIKASI

Kod: O'EYaTM1004

Soat: 34

Kredit: 4

Majburiy fan

Fanning maqsad va vazifalar

Fanning maqsadi: Eng yangi davr tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi: rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari fanining predmeti va vazifalari to‘g‘risida talabalarga umumiy tushuncha berish eng yangi davr tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi: rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari fanining vazifasi eng avvalo tarix aniqlovchisi va tarixiy tadqiq usullarini eng qadimgi davrdan hozirgi kunlarga bo‘lgan jarayoni va jamiyatning rivojlanishiga qo‘shgan hissasi va ahamiyati bilan belgilangan.

Fanning vazifasi – talabalarga eng yangi davr tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi: rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari fanining umumiy tavsifi, davrlashtirish va xronologiya, insoniyatning keyingi tarixiy rivojlanish bosqichida fan, texnika, madaniyat axborotlar o‘zlashtira borish, ularni tabiiy tanlanish nazoratidan chiqishga, jamiyatga bog‘liq bo‘lishga olib kelgan hodisalar haqida chuqur bilim berish va o‘rgatishdan iborat.

Fan yakunida talaba qanday bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘ladi?

Eng yangi davr tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi: rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari o‘quv fanini o‘zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida magistrant:

- eng yangi davr tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi: rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari fanidan talabalar har bir tarixiy davrda tarixiy tadqiqotlar ko‘lami, har bir davrning o‘z dolzarb muammosini tadqiqotlarning metodologik asoslarini mukammal bilishi shart

- eng yangi davr tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi: rivojlanishining asosiy yo‘nalishlarining mukammal, rivojlanib borish jarayonlari, tarix fanining alohida fan mavqeiga ega bo‘lishi. Klassik va hozirgi davrdagi tarix fanining dolzarb muammolari, yevropa Sharq olimlari, manbashunoslarning tarixiy nazariyalarini mukammal o‘rganishi shart.

- Talaba o‘zlashtirayotgan fan bo‘yicha egallagan bilimlarini tahlil qilish eng yangi davr tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi: rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari jahon hamjamiyati tomonidan to‘plangan tarixiy tajribani ilmiy va pedagogik amaliyotda samarali qo‘llash malakalariga ega bo‘lishi shart.

Ta`lim texnologiyalari va metodlari:

- ma`ruzalar ;
- interfaol keys – stadyalar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo`lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

Fanning qisqacha bayoni:

“Yevropa va Amerika mamlakatlari eng yangi tarixi” fani umumkasbiy fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 3-kursda o‘qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi va “Tarix (Jahon mamlakatlari bo‘yicha)” bakalavriat ta’lim yo‘nalishlarida ham o‘qitiladi. “Yevropa va Amerika mamlakatlari eng yangi tarixi” fanini puxta o‘zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga, talabalarining pedagogik amaliyoti davrida va universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko‘nikma sifatida xizmat qiladi.

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o‘quv mashg‘uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	2 ta
Oraliq nazorat	1 ta
Yakuniy nazorat	1 ta (semestr oxirida)

Adabiyotlar

Prezident asarlari

1. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олийжанлб халқимиз билан курамиз. – Т.: Ўзбекистон НМИУ, 2017. – 488 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик-ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 104 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Қонун устиворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 24 йиллигига бағишлаб қилинган маъруза. 2016 йил, 6 декабрь./Ш.М. Мирзиёев. – Т.: Ўзбекистон НМИУ, 2017. – 48 б.
4. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг кўшма мажлисида сўзланган нутқ/ Ш.М. Мирзиёев. – Т.: Ўзбекистон НМИУ, 2016 йил, - 56 б.
- 5.

Adabiyotlar

1. Историография нового времени стран Европы и Америки PDF. – М.: Изд-во МГУ, 1967.
2. Историография нового времени стран Европы и Америки PDF. – М.: Изд-во МГУ, 1968.
3. Историография новой истории стран Азии и Африки. – М.: 2001.
4. Историография новой истории стран Азии и Африки. – М.: 2002

Qo'shimcha adabiyotlar

5. Источниковедение новой истории зарубежных стран. – М. 1986.
6. История нового времени стран европы и Америки. – М. 1967
7. Вайнштейн О.Л. Западноевропейская средневековая историография. Ч 2. –М-Л. 1964.
8. Кон И.С. Политические воззрения Джона Мильтона Уч. Зап. Волгоградского гос. Пед. Ин-та, 1961. Том 9.
9. Левин Г.Р. Памфлеты Лильберна, Овертона а Уолвила 1645-1647 Уч. Зап. Волгоградского гос. Пед. Ин-та, 1942. Вып 3.
10. Плеханов Г.В. Жан-Жак Руссо и его учение о происхождение неравенство между людьми. Соч. Т. 18. – М-Л. 1949.
11. Алпатов М.А. политические идеи французкой буржуазной историографии XIX в. – М. 1958.
12. Косминский Е.А. Вольтер и истрическая наука. М. 1945.
13. Жан-Поль Марат: избранные произведения. Т. 1. М. 1956.
14. Штейн В.М. Адам Смит. Личность и учение. – СПб., 1923.
15. Меринг Ф. Легенда о Лессинге. – М. 1934.
16. Гулыга А.В. Рердер. – М. 1963.
17. Мошковская Ю.Я. Геогр-Фостер немецкий просветитель и революционер XVIII в. (1754-1792). – М. 1961.
18. Бельявская И.А. Франклин-деятель национально-освободительного движения американского народа. – Вопросы истории 1956 № 10.

19. Черепин Л.В. Русская историография до 19 в. – М. 1957.
20. Алпатов М.А. Политические идеи французской буржуазной философии XIX в. – М. 1949.
21. Реизов Б.Г. Французская романтическая историография (1815-1830) – Л. 1956.
22. Мелешенко З.Н. Из истории идейно-философской борьбы за единство Германии в XVIII и начале XIX вв. – Л. 1958.
23. Милицина Т.В. Историография французской революции XVIII в. – М-Л. 1971.
24. Данилов А.И. Немецкие буржуазные историки либерального направления во время 1 мировой и революции 1918-1919 гг. – М., 1958.
25. Габриэльян С.И. Янги ва энг янги тарихи тарихшунослиги ва манбашунослиги. Ўқув-услубий мажмуа. Университет2011.

Elektron adabiyotlar

1. <http://grid.rug.nl/abc>
 2. <http://library.Byu.edu/-edu/eurodocswww.ucans>.
 3. <http://historyhanover.edu/texts.htm>
 4. <http://ucr.edu/h-gig/horuslinks.html>
 5. <http://Englishwww.hss.cmu.edu/history>
 6. <http://www.ukans.edu/history/vl/>
 7. <http://www.lib.muohuo.edu/inet/subi/history//wwii/index.hrml>
 8. <http://www.lib.byu.edu/-rdl/wwl/>
 9. <http://classics.mit.edu>
 10. <http://www.washlav.edu/forint/>
- <http://www.eole.edu/lawweb/fvjln.ht>

Jahon sivilizatsiyalari tarixi

Kod: JSTB204	Soat: 120	Kredit: 4	Majburiy fan
--------------	-----------	-----------	--------------

Fanning maqsadva vazifalar

Fanning maqsadi:

- Jahon sivilizatsiyalari tarixining turli bosqichlarida ro'y bergan muhim voqealar va jarayonlarni yoritib berish; – insoniyatning ko'p asrlik taraqqiyotiga katta ta'sir ko'rsatgan omillarni tahlil qilish; - tarixiy rivojlanish davomida turli mamlakatlar va mintaqalarga xos bo'lgan xususiyatlarni ochib berish; - dunyoning turli chekkalarida ro'y bergan voqealar va jarayonlarning ko'p hollarda o'zaro bog'liqligini talabalarga tushuntirish;
- tarixiy rivojlanishning barcha mamlakatlar uchun umumiy qonuniyatlar mavjudligini namoyon qilish va chuqur xamda xar tomonlama tanishtirishdan iborat.

Fanning vazifalari

– nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, katta xajmdagi ma'lumotlar bilan ishlash va unda bulutli texnologiyalarni qo'llash, jahon tarixini, undagi xavfsizlikni ta'minlashning strategik yo'nalishlari, dunyoga integratsiya bilan rivojlanishni olib borish siyosat yo'lini to'g'ri tanlash va ulardan samarali foydalanishning ahamiyatini ochib berishdan iborat.

Fan yakunida talaba qanday bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladi?

- Jahon sivilizatsiyalari tarixi fanining o'ziga xos xususiyatlari;
- Davlatchilik namunalarining ahamiyati va vazifasi;
- boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim bo'lgan muammolari;
- Dunyo davlatlarining tarixi va hozirgi vaqtdagi holati haqidagi bilim;

- Jahontarixi fanining ilmiy asoslarini, tamoyillarini, ta'lim jarayonida qo'llanadigan metodlarni, dars turlari va tarkibini;
- Tarix fanining rivojlanish tendenziyalari;
- Tarix o'qitish metodikasini;
- Dunyo davlatlari tarixiy tajribasini o'rgatish metodikasini;
- Tarix darslarida o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etishning eng qulay va foydali shakllari, usullari va vositalarini **ko'nikma**;
- Tarixdarslarida ta'lim va tarbiya birligi tamoyiliga amal qilish;
- dars jarayoniga ilg'or va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni olib kirish, kompyuter va o'qitish texnika vositalaridan, turli ko'rgazma hamda tarqatma materiallardan samarali foydalana olish;
- o'quvchilar bilimini tekshirish va baholash shakllarini aniqlay olish;
- xatolarni kelib chiqish sabablarini aniqlash hamda xatolarning oldini olish va bartaraf qilish ustida ishlash;

Fanning qisqachabayoni:

“Jahon sivilizatsiyalari tarixi” fani mutaxassislik fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 2- va 3-kurslarda o'qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan gumanitar fanlar turkumiga kiradi. Jahon sivilizatsiyalari tarixi fanini puxta o'zlashtirish nazariy materiallarni bilish bilan birga, talabalarning pedagogik amaliyoti davrida va universitetni bitirgandan keyingi ishlarda ko'nikma sifatida xizmat qiladi.

O'qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma'ruza
Seminar
Mustaqil ta'lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o'quv mashg'uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriynazorat	6 ta
Oraliqnazorat	6 ta
Yakuniynazorat	6 ta (semestroxirida)

Fanning tarkibi:
“Цивилизация” тушунчаси. Унинг таърифи ва ўзига хос сифатлари. Дастлабки цивилизацияларнинг шаклланиши
Икки дарё оралиғи (Месопотамия) Қадимги цивилизацияси. Қадимги Миср цивилизацияси
Қадимги Кичик Осиё ва Шарқий Ўрта ер денгиз бўйи цивилизациялари.
Қадимги Жануби-Шарқий Осиё ва Хитойнинг цивилизацияси
Қадимги Юнонистон ва Қадимги Рим цивилизацияси Рим цивилизацияси санбалари
Қадимги ва илк ўрта асрларда Эрон
Қадимги Хитойнинг цивилизацияси

I modul: “Sivilizatsiya” tushunchasi. Uning ta`rifi va o`ziga xos sifatlari. Dastlabki sivilizatsiyalarning shakllanishi

Mavzu: Kirish. Qadimgi sharq manbashunosligi

Mavzu rejasi:

1. Qadimgi Sharq tarixi manbashunosligi va tarixshunosligi.

Manbaturlarivaularnio`rganishmetodikasi

2. Me`morchilikyodgorliklari. Arxeologikmanbalar

3. Qadimgi Misrtarixshunosligivamanbashunosligi

2-MODUL.QADIMGI MESOPOTAMIYA VA MISR

Mavzu: Qadimgi Mesopotamiya sivilizatsiyasi.

Reja:

1. Mesopotamiyaningtabiiysharoiti, iqlimivaaholisi

2. Ikkidaryooraliq`ida ilk sivilizatsiyalarningvujudgakelishi

3. Xo`jalikningrivojlanishi, dehqonchilik, chorvachilik, hunarmandchilik

Mavzu: Qadimgi Misr

Reja:

1. Qadimgi Misrningtabiiysharoitivaaholisi. Ilk dehqonjamoalari

2. IlkvaQadimgipodsholikdavridaMisr

3. Fir`avnlarningfaoliyati. Xufu, XafraMenkauraehromlari

4. Qadimgi Misr madaniyati

3-MODUL.QADIMGI OSSURIYA, KICHIK OSIYO

Mavzu: Qadimgi Kichik Osiyo va Sharqiy O`rta yer dengiz bo`yi sivilizatsiyalari

Reja:

1. Yangiossurpodsholigi. Iqtisodiyuksalish

2. Ossurqonunlarisharhi

3. Ikkidaryooraliq`imadaniyati. Yozuv, fan, adabiyot, afsonalar

Mavzu: Qadimgi Kichik Osiyo

Reja:

1. Qadimgi Xettdavlatiningtabiiysharoitivaaholisi

2. Xettdavlatiningvujudgakelishivayuksalishi

3. Xettdavlatiningijtimoiy-iqtisodiyahvoli

4-MODUL.Qadimgi Old Osiyo

Mavzu: Qadimgi Yaqin Sharq

Reja:

1. Qadimgi Yamxad

2. Qadimgi Fnikiya

3. Qadimgi Fnikiya madaniyati2-mavzu. Boshlang`ich sinflarda badiiy asarni tahlil qilish.

4-MODUL. QADIMGI XITOIY

Mavzu: Qadimgi Janubi-Sharqiy Osiyo va Xitoyning sivilizatsiyalari

Reja:

1. Tabiiysharoiti, iqlimivaaholisi
2. Ilkdehqonchilikmadaniyatlar
3. Xitoytarixinio'rganishmanbalari

5-MODUL. QADIMGI YUNONISTON VA RIM SIVILIZATSIYALARI

Mavzu: Qadimgi Yunoniston va Rim Sivilizatsiyalari

Reja:

1. Afina. Hududlar tabiiysharoiti va aholisi
2. Ijtimoiy tuzum va iqtisodiy munosabatlar
3. Rimda demokratiya.

7-MODUL. QADIMGI ERON

Mavzu: Qadimgi va ilk o'rta asrlarda Eron

Reja:

1. Tabiiy sharoiti, iqlimi va aholisi
2. Ilk dehqonchilik madaniyatlar
3. Eron tarixini o'rganish manbalari

8-MODUL. QADIMGI HINDISTON

Mavzu: Qadimgi Hindiston sivilizatsiyasi

Reja:

1. Mohinjo-Daro va Xarappa. Hududlar tabiiysharoiti va aholisi
2. Ijtimoiy tuzum va iqtisodiy munosabatlar
3. Oriylar bosqini. Braxmanizm

Adabiyotlar

Tavsiya etilgan adabiyotlar quyidagihavoladanyuklabolishingiz mumkin:

www.buxdu.arm.uz

Asosiy adabiyotlar

1. Jahontarixi (I tom, I qism) / darslik / T.: — NAVROZ, 2018. — 260 b
2. Jahontarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi) / o'quv qo'llanma / T.: — NAVROZ, 2018. — 304 b.
3. Roger B. Beck, Linda Black, Larry S. Krieger, Philip C. Naylor, Dahia Ibo Shabaka "World history: patterns of interaction". Holt McDougal Little, USA, 2014.
4. Древние цивилизации. PDF. М. - Наука. 2016.
5. Афанасьева В.К. и др. Искусство Древнего Востока. М. Прогресс. 3-е издание. 2012.
6. Ражабов Р. Қадимги дунё тарихи. Тошкент. 2009.
7. Майоров Н.И. Введение в историю Древнего Востока. PDF. Учебное пособие. 2003.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қонидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза. Т.: — Ўзбекистон. 2017.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Т.: — Ўзбекистон. 2017.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қўрамиз. Т.: — Ўзбекистон. 2017.
4. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали

- маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ. Т.: —Ўзбекистон. 2016.
5. Авдиев В.И. Қадимги Шарқ тарихи Т., 1964.
 6. Авдиев В.И. История Древнего Востока. М. 1948, 1953, 1976.
 7. Авдиев В. И Военная история Древнего Египта. Т. I-II, М. 1953-1959
 8. Афанасьева В. К и др Искусство Древнего Востока М. 1971.
 9. Бикерман Э. Хронология Древнего Мира. М. Изд-во Вост. литер ры.1975.
 - 10.Всемирная История. М.Госиздат.1955,1956, Том№1.
 - 11.Древний Восток и античный мир.М.1968.
 - 12.Источниковедение истории Древнего Востока. М. 1984
 - 13.История Древнего Мира под ред. Дьяконова И.М. М.1982.
 - 14.Дьяконов И. М. Проблемы экономики в структуре общества Ближнего Востока М. 1968.
 - 15.Египет поры нового Царства М. 1973.
 - 16.Заблоцка Ю, История Ближнего Востока в древности М. 1989
 - 17.Источниковедение Истории Древнего Востока М. 1984 18.История Древнего Востока. Под ред. Кузищина В.И. М.1979.
 - 19.Кинг Х. А. Египет до Фараонов М. 1961.
 - 20.Прусаков В.И. Раннее государство Древнего Египта. М., 2004. 21.Литература Древнего Востока. М. 1971
 - 22.Брентес Б. от Шанидара до Аккада. М. 1976
 - 23.Дьяконов И . М. Социально-экономический строй древнего Шумера. М. 1958
 - 24.Дьяконов И .М. Люди города Ура М .1988.
 - 25.Кленгель Б.Э. Вавилонская башня. М.1991
 - 26.Крамер С. Э. История начинается в Шумере М. 1991 27.Опенхейм Р. Древняя Месопотамия. М. 1989
 - 28.Ардзинба В. Г Очерки по социально- экономической истории Хеттского государства. Тбилиси 1973
 - 29.Ардзимба В. Г. Ритуалы и мифы Древней Анатолии М. 1982 30.Редер.Д .Д Черкасова Е. А. История Древнего мира М, 1979 31.Струве В. В. История Древнего Востока М. 1941
 - 32.Тематическая хрестоматия по истории Древнего Мира. Сост. Н. Пикус. часть 1 М., 1960.
 - 33.Древний Восток. М. 1963
 - 34.Хрестоматия по истории Древнего Мира. Под ред В. Г. Боруховича. М. 1973.
 - 35.Хрестоматия по истории Древнего Востока. Под ред В. Струве. и Д. Г. Редера. 1963.
 - 36.Хрестоматия по истории Древнего Востока вторая часть М. 1980 37.Герни О.Э. Хетты. М. 1987
 - 38.Матвеев К. и Сазонов А. Пять жизней древней Сури М. 1989 39.Маттиэ Э. Древняя Эбла М. 1983
 - 40.Меларт Д. Древнейшие цивилизации Ближнего Востока М. 1982 41.Бойс М. Зороастризм М. 1987.
 - 42.Гафуров Б. Г. Таджики Древнейшая, древняя и средневековая история Душанбе Ирфон 1989
 - 43.Дандамаев. М. А. Луконин В. Г. Культура и экономика Древнего Ирана М. 1980 г.
 - 44.Дандамаев М. А. Политическая история Ахеменидской державы М. 1981.
 - 45.Бонгард-Левин Р. М. Ильин Г. Ф. Древняя Индия М. 1969 46.Бонгард-Левин Р. М. Индия эпохи Маурьев М. 1972 47.Древние цивилизации. Под ред. Г. М. Бонгард-Левина М. 1989 48.Культура Древней Индии М. 1976.
 - 49.Шарма Р.Ш. Древнейшее индийское общество . М. 1987.
 - 50.Васильев Л.С. Проблема генезиса Китайского государства М. 1983 51.Древние цивилизации М. 1989
 - 52.Китай государство и общества М. 1977
 - 53.Крюков М.В. и др Древние китайцы в эпоху централизованных империй М. 1983.

54. Малявин И. Китайская цивилизация. М., 2007.

Internet saytlari 1. www.ziyonet.uz/

2. www.history.ru

Fanning tarkibi:			
Tarix falsafasi va metodologiyasi			
Kod: TTMB306	Soat: 180	Kredit: 6	Majburiy fan

Fanning maqsad va vazifalar

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda Tarix falsafasi va metodologiyasi fanining shakllanishi va taraqqiyoti, uning tarixiy fanlarni o'rganishdagi o'rni, mintaqamizning boy tarixiy geografiyasi haqida tarixiy-geografik bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - talabalarda fanning nazariy va amaliy masalalari hamda har bir davrning o'ziga xos falsafiy qarashlarni o'rgatishdan iborat.

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar

“Tarix falsafasi va metodologiyasi” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- Tarix falsafasi va metodologiyasi fanining vazifalari, Tarix falsafasining asosiy bo'limlari, tarix falsafasi fan sifatida shakllanishi va taraqqiyotini **bilishi** kerak;
- talaba har bir tarixiy davr falsafiy qarashlar haqida tushunchaga ega bo'ladi antik davrdagi tarix falsafasi, o'rta asrlar va XVIII-XIX asr birinchi yarmidagi tarix falsafasi, xristian va islom dinlari tarix falsafasi haqida **ko'nikmalarga ega bo'lishi** kerak;
- talaba mustaqil O'zbekistonda tarix falsafasi faning muammolari va taraqqiyot vazifalari, hozirgi sharoitda O'zbekiston Respublikasi tarix falsafasi va metodologiyasining xususiyatli jihatlarini ilmiy jihatdan o'rganish **malakalariga ega bo'lishi** kerak.

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

“Tarix falsafasi va metodologiyasi” fani asosiy falsafa va tarix fani hisoblanib, 8-semestrda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan umumkasbiy fanlar (O'zbekiston tarixi, Arxeologiya va etnologiya, Jahon tarixi va h.k.) fanlaridan etarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishni talab etadi.

Fanning ilm-fan va ishlab chiqarishdagi o'rni

“Tarix falsafasi va metodologiyasi” fani Vatanimiz tarixining falsafiy va metodologik holatini o'rganishi jarayonida ishlab chiqarish kuchlari va munosabatlari, ularning o'sish sur'atlari va inqirozli holatlarini ham tahlil etadi. Talabalar mazkur ma'lumotlar orqali ishlab chiqarishning tarixiy qonuniyatlari haqida batafsil bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladilar. Bu esa ularning keyingi ishlab chiqarish yoki amaliyotdagi faoliyatlarida ham qo'l kelishi mumkin.

SHuning uchun tarix falsafasi va metodologiyasiga alohida talablar qo'yiladi.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning tarix falsafasi va metodologiyasi fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion pedagogik texnologiyalarni tadbiiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar, virtual stendlar hamda tarixiy-geografik kartalarning namunalariidan foydalaniladi. Ma'ruza, amaliy va laboratoriya darslarida mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

O'qitish va baholash usuli

Dars turi

Ma'ruza

Seminar

Mustaqil ta'lim

Alohida talablar:

Hech qanday talab qoyilmaydi

Har bir o'quv mashg'uloti davomiyligi:

80 min

Baholash:

Joriy nazorat	1 ta
Oraliq nazorat	1 ta
Yakuniy nazorat	1 ta (semestr oxirida)

Fanning tarkibi:

1-MODUL: Tarix falsafasi va metodologiyasi fan sifatida

Reja:

1. Tarix falsafasi tushunchasiga talqin va ta'rif.
2. Tarixiy tafakkur ehtiyoji.
3. Tarixiy xotirani tiklanishi.
4. Milliy istiqlol tarixiy tafakkuri.

2-MODUL: : Tarix falsafasi va metodologiyas fanining obykti va predmeti.

Reja:

1. Tarix falsafasining obykti va metodologiyasi.
2. Tarix falsafasi va tarixni o'rganish.
3. Tarix fanining predmeti.
4. Tarixiy dalil va ilmiy tahlil.
5. Tarixiy dunyoqarash va tarix falsafasi.
6. Tarixiy jarayon va vorisiylik.

3-MODUL: Tarix falsafasida an'anaviylik va zamonaviylik

Reja:

1. Tarix falsafasida an'anaviylik va zamonaviylik.
2. Tarix falsafasida kollektivizm va individualizm.
3. Totalitarizm da tarix talqini.
4. Tarix va hermenevtika.

4-MODUL: Tarixiy ong va xotirani tiklash, tarixni o'rganish

Reja:

1. Tarixiy xotira va ong tushunchalari.
2. Tarixni o'rganish jarayoni.
3. Yangi tarixni o'rganish.
4. O'zgarayotgan zamon va tarixiy tafakkur.

5-MODUL: Antik davr falsafasi

Reja:

1. Teokratik tarix va afsona.
2. Tarix fani ahamiyati to'g'risida yunon ta'limoti.
3. Fukidid, Polibiy, Tatsit ijodi.
4. Gumanizm.

6-MODUL: Xristian teologiyasi va tarix falsafasi

Reja:

1. Ilk xristianlik tarixi teologiyasi.
2. Xristian tarixshunosligining tavsifi.

7-MODUL: Islom teologiyasi va tarix falsafasi

Reja :

1. Islom dini vujudga kelishi arafasida arablarda yakkaxudolik g'oyalari. Payg'ambarimizning shajalari va tavallud topishlari hamda birinchi vahiy kelishi va payg'ambarimizning hijratlari.
2. Qur'oni Karim- Allohning muqaddas kitobi. Qur'onning sahifalanishi va oyatlari soni . xulafoi roshidin va xalifaliklar davri
3. Kalom ilmi tarixi va rivojlanishi. Islom ilohiyoti –kalom falsafasining shakllanishi. Tasavvuf ilmining paydo bo'lishi va rivojlanishi
4. Islom dinida falsafaning o'rni va islom falsafasining paydo bo'lishi
5. Islom dinida movarounnahrlik faylassuflar : Abu Nasr al- Farobiy, Ibn Sino va ularning merosi.
6. Farobiy falsafasi : inson- jamiyat- jarayon
7. Ibn Xaldunning tarix falsafasi

8-MODUL: Ma'rifiy davrning tarix falsafasi

Reja:

1. Bekon, Gobbs va Dekartning ratsionalistik ta'limoti.
2. Viko tarixining siklik rivojlanish nazariyasi.
3. Ma'rifat davri tarix falsafasining asosiy xususiyatlari.
4. Volter, Minteskye, Gibbon, Kondorselarning ijtimoiy taraqqiyot nazariyasi.

9-MODUL: XVIII-XIX asr o'rtalarida tarix falsafasi

Reja:

1. Russo va Gerderning Jahon tarixi falsafasi bo'yicha g'oyalari.
2. Gegelning tarix falsafasi.
3. Karleyl tarixida qahramonlarga sig'inish.
4. Sen Simonning taraqqiyot nazariyasi.

10-MODUL: XIX asr oxiri XX asr tarix falsafasi

Reja:

1. "Hayot falsafasi".
2. Nitsshe, Diltey va Bergson nazariyalari.
3. Baden maktabi.
4. "Tarixiylik qashshoqligi".
5. Shpengler, Toynbi va Sorokin nazariyalari.
6. N.Berdyayev va K.Yaspoers tarix falsafasi.
7. Frankfurt maktabi.
8. Frantsuz tarix falsafasi maktabi.
9. Gumilyovning etnogenez falsafasi.

11-MODUL: Mustaqil O'zbekistonda tarix falsafasi

Reja:

1. Tarix va xalq xotirasi.
2. Mustaqillik va tarixga yangicha nazar.
3. Tarixiy va falsafiy meros

Adabiyotlar

Tavsiya etilgan adabiyotlar quyidagi havoladan yuklab olishingiz mumkin:

www.buxdu.arm.uz

Asosiy adabiyotlar:

1. Sh.Mirziyoyev. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 - 2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida Farmoni «Xalq so'zi» gazetasining 2017 yil 8 fevraldagi 28 (6722)-sonida e'lon qilingan. 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son qarori.
2. Sh.Mirziyoyev. "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak".- Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturining eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza // Xalq so'zi gazetasi . 2017 yil 16 yanvar, № 11.
3. Karimov I. O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. – T.: O'zbekiston, 1997.
4. Karimov I. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. – T.: SHarq, 1998.
5. Karimov I. Yuksak ma'naviyat-engilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008.
6. Gumban B.L. - Смысл истории. Очерки современных западных констептий. М., 1991.
7. Jo'raev N. Tarix falsafasi. T., 1999.
8. Ibragimov A., Sul'tonov X., Jo'raev N. Vatan tuyg'usi. T., 1996.
9. Losev A.F. Antichnaya filosofiya istorii. М., 1987.
10. Poper K. – Ницета истористизма. М., 1993.
11. Sorokin A. Chelovek, stivilizastiya, obshchestvo. М., 1992.
12. Tarix shohidligi va saboq'lari. T., 2001.
13. O'zbekiston tarixining dolzarb muammolariga yangi chizgilar. T., 1999.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Гегель Г.В.Ф. Философия истории. Сочинение 8-ми томах. – М.-Л., 1932-1959.
2. Фукидид. История. – Л., 1991.
3. Ивин А.А. Введение в философию истории. – М., 1997.
4. Коломицев В.Ф. Методология истории. – М., 2000.
5. Жўраев Н. Тарих фалсафасининг назарий асослари. – Т.: Маънавият, 2008.
6. Барг М.А. Эпохи и идеи. Становление историзма. – М., 1987.
7. Блок М. Апология истории ил и ремесло историка. – М., 1986

Elektron manbalar:

1. www.ziyonet.net
2. www.history.ru

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murijaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Chorshanba	10.00 – 12.00	423
2.	Shanba	10.00 – 12.00	425

Baholash:

	Oraliq nazorat		Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
Nazorat soni	I	II	I	I	100
Ajratilgan ball	15	15	20	50	
Nazorat turi	Yozma ish (10 ball) Essay tayyorlash	Keys studyga yechim toppish	Test (5 ball) Mustaqil ta'lim yuzasidan taqdimot (10 ball)	Guruh loyihasi tayyorlashdagi ishtiroki (30 ball) Yakuniy test (20 ball)	

Buxoro davlat universiteti

Tel: (+998) 65 221-29-14

Faks: 8(365) 221-27-07

E-mail: buxdu_rektor@buxdu.uz

200117, Buxoro, M.Iqbol ko`chasi 11-uy

<http://www.buxdu.uz/>

https://t.me/buxdu_uz

<https://fb.com/buxdu>

<http://instagram.com/buxdu1>

1930

**BUXORO
DAVLAT
UNIVERSITETI**